

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till folkpensionslag och lag om handikappförmåner samt vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en ny folkpensionslag och lag om handikappförmåner utfärdas. Propositionen utgör en del av en helhet som syftar till att modernisera och förtydliga lagstiftningen om utkomstskydd. Propositionen är i huvudsak av lagteknisk natur och i den föreslås att lagstiftningens struktur skall revideras och ordalydelsen i enskilda bestämmelser förtydligas och preciseras. I propositionen har hänsyn tagits till kraven på författningsnivå och bestämmelser om bemyndigande enligt grundlagen.

I den nya folkpensionslagen föreslås bestämmelser om folkpensioner, familjepensioner och barnförhöjning. Det föreslås att det minimikrav i fråga om boendetid i Finland som utgör en förutsättning för att pension skall beviljas och som tillämpas på utländska medborgare förkortas från fem till tre år. När folkpension och familjepension justeras föreslås att arbetspension som börjar den 1 januari 2007 eller senare skall beaktas till ett belopp som motsvarar nivån på arbetspensionsindexet vid justeringstidpunkten. En ålders- och anhörigförhöjning av livräntan enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst skall inte beaktas som inkomst vid beräkningen av folkpensionen.

Det föreslås att efterlevandepensionens begynnelsepension betalas till ett fast belopp till alla. Varken egendom eller kalkylerad avkastning på skog skall längre inverka på beloppet av den efterlevande makens eller makans fortsättningspension. Enligt förslaget kan barnförhöjning betalas till en pensionstagare som får delinvalidpension. Folkpension som betalats till ett för stort belopp kan drivas

in från sådan familjepension enligt arbetspensionslagarna som betalas retroaktivt. Dessutom föreslås att vissa bestämmelser om utbetalningen av pension ändras.

I den nya lagen om handikappförmåner föreslås bestämmelser som gäller de nuvarande vårdbidragen för barn, handikappbidragen och vårdbidragen för pensionstagare. Benämningarna på handikappförmånerna ändras, men förmånsbeloppen kvarstår oförändrade. Handikappbidrag skall kunna betalas till personer som fyllt 65 år och som inte får pension. När handikappbidrag eller vårdbidrag beviljas skall bidraget samordnas med andra lagstadgade ersättningar eller förmåner från utlandet som betalas på grundval av samma sjukdom eller handikapp. En sådan annan ersättning hindrar för närvarande utbetalningen av handikappbidrag eller vårdbidrag. Vårdbidrag som betalas till personer som får pension skall inte avvägas enligt den tid personen varit bosatt i Finland och skall inte betalas till utlandet. Inte heller handikappbidrag skall betalas till utlandet.

Det föreslås att införandet av folkpensionslagen skall regleras genom en särskild lag. I lagen finns förutom behövliga skydds- och övergångsbestämmelser också bestämmelser om arbetslöshetspension och individuell förtidspension. Dessutom föreslås sådana ändringar av lagen om Folkpensionsanstalten, lagen om frontmannapension och lagen om betalning av fronttillägg utomlands som reformen av folkpensionslagen föranleder.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	5
1. Inledning.....	5
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning och praxis.....	5
Allmänt	5
Folkpension	5
Barnförhöjning	6
Efterlevandepension	7
Barnpension	8
Vårdbidrag för barn.....	8
Handikappbidrag	8
Vårdbidrag för pensionstagare	9
Dietersättning.....	9
Finansiering av folkpensionssystemet.....	9
2.2. Bedömning av nuläget	10
Lagstiftning	10
Betalda förmåner.....	10
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	11
3.1. Mål och medel	11
3.2. De viktigaste förslagen	11
3.2.1. En tydligare struktur i lagstiftningen	11
3.2.2. Folkpensionslagen.....	12
Krav på boendetid.....	12
Pensionsbelopp och justering	12
Invalidpension.....	13
Efterlevandepension	13
Barnförhöjning	14
Förfarande och ändringssökande	15
3.2.3. Lagen om handikappförmåner.....	15
Förenhetligande av lagstiftningen om handikappförmåner	15
Övriga ändringar.....	16
3.2.4. Lagen om införande av folkpensionslagen	17
3.2.5. Övriga lagar	18
4. Propositionens konsekvenser.....	18
4.1. Ekonomiska konsekvenser	18
4.2. Könrelaterade konsekvenser.....	19
4.3. Konsekvenser för myndigheterna	19
4.4. Samhälleliga konsekvenser	19
5. Beredningen av propositionen	19
6. Samband med andra propositioner.....	20

DETALJMOTIVERING.....	21
1. Lagförslag.....	21
1.1. Folkpensionslagen.....	21
1 kap. Lagens syfte, tillämpningsområde och definitioner	21
2 kap. Ålderspension	23
3 kap. Invalidpension.....	24
4 kap. Grunderna för fastställande av folkpension	24
5 kap. Efterlevandepension	26
6 kap. Grunderna för fastställande av fortsättningspension	27
7 kap. Justering och indragning av fortsättningspension	29
8 kap. Barnpension	29
9 kap. Gemensamma bestämmelser om familjepension.....	30
10 kap. Barnförhöjning	31
11 kap. Verkställighet.....	31
12 kap. Ändringssökande.....	35
13 kap. Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter	35
14 kap. Finansiering	37
15 kap. Särskilda bestämmelser	38
1.2. Lagen om införande av folkpensionslagen	39
1.3. Lagen om handikappförmåner.....	44
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	44
2 kap. Handikappförmåner	45
3 kap. Verkställighet.....	47
4 kap. Ändringssökande.....	49
5 kap. Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter	50
6 kap. Särskilda bestämmelser	51
7 kap. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	52
1.4. Lagen om Folkpensionsanstalten	53
3 a kap. Fonder	53
1.5. Lagen om frontmannapension.....	53
1.6. Lagen om betalning av fronttillägg utomlands	54
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	54
3. Ikraftträdande.....	54
4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.....	54
LAGFÖRSLAG	55
Folkpensionslag	55
om införande av folkpensionslagen.....	84
om handikappförmåner	90
om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten	105
om ändring av lagen om frontmannapension	106
om ändring av 2 och 10 § i lagen om betalning av fronttillägg utomlands.....	108
BILAGA.....	109
PARALLELLTEXTER.....	109

om ändring av lagen om frontmannapension	109
om ändring av 2 och 10 § i lagen om betalning av fronttillägg utomlands.....	111

ALLMÄN MOTIVERING

Folkpension

1. Inledning

Folkpensionslagen (347/1956) trädde i kraft den 1 januari 1957. Till följd av många omfattande reformer under en tid om 50 år har folkpensionslagstiftningen blivit svårtolkad och inkonsekvent i författningstekniskt hänseende. I regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens regering konstateras: "Arbetet med att göra lagstiftningen om socialskyddet tydligare fortsätter. Systemet skall med tanke på individen vara tydligt och förutsebart och det skall ge ett tillräckligt skydd." Enligt den nya grundlagen förutsätts att bemyndigandena att utfärda bestämmelser och författningsnivån ses över. Reformen av folkpensionslagstiftningen är ett led i det program som utredningsmannen Arajärvi föreslagit för att förtydliga den lagstiftning som Folkpensionsanstalten verkställer. Målet med denna proposition är att skapa klarhet i folkpensionslagstiftningen och lagstiftningen om handikappförmåner.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Det föreslås att fyra olika lagar skall revideras. I folkpensionslagen finns bestämmelser om folkpension, vårdbidrag för pensionsstagare och barnförhöjning. Bestämmelser om efterlevandepension och barnpension finns i familjepensionslagen (38/1969). Reformen omfattar också lagen om vårdbidrag för barn (444/1969) och lagen om handikappbidrag (124/1988).

Under avsnittet om nuläget beskrivs de centrala dragen i det nuvarande systemet med folkpensioner, familjepensioner och handikappförmåner. Enskilda bestämmelser beskrivs närmare till den del det föreslås betydande ändringar av innehållet. De belopp som anges i beskrivningen av nuläget är angivna enligt 2005 års indexnivå.

Syftet med folkpensionslagen är att trygga en persons försörjning i händelse av arbetsoförmåga, arbetslöshet och ålderdom i sådana fall då han eller hon inte har rätt till förvärvspension eller om förvärvspensionen är liten. En finsk medborgare har rätt till folkpension, om han eller hon har bott i Finland minst tre år. När det gäller utländska medborgare förutsätts att de har bott minst fem år i Finland utan avbrott. Medborgare i EU/EES-länderna och Schweiz (nedan EU/EES-land) jämställs med finska medborgare. Boendetiden räknas från det att personen fyllde 16 år. En person har dock oavsett boendetiden rätt till invaliditetspension, om han eller hon blir arbetsoförmögen i Finland innan han eller hon fyllt 21 år.

Folkpension betalas som ålderdomspension, invaliditetspension eller arbetslöshetspension. Ålderdomspension beviljas personer som fyllt 65 år. Ålderdomspension kan också beviljas som förtida ålderdomspension. Vid ingången av 2005 höjdes den lägre åldersgränsen för förtida ålderdomspension till 62 år. Förtida pension minskas med 0,4 procent för varje tidigareläggningssmånad. Om en person går i pension senare än vid pensionsåldern 65 år, betalas uppskovsförhöjning på pensionen med 0,6 procent för varje uppskovsmånad.

Invaliditetspension beviljas personer i åldern 16–64 år vilkas sjukdom, lyte eller kroppsskada hindrar dem att utföra sådant arbete som skulle trygga en skälig utkomst. Rätt till invaliditetspension inträder när sjukdagpenningstiden enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller den tid som motsvarar den maximala betalningstiden för dagpenning har löpt ut. För viss tid beviljas invaliditetspension som rehabiliteringsstöd. Om en person som får invaliditetspension börjar förvärsarbete och förtjänar minst 588,66 euro i månaden, lämnas full invaliditetspension som beviljats tills vidare vilande för högst fem år.

Individuell förtidspension är invaliditetspension som kan beviljas 60–64-åriga personer födda före 1944. Förutsättningarna för att

pensionen skall beviljas är lindrigare än i fråga om egentlig invaliditetspension. Numa- ra kan individuell förtidspension börja endast efter 2008.

Rätt till arbetslöshetspension har 60–64- åriga långtidsarbetslösa som inte längre har rätt till dagpenning enligt lagen om utkomst- skydd för arbetslösa (1290/2002). Dessutom förutsätts att personen uppfyller de villkor beträffande tiden i arbete som föreskrivs i de lagar och pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare samt att han eller hon är arbetslös arbetssö- kande vid en arbetskraftsbyrå. Från ingången av 2005 har arbetslöshetspension kunnat be- viljas bara dem som är födda före 1950.

Folkpensionsbeloppet påverkas av perso- nens övriga pensionsinkomster samt hans el- ler hennes boningskommun, familjeförhål- landen och boendetid i Finland. För ensam- stående personer uppgår full folkpension från den 1 mars 2005, enligt kommungrupp, till 505,24 eller 484,51 euro i månaden och för gifta personer/sambor till 445,38 eller 427,73 euro i månaden. Folkpension betalas inte, om dess månatliga belopp understiger 11,26 euro.

Om en person får offentlig anstaltsvård och om vården varar över tre månader, minskas folkpensionsbeloppet. Till pensionstagare i anstaltsvård betalas i folkpension från och med den 1 mars 2005, beroende på familje- förhållanden, högst 266,03 eller 240,29 euro i månaden i den första kommungruppen och högst 245,15 eller 222,44 euro i månaden i den andra kommungruppen.

En ensamstående har rätt att få full folk- pension, om hans eller hennes övriga pen- sionsinkomster inte överstiger 46,75 euro i månaden i den första kommungruppen. Hälft- en av de överskjutande pensionsinkomsterna minskar folkpensionsbeloppet. Om en en- samstående person i den första kommun- gruppen har inkomster som överstiger 1 034,67 euro i månaden, betalas inte längre folkpension. Folkpensionen påverkas också av anhörig- och åldersförhöjning av livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948). Förhöjningarna bestäms utifrån krigsinvalidens kroppsskada eller sjukdom.

Folkpensionsbeloppet påverkas också av den tid en person varit bosatt i Finland. Rätt

till full ålderdomspension har den som bost i Finland minst 40 år efter att ha fyllt 16 år och innan han eller hon fyller 65 år. Om boende- tiden i Finland är kortare, beräknas pensions- beloppet genom att det fulla folkpensionsbe- loppet multipliceras med en avvägningskoef- ficient, som fås genom att den tid personen varit bosatt i Finland divideras med 40 år. Den som får invaliditetspension, arbetslös- hetspension och förtida ålderdomspension får full pension, om han eller hon har bost i Fin- land minst 80 procent av tiden mellan fyllda 16 år och den tidpunkt då pensionen börjar. I dessa fall beräknas avvägningskoefficienten genom att boendetiden i Finland divideras med den tid som utgör 80 procent av tiden mellan fyllda 16 år och den tidpunkt då pen- sionen börjar.

När folkpensionen justeras beaktas sådan arbetspension som tidigare beaktats som in- komst förhöjd med folkpensionsindexet i stället för med arbetspensionsindexet (juster- ingsregeln). Om arbetspensionsbeloppet änd- ras av någon annan orsak än en indexändring, skall arbetspensionen dock beaktas till fak- tiskt belopp när folkpensionen justeras.

Pension betalas retroaktivt för ett år innan ansökan lämnades in. När en pensionstagare flyttar utomlands till något annat än ett EU/EES-land betalas folkpension i ett års tid från flyttningdagen. Utbetalningen av för- månen utomlands inställs dock genast från ingången av månaden efter flyttningen till ut- landet, om inte personen omedelbart för flyttningen utomlands varit bosatt i Finland minst fem år. Om pensionstagaren varit bo- satt i Finland minst tio år före flyttningen ut- omlands eller om vistelsen utomlands beror på pensionstagarens eller hans eller hennes närmaste anhörigas sjukdom, kan utbetal- ningen av folkpensionen dock fortgå för viss tid eller tills vidare.

Barnförhöjning

En pensionstagare som har vårdnaden om barn under 16 år har rätt att få barnförhöjning enligt folkpensionslagen. Barnförhöjning be- viljas en pensionstagare som får folkpension, på arbetsavtals- eller tjänsteförhållande base- rad full invalidpension, individuell förtids- pension, ålderspension eller förtida ålders-

pension. Rätt till barnförhöjning har också den som på grundval av full arbetsoförmåga enligt lagstadgad olycksfallsförsäkring, lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst får olycksfallspension, livränta eller ersättning för inkomstbortfall för mer än ett år.

Barnförhöjning beviljas för pensionstagarens eller hans eller hennes makes eller makas samtliga barn under 16 år som bor i samma hushåll som pensionstagaren eller för en pensionstagares eget barn som bor någon annanstans och för vars utkomst pensionstagaren svarar på något annat sätt. Barnförhöjningen per barn uppgår till 18,47 euro i månaden. Barnförhöjning kan betalas till båda de pensionstagande föräldrarna på grundval av samma barn.

Efterlevandepension

Syftet med allmän familjepension som beviljas av Folkpensionsanstalten är att trygga försörjningen för maken eller maken och barnen efter det att familjeförsörjaren har avlidit. Förmåner enligt familjepensionslagen är efterlevandepension och barnpension.

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make eller maka som inte fyllt 65 år och som inte får folkpension på grundval av arbetsoförmåga eller arbetslöshet, förtida ålderspension eller motsvarande pension från utlandet. Dessutom förutsätts att den efterlevande maken eller maken har haft ett gemensamt barn med förmånslåtare och att äktenskapet har ingåtts innan förmånslåtare fyllde 65 år. Om det inte finns något gemensamt barn förutsätts att den efterlevande maken eller maken vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år och att äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande maken eller maken hade fyllt 50 år och förmånslåtare 65 år och att äktenskapet hade varat minst fem år.

När det gäller förmånslåtare samt efterlevande makar som bott utomlands förutsätts, beroende på medborgarskap, att de har varit bosatta i Finland tre eller fem år. Dessutom förutsätts att den efterlevande maken eller maken var bosatt i Finland vid förmånslåtarens död eller, om den efterlevande maken eller maken är finsk medborgare, flyttade till Finland inom ett år efter förmånslåtarens

död.

Som efterlevandepension betalas begynnelsepension för sex månader och därefter fortsättningspension. Som begynnelsepension betalas ett grundbelopp och ett kompletteringsbelopp till minst ett fast belopp. Grundbeloppet är 85,57 euro i månaden och det fasta kompletteringsbeloppet utgör, beroende på kommungrupp, minst 43 eller 40 procent av kompletteringsbeloppets fulla belopp. Om den efterlevande maken eller maken får folkpension eller motsvarande pension från utlandet, betalas begynnelsepension bara till den del den överskrider beloppet av folkpensionen och/eller motsvarande pension från utlandet, bostadsbidraget för pensionstagare och det extra fronttillägget.

Som fortsättningspension betalas ett grundbelopp och ett inkomstrelaterat kompletteringsbelopp. Grundbeloppet betalas efter begynnelsepensionen, om den efterlevande maken eller maken har vårdnaden om ett barn under 18 år. Om den efterlevande maken eller maken inte har något barn som han eller hon har vårdnaden om, betalas som fortsättningspension endast det inkomstrelaterade kompletteringsbeloppet.

Begynnelse- och fortsättningspensionens kompletteringsbelopp påverkas av den efterlevande makens eller makans årsinkomster samt av tillgångarna, boningskommunen och familjeförhållandena. Från och med den 1 mars 2005 är kompletteringsbeloppets fulla belopp, beroende på kommungruppen, 419,67 euro eller 398,94 euro i månaden. Om den som får efterlevandepension är gift/sambo, är de högsta beloppen på motsvarande sätt 359,81 euro och 342,16 euro i månaden.

När efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beräknas beaktas även den efterlevande makens eller makans övriga inkomster utöver pensionsinkomsterna som årsinkomst. Av arbetsinkomsterna beaktas dock bara 60 procent som inkomst. Som inkomst beaktas dessutom 10 procent av värdet på den efterlevande makens eller makans förmögenhet som överstiger 57 268 euro. Som förmögenhet räknas dock inte en bostad som är i eget bruk. Efterlevandepensionen avvägs enligt den tid som förmånslåtare varit bosatt i Finland och betalas utomlands på motsva-

rande sätt som folkpension. Också när det gäller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp tillämpas justeringsregeln på motsvarande sätt som i fråga om folkpension.

Barnpension

Rätt till barnpension enligt familjepensionslagen har i Finland bosatta barn under 18 år och barn under 21 som bedriver studier på heltid. Av en förmånslåtare som har bott utomlands krävs tre eller fem års bosättnings-tid i Finland beroende på hans eller hennes medborgarskap. Dessutom förutsätts att barnet har bott i Finland vid förmånslåtarens död eller flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död. Rätt till barnpension har förmånslåtarens barn och adoptivbarn samt barn som vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtarens och för vilkas underhåll förmånslåtarens ansvarade. Barnpension betalas dock inte, om ett barn får invaliditetspension enligt folkpensionslagen efter att ha fyllt 16 år.

Till barnpensionen hör alltid ett grundbelopp som är 50,26 euro i månaden. Till ett barn under 18 år kan dessutom betalas ett kompletteringsbelopp, vars storlek påverkas av övriga familjepensioner som barnet får. Kompletteringsbeloppets fulla belopp är 67,15 euro i månaden. Om barnpensionen skall avvägas utifrån rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, nedan förordningen om social trygghet, avvägs pensionen, på motsvarande sätt som folkpensionen, enligt den tid som förmånslåtarens varit bosatt i Finland. Barnpension betalas också utomlands på motsvarande sätt som folkpensionen.

Vårdbidrag för barn

Vårdbidrag för barn enligt lagen om vårdbidrag för barn betalas för att ersätta den ekonomiska belastningen eller annan belastning av vård och rehabilitering för i Finland bosatta sjuka eller handikappade barn under 16 år. Behovet av vård och rehabilitering skall omfatta minst sex månader. Vårdbidra-

get för barn har graderats i tre kategorier utifrån den ekonomiska eller övriga belastning och engagemang som behovet av vård och rehabilitering förorsakar. Som vårdbidrag betalas 77,61 euro, förhöjt vårdbidrag 181,10 euro och specialvårdbidrag 336,33 euro i månaden.

Handikappbidrag

Syftet med handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag är att stödja möjligheterna för handikappade i arbetsför ålder att klara sig i det dagliga livet, arbeta och studera. Till en i Finland bosatt 16—64-årig person vars funktionsförmåga har varit nedsatt minst ett år utan avbrott betalas ett handikappbidrag som ersättning för men, behövlig hjälp, service och särskilda kostnader. Handikappbidrag beviljas dock inte, om personen får invalidpension, rehabiliteringsstöd eller individuell förtidspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna eller särskilt stöd på grund av arbetsoförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (1192/2002). Deltidsinvalidpension enligt arbetspensionslagarna utgör dock inte något hinder för att handikappbidrag skall beviljas. Handikappbidrag beviljas inte heller, om personen får lagstadgat hjälplöshets- eller mentillägg på grundval av samma skada eller sjukdom. Pensionsförmåner eller hjälplöshets- eller mentillägg eller handikappbidrag för samma skada som betalas från utlandet utgör också hinder för att handikappbidrag skall beviljas.

Beloppet av handikappbidrag har graderats i tre kategorier utifrån omfattningen av personens men, hjälpbehov och behov av handledning och tillsyn eller utifrån de särskilda kostnader som personen har på grund av sin sjukdom eller skada. Beloppet av handikappbidrag, förhöjt handikappbidrag och specialhandikappbidrag har graderats på motsvarande sätt som vårdbidraget för barn.

För att det lägsta handikappbidraget skall beviljas förutsätts att sjukdomen eller skadan vållar personen väsentliga men och dessutom fortlöpande särskilda kostnader. För att förhöjt handikappbidrag skall beviljas förutsätts antingen betydande men eller regelbundet återkommande hjälp, handledning och tillsyn

av någon annan eller betydande särskilda kostnader. För specialhandikappbidrag förutsetts dagligt behov av någon annan, regelbunden handledning eller tillsyn i betydande utsträckning eller synnerligen betydande särskilda kostnader.

Enligt bilaga II a till förordningen om social trygghet klassificeras handikappbidraget vid sidan om vårdbidraget för barn som icke avgiftsbaserade specialförmåner som endast betalas till dem som är bosatta i Finland. Rätt till handikappbidrag har en i Finland bosatt medborgare eller medborgare i något annat EU/EES-land som har varit bosatt i Finland minst tre år efter att ha fyllt 16 år. När det gäller andra utländska medborgare förutsätts att de har varit bosatta i Finland minst fem år utan avbrott efter att ha fyllt 16 år. Handikappbidrag kan dock fås oberoende av det ovan nämnda kravet på boendetid, om personens sjukdom har brutit ut eller handikappet har uppkommit i Finland innan det har gått fem år från det att han eller hon fyllde 16 år. Kravet på boendetid gäller inte heller i sådana fall då personen i fråga har fått vårdbidrag för barn när han eller hon fyllde 16 år.

Vårdbidrag för pensionstagare

Genom vårdbidrag för pensionstagare enligt folkpensionslagen stöds vården av sjuka eller handikappade pensionstagare som bor hemma samt ersätts dessa pensionstagare för de särskilda kostnader som sjukdomen eller skadan vållar dem. För att vårdbidrag skall beviljas förutsätts att personens funktionsförmåga är nedsatt minst ett år utan avbrott.

Vårdbidrag för pensionstagare betalas till i Finland bosatta personer som fyllt 65 år. Rätt till vårdbidrag har också i Finland bosatta personer under 65 år som får invalidpension, rehabiliteringsstöd eller individuell förtidspension enligt folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, lagen om pension för riksdagsmän (329/1967) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (809/1977). Vårdbidrag för pensionstagare beviljas inte, om personen får delinvalidpension, deltidspension eller lagstadgat hjälplöshets- eller mentillägg på grundval av samma skada eller sjukdom.

Också när det gäller vårdbidrag för pen-

sionstagare har beloppet graderats i tre kategorier utifrån personens hjälpbehov samt behov av handledning och tillsyn eller utifrån de särskilda kostnader som personen har på grund av sin sjukdom eller skada. Som lägsta vårdbidrag för pensionstagare betalas 51,98 euro, förhöjt vårdbidrag 129,40 euro och specialvårdbidrag 258,79 euro i månaden. Beloppet avvägs enligt den tid personen varit bosatt i Finland på motsvarande sätt som folkpensionen. Också bestämmelserna om kravet på boendetid och betalning utomlands motsvarar de bestämmelser som gäller folkpensionen.

Dietersättning

Bestämmelser om dietersättning finns i folkpensionslagen och lagen om handikappbidrag. Dietersättning beviljas 16 år fyllda personer som lider av celiaki och som enligt en korrekt sjukdomsdiagnos är absolut tvungna att använda glutenfria produkter. Syftet med dietersättningen är att ersätta merkostnaderna för användningen av glutenfria produkter. Ersättningen betalas som handikappbidrag eller vårdbidrag för pensionstagare. Dietersättningen uppgår till 21 euro i månaden.

Finansiering av folkpensionssystemet

Folkpensionerna finansieras genom arbetsgivares folkpensionsavgifter, statens andel, den andel av intäkterna av mervärdesskatt som intäktsförs till folkpensionsfonden samt genom avkastning på folkpensionsfondens tillgångar. Statens finansieringsandel i folkpensionskostnaderna utgör 29 procent. Dessutom finansierar staten helt och hållet kostnaderna för familjepensioner, vårdbidrag för barn och handikappbidrag. Av Folkpensionsanstaltens omkostnader hänförs 40 procent till folkpensionsfondens kostnader och finansieras med Folkpensionsanstaltens medel i likhet med barnförhöjningar och vårdbidrag för pensionstagare.

Före utbetalningsdagen betalar staten Folkpensionsanstalten i förskott 90 procent av statens beräknade andel av förmånsutgifterna. Staten ansvarar genom ett garantibelopp för att folkpensionsfondens medel inte un-

derstiger minimibeloppet enligt folkpensionslagen vid utgången av året, vilket utgör fyra procent av folkpensionsförsäkringens årliga totala utgifter. Staten garanterar också folkpensionsfondens dagliga likviditet.

2.2. Bedömning av nuläget

Lagstiftning

Med stöd av folkpensionslagen som trädde i kraft 1957 betalades alla folkpensionens grunddel till samma belopp och dessutom inkomstrelaterade tillägg. År 1962 infördes inkomstbaserad arbetspension vid sidan om folkpensionen. Den inkomstbaserade arbetspensionen beaktades inte när folkpensionens understödsdel fastställdes. Genom den folkpensionsreform som genomfördes stegvis på 1980-talet kombinerades folkpensionens understödsdel och det understödstillägg som hade betalats till låginkomsttagare till folkpensionens tilläggsdel, som blev pensionsavhängig. Samtidigt började den grunddel som hade betalats till alla benämnas basdel.

Folkpensionen fick sin nuvarande form som en pension som kompletterar förvärvspensionerna och tryggar utkomsten genom 1996 års folkpensionsreform, då också folkpensionens basdel blev pensionsavhängig. Man upphörde också med att ta ut försäkrades folkpensionspremier 1996. Folkpensionens basdel och tilläggsdel kombinerades vid ingången av 1997 till en enda pensionsavhängig folkpension.

Folkpensionslagen har gällt i nästan 50 år. Under denna tid har lagen ändrats ett flertal gånger genom många reformer. De olika ändringarna av enskilda paragrafer och hela kapitel under olika tider har gjort att folkpensionslagen blivit svårtolkad till sin struktur och sitt innehåll. Detsamma gäller familjepensionslagen, som trädde i kraft 1969. År 1990 företogs en betydande ändring av lagens struktur genom att bestämmelserna differentierades utifrån om förmånslåtaren hade avlidit före den 1 juli 1990 eller senare. Lagstiftningen om handikappförmåner består av tre separata lagar. I de olika lagarna finns hänvisningsbestämmelser som gäller bestämmelserna om förfarande i folkpensionslagen.

Enligt grundlagen skall bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. De nuvarande folkpensionsförfattningarna kompletteras av förordningar, som också har setts över upprepade gånger när lagstiftningen har ändrats. Bestämmelser om grunderna för beviljande av förmåner finns också i förordningar. Det här gäller i synnerhet handikappförmåner. Det förekommer brister i fråga om exakthet och noggrann avgränsning när det gäller bestämmelserna om bemyndigande att utfärda normer på lägre nivå. Också ordalydelse i enskilda bestämmelser bör preciseras och moderniseras.

Betalda förmåner

År 2004 betalades pensionsavhängiga folkpensioner ut till ett belopp av sammanlagt ca 2,1 miljarder euro. Vid utgången av 2004 fanns det ca 664 000 folkpensionstagare, av vilka ca 100 000 fick full folkpension.

Vid utgången av 2004 betalades handikappförmåner, dvs. handikappbidrag, vårdbidrag för barn och vårdbidrag för pensionstagare, ut till ca 227 000 personer. År 2004 rörde sig det sammanlagda beloppet av betalda handikappförmåner kring 350 miljoner euro, varav mer än två tredjedelar bestod av vårdbidrag för pensionstagare. År 2004 betalades familjepensioner till ett sammanlagt belopp av ca 40 miljoner euro och barnförhöjningar ca 5 miljoner euro.

Allt fler av dem som pensioneras är berättigade till inkomstrelaterad arbetspension. Till följd av det minskar antalet folkpensionstagare. Detsamma gäller den allmänna familjepensionen. När befolkningens medelålder stiger ökar dock antalet mottagare av bostadsbidrag och vårdbidrag för pensionstagare, eftersom dessa förmåner beviljas också sådana pensionstagare som inte är berättigade till folkpension.

År 2004 uppgick folkpensionsfondens förmånsutgifter till sammanlagt ca 2,9 miljarder euro, varav andelen egentliga folkpensioner uppgick till ca 2,1 miljarder euro. Genom arbetsgivares folkpensionsavgifter täcktes det nämnda året 45 procent av folkpensionsfondens samtliga utgifter, ca 1,3 miljarder euro. Av utgifterna täcktes ca 0,4 miljarder euro

med intäkter av mervärdesskatt. Återstoden, ca 1,1 miljard euro, täcktes av statens medel.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Folkpensionen och familjepensionen tryggar försörjningen för personer bosatta i Finland under ålderdomen och vid arbetsoförmåga samt när familjeförsörjaren avlider. Syftet med handikappförmånerna är att trygga möjligheterna för i Finland bosatta handikappade att klara av sitt dagliga liv. Det förutsätts att den lagstiftning som tryggar de grundläggande fri- och rättigheterna skall vara tydlig och begriplig. Heltäckande, tydlig och förutsebar lagstiftning är viktig också med tanke på rättssäkerheten för dem som ansöker om förmånerna.

Syftet med denna proposition är att skapa klarhet i strukturen för lagstiftningen om folkpensioner, familjepensioner och handikappförmåner genom att kombinera de bestämmelser som för närvarande finns i fyra olika lagar till en ändamålsenligare helhet. I de nya förmånslagarna tas in självständiga bestämmelser om förfarandet, vilket innebär att behovet av att hänvisa till andra lagar minskar.

Utöver att skapa klarhet i lagstiftningens struktur är målet att skapa klarhet i enskilda bestämmelser genom att precisera deras ordalydelse och mera heltäckande än för närvarande definiera de begrepp som används i lagarna. I enlighet med grundlagens krav skall grunderna för individens rättigheter och skyldigheter regleras i lag. Likaså ändras bestämmelserna om bemyndigande att utfärda normer på lägre nivå så att de uppfyller grundlagens krav på exakthet och noggrann avgränsning. I de föreslagna lagarna tas in behövliga bestämmelser utgående från vedertagen tillämpningspraxis. Målet är också att förenkla lagstiftningen genom att förenhetliga bestämmelserna om förfarande och genom att upphäva bestämmelser som med tiden blivit obehövliga eller som är av ringa betydelse.

3.2. De viktigaste förslagen

3.2.1. *En tydligare struktur i lagstiftningen*

Det föreslås att det skall stiftas tre nya lagar: en folkpensionslag, en lag om handikappförmåner och en lag om införande av folkpensionslagen. I den föreslagna nya folkpensionslagen intas bestämmelser om förmåner enligt den gällande folkpensionslagen, bortsett från bestämmelserna om vårdbidrag för pensionstagare. I lagen tas dessutom in bestämmelser om förmåner enligt familjepensionslagen. Samtidigt överförs bestämmelserna om tjänstemannapensioner för Folkpensionsanstaltens personal från folkpensionslagen till lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001).

Till den nya lagen om handikappförmåner överförs bestämmelser från lagen om vårdbidrag för barn och lagen om handikappbidrag samt de bestämmelser om vårdbidrag för pensionstagare som finns i folkpensionslagen.

I den föreslagna lagen om införande av folkpensionslagen samlas sådana bestämmelser från folkpensionslagen och familjepensionslagen som fortfarande skall tillämpas på vissa pensioner som har beviljats innan lagen har trätt i kraft. I införelagen tas likaså in bestämmelser om rätt till arbetslöshetspension för personer födda före 1950 och bestämmelser om rätt till individuell förtidspension för personer födda före 1944. I lagen tas dessutom in gällande skyddsbestämmelser, genom vilka det i samband med tidigare lagändringar har tryggats att förmåner betalas till minst samma belopp som tidigare. I lagen föreslås likaså nya behövliga skyddsbestämmelser.

Avsikten är att den nya folkpensionslagen skall utgöra en så tydlig, konsekvent och begriplig helhet som möjligt för både förmånsstagarna och dem som verkställer lagen. Ambitionen har varit att göra lagstiftningen tydligare och lättare att tillämpa genom att de bestämmelser som är gemensamma för alla förmåner och som gäller lagens syfte och tillämpningsområde har samlats i den första avdelningen. I början av lagen definieras samboförhållande och boende åtskils, institu-

tionsvård, arbetspension och förordningen om social trygghet. Dessutom definieras begreppet förmånslätare vid beviljande av barnpension samt begreppet föräldralöst barn.

I den föreslagna folkpensionslagen bildar folkpensionerna och familjepensionerna vardera en egen helhet. Övriga förmåner är barnförhöjning i anslutning till pensionen. Bestämmelser om verkställighet och ändringssökande finns i en egen avdelning. I den sista avdelningen finns bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter, sekretess och finansiering samt särskilda bestämmelser.

Den nya folkpensionslagen motsvarar i hög grad till sin struktur två lagar som redan reviderats, nämligen lagen om utkomstskydd för arbetslösa och sjukförsäkringslagen. En gemensam struktur hos lagar som är centrala när det gäller sociala trygghetsförmåner och så enhetliga bestämmelser om förfarandet som möjligt gör det lättare att verkställa lagarna.

De enskilda bestämmelserna i den nya folkpensionslagen grundar sig i huvudsak på bestämmelserna i gällande lagar. Långa och svårtolkade paragrafer har dock i förekommande fall indelats i flera bestämmelser som gäller ett och samma sakkomplex. Ordalydelsen har samtidigt reviderats med sikte på kortare, modernare och tydligare uttryck.

Det föreslås inte att lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) skall revideras i detta sammanhang. Avsikten är att en separat proposition med förslag till ändring av lagen skall överlämnas senare. Avsikten är också att överlämna en separat proposition där det föreslås att full folkpension och familjepension skall betalas till dem som får offentlig institutionsvård.

3.2.2. *Folkpensionslagen*

Krav på boendetid

Som en allmän förutsättning för beviljande av folkpension och familjepension föreslås att personen skall vara bosatt i Finland eller i något annat EU/EES-land när rätten till pension uppkommer. Det föreslås att minimiboendetiden fem år i Finland som tillämpas på

utländska medborgare skall förkortas. Kravet på boendetiden fem år har i praktiken berört bara en liten del av utlänningarna, eftersom det krav på tre års boendetid som tillämpas på finska medborgare också gäller medborgare i EU/EES-länderna, flyktingar och statslösa. I denna proposition föreslås att samma krav på tre års boendetid skall tillämpas på alla som är bosatta i Finland, oavsett medborgarskap. Boendetiden räknas från det att personen fyllt 16 år. När invalidpension beviljas skall kravet på tre års boendetid dock inte gälla dem som blir arbetsförmögna medan de är bosatta i Finland och innan de fyllt 19 år.

Pensionsbelopp och justering

I den gällande lagen anges beloppen av folkpensioner och familjepensioner på årsbasis. Pensionerna betalas dock ut per månad. För att göra lagstiftningen åskådligare och begripligare föreslås att pensionerna skall anges i månatliga belopp. I propositionen har man beaktat den nivåförhöjning på 5 euro av folkpensionen och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som skall genomföras vid ingången av september 2006 (RP 124/2005 rd, RSv 119/2005 rd). I övrigt ändras inte pensionsnivåerna. Indexnivån följer fortfarande nivån på 2001 års folkpensionsindex, vilket motsvarar nivån enligt lagen om folkpensionsindex (456/2001). En ändring av indexnivån skulle medföra omfattande behov av ändringar i Folkpensionsanstaltens förmånssystem. Också i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) följer de folkpensionsindexbundna beloppen 2001 års indexnivå.

Folkpensions- och familjepensionsbeloppen avvägs enligt den tid personen varit bosatt i Finland. Enligt de gällande bestämmelserna beräknas boendetiden dock på ett annat sätt i fråga om ålderdoms- och familjepension än i fråga om invaliditetspension. För att skapa klarhet i systemet föreslås att bestämmelserna om beräkning av den boendetid som berättigar till full pension skall förenhetligas inom de olika pensionsformerna. En person som har bott i Finland minst 80 procent av tiden från det att han eller hon fyllde 16 år till pensionens början eller tills han el-

ler hon fyllde 65 år skall ha rätt till full folkpension. När familjepension beviljas skall boendetiden beaktas på motsvarande sätt från det att förmånslåtarens fyllde 16 år till dess att han eller hon avled eller fyllde 65 år. Barnpension skall fortfarande avvägas endast i sådana fall då förmånslåtarens boendetid i Finland skall beaktas enligt förordningen om social trygghet. Ändringen av avvägningstiden har inte någon stor praktisk betydelse.

Det föreslås att den ålders- och anhörigförhöjning av livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst som inverkar på folkpensionsbeloppet skall prioriteras i folkpensionen, eftersom det inte är fråga om en inkomstbaserad pension eller ersättning på samma sätt som andra inkomster som inverkar på folkpensionen. Ålders- och anhörigförhöjning av livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst grundar sig på krigsinvalidens skada eller sjukdom, och åldersförhöjningen kan betalas från ingången av det år då krigsinvaliden fyller 56 år till utgången av det år då han fyller 65 år. Anhörigförhöjning betalas för krigsinvalidernas makar och barn. Ålders- och anhörigförhöjning av livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst är prioriterade inkomster i fråga om bostadsbidrag för pensionstagare samt extra fronttilllägg.

Den frysningsregel som för närvarande tillämpas när folkpensions- och familjepensionsbeloppet justeras är svårbegriplig för pensionstagarna och också problematisk med tanke på verkställigheten. Enligt frysningsregeln skall folkpensionen och familjepensionen justeras så att de arbetspensioner som tidigare räknats som inkomst skall beaktas förhöjda enligt arbetspensionsindexet i stället för enligt folkpensionsindexet. För att skapa klarhet i systemet föreslås att frysningsregeln slopas i fråga om de folkpensioner och familjepensioner som börjar efter det att lagen har trätt i kraft. När beloppet av en sådan pension justeras skall övriga pensionsinkomster beaktas som inkomst enligt beloppen vid justeringstidpunkten. Pensionsinkomster som beaktats som inkomst i folkpensioner och familjepensioner som betalas när lagen träder i kraft skall beaktas enligt den nya lagen när de aktuella pensionsinkomsterna ändras av någon annan orsak än indexförhöjning.

Invalidpension

Det föreslås att begynnelsestidpunkten för invalidpension (tidigare invaliditetspension) enligt folkpensionslagen skall förenhetligas med arbetspensionssystemet i sådana fall då den som ansöker om pension inte har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen för 300 dagar så som förutsätts enligt den gällande lagen. Den som oavsett sjukdagpenningstiden redan har beviljats invalidpension enligt arbetspensionslagarna skall kunna beviljas invalidpension enligt folkpensionslagen från samma tidpunkt.

Efterlevandepension

De nuvarande bestämmelserna om efterlevandepensionens begynnelsepension är svårtolkade. Som begynnelsepension betalas utöver grundbeloppet minst ett fast kompletteringsbelopp, som i lagen har angetts som en procentuell andel av det fulla kompletteringsbeloppet. Ett kompletteringsbelopp som överstiger det fasta kompletteringsbeloppet kan betalas till en efterlevande make eller maka vars inkomster och tillgångar understiger de gränser som fastställts genom lag. Det har dock funnits få sådana sökande; i början av 2005 utbetalades bara tre behovsprövade begynnelsepensioner. För att skapa klarhet i systemet föreslås att det inkomstrelaterade kompletteringsbeloppet inom efterlevandepensionens begynnelsepension slopas, vilket innebär att alla mottagare får begynnelsepension till ett fast belopp. Det föreslås att begynnelsepensionen skall vara 242,56 euro i månaden (253,74 euro enligt 2005 års indexnivå), vilket motsvarar det sammanlagda beloppet av den nuvarande begynnelsepensionens grundbelopp och det fasta kompletteringsbeloppet.

Vid beräkningen av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp har tio procent av värdet på den efterlevande makens eller makans nettoförmögenhet som överstiger 57 268 euro beaktats som inkomst, med undantag av värdet på den bostad som är i eget bruk. Skattepliktig egendom har beaktats enligt beskattningens värdena. Avsikten är att förmögenhetsbeskattningen skall slopas vid ingången av 2006 och efter det finns inte beskattnings-

värdena på olika tillgångsslag längre tillgängliga på ett täckande sätt hos skatteförvaltningen.

Enligt en utredning som gjordes vid Folkpensionsanstalten i november 2004 fick 2 326 personer efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. Av dessa var det bara 21 personer som hade en så stor förmögenhet att den bildade en inkomst som inverkade på efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. Förmögenhet hade således endast en obetydlig inverkan på efterlevandepensionens belopp. På grund av att förmögenhetsbeskattningen slopas skulle Folkpensionsanstalten i fortsättningen vara tvungen att utreda värdena på olika tillgångsslag på annat sätt än utifrån uppgifter om beskattningsvärden. Utredningarna skulle orsaka extra arbete jämfört med i dag, men förmögenhetens inverkan på pensionsbeloppet skulle förbli liten. I propositionen föreslås att den kalkylerade inkomst som fastställs på grundval av tillgångar inte skall beaktas vid beräkningen av fortsättningspensionens kompletteringsbelopp för den efterlevande maken eller maken.

I lagen föreslås en bestämmelse om att när fortsättningspensionens kompletteringsbelopp för den efterlevande maken eller maken beräknas skall räntor på bostadsskulder, underhållsbidrag till den tidigare maken eller maken samt pensionsbelastning dras av från de årsinkomster som beaktas. När fortsättningspensionens kompletteringsbelopp för den efterlevande maken eller maken beräknas skall också barnförhöjning enligt folkpensionslagen godkännas som prioriterad inkomst. Den arealbaserade beskattningen av skog upphör vid utgången av 2005. Med avvikelse från nuvarande praxis skall inte längre arealbaserad avkastning på skog beaktas som inkomst när det gäller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. I fortsättningen skall inte heller inkomster av virkesförsäljning, när det är fråga om tillfälliga inkomster, beaktas vid beräkningen av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp.

Enligt den gällande lagen minskas efterlevandepensionens kompletteringsbelopp när de inkomster som inverkar på efterlevandepensionen har stigit till minst 734 euro. När inkomsterna sjunker höjs pensionsbeloppet. I den gällande lagen anges dock inte något mi-

nimibelopp för de sänkta inkomsterna. För att en alldeles liten minskning av inkomsterna inte skall leda till att pensionsbeloppet bör justeras föreslås att en ny justeringsgräns införs för dylika fall. Justeringsgränsen motsvarar den justeringsgräns som tillämpas i fråga om bostadsbidrag för pensionstagare. Fortsättningspensionens kompletteringsbelopp för den efterlevande maken eller maken skall justeras när de inkomster som inverkar på pensionsbeloppet har sjunkit med minst 367 euro om året. Enligt 2005 års indexnivå är justeringsbeloppet 384 euro om året.

Det föreslås att familjepensionssystemet skall förtydligas också på så vis att efterlevandepension inte längre skall betalas enbart som bostadsbidrag. Utbetalningen av bostadsbidrag för pensionstagare skall dock fortgå på grundval av andra pensioner än de familjepensioner som Folkpensionsanstalten beviljar. Efterlevandepension skall inte heller längre börja betalas på nytt till den efterlevande maken eller maken i en situation där utbetalningen har dragits in på grund av att den efterlevande maken eller maken har ingått ett nytt äktenskap, men det nya äktenskapet upplöses. Under den tid bestämmelsen har gällt har det bara förekommit ett fåtal sådana fall.

Barnförhöjning

För att barnförhöjning skall betalas till den som får invalidpension förutsätts enligt de nuvarande bestämmelserna att personen är fullständigt arbetsförmögen. Barnförhöjning betalas således inte, om personen får delinvalidpension eller om pension enligt olycksfallsförsäkringen, trafikförsäkringen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst inte baserar sig på fullständig arbetsförmåga. Det föreslås att kravet på full arbetsförmåga slopas. En person skall ha rätt till barnförhöjning oavsett graden av arbetsförmåga, om han eller hon får invalidpension enligt lagen. Barnförhöjning skall beviljas personer bosatta i Finland eller andra EU/EES-länder, men inte utifrån överenskommelser om social trygghet.

Förfarande och ändringssökande

Det föreslås att den tid för vilken pension kan betalas retroaktivt skall förenhetligas med arbetspensionssystemet. Pension skall kunna betalas för högst sex månader innan ansökan lämnats in. Den retroaktiva ansöknings tiden förkortas till hälften av den nuvarande. Till denna del har de föreslagna ändringarna i arbetspensionslagstiftningen beaktats, för att bestämmelserna om retroaktivt beviljande av pensioner skall vara så enhetliga som möjligt inom olika pensionssystem. I folkpensionslagen föreslås dessutom en förtydligande bestämmelse om från vilken tidpunkt pensionsbeloppet skall justeras. Om en ändring som inverkar på pensionsbeloppet inträffar den första dagen i månaden, skall pensionsbeloppet justeras från ingången av den månaden. I annat fall skall pensionen justeras från ingången av den månad som följer på förändringen.

Till en pensionstagare som har flyttat utomlands utbetalas folkpension eller familjepension för högst ett år. Därefter inställs utbetalningen, om inte Folkpensionen på ansökan fortsätter att betala ut pensionen. Utbetalningen av pensionen har kunnat fortgå, om personen hade bott i Finland minst tio år innan pensionen började eller om vistelsen utomlands varit nödvändig på grund av sjukdom. Pension har dock knappast alls betalats utomlands av den sistnämnda orsaken. Det föreslås att betalning av pension till utlandet skall inställas senast fem år efter ingången av den månad som följde på flyttningsdagen. Flyttning till ett annat EU/EES-land skall inte heller i fortsättningen innebära att pensionen inställs.

Pension skall fortfarande kunna betalas ut till ett kommunalt organ, om det på grund av pensionstagarens levnadssätt eller sjukdom kan anses vara oändamålsenligt att pensionen betalas ut till pensionstagaren själv. Enligt förslaget skall pensionen dock kunna betalas ut till ett kommunalt organ också utan pensionstagarens samtycke. Det föreslås att pension som inställts på grund av frihetsstraff inte längre skall betalas till pensionstagarens arbetsoförmögna barn som fyllt 16 år, eftersom försörjningen för arbetsoförmögna barn kan tryggas genom andra förmåner.

Det föreslås att Folkpensionsanstaltens rätt att driva in överskjutande pension från en annan förmån som betalas retroaktivt till samma person skall utvidgas i sådana fall då en folkpensionstagare beviljas familjepension enligt arbetspensionslagarna. Det föreslås att Folkpensionsanstalten skall kunna driva in överskjutande folkpension för samma tid från familjepension enligt arbetspensionslagarna som skall betalas retroaktivt. Den utvidgade indrivningsrätten för Folkpensionsanstalten gäller också familjepension som skall betalas på grundval av en olycka eller trafikskada samt försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

I den nya folkpensionslagen föreslås en bestämmelse om sökande av ändring i sådana fall då en person har varit försäkrad i två eller flera EU/EES-länder. Ändring skall sökas hos Folkpensionsanstalten efter det att personen har fått ett sammandrag över besluten från alla de berörda staterna. Den som ansöker om invalidpension skall dock få söka ändring i Folkpensionsanstaltens beslut redan innan han eller hon har fått ett sammandrag över de andra staternas beslut. För att för snabba beslutsfattandet föreslås att folkpension eller efterlevandepension skall kunna beviljas genom ett interimistiskt beslut i sådana fall då pension söks inte bara i Finland utan också i något annat EU/EES-land.

3.2.3. *Lagen om handikappförmåner*

Förenhetligande av lagstiftningen om handikappförmåner

Genom handikappförmåner enligt folkpensionssystemet garanteras sjuka och handikappade lika möjligheter som andra att leva ett normalt liv och förbättras deras livskvalitet trots handikappet. Målet är också att främja handikappades möjligheter till ett likvärdigt liv jämfört med andra medborgare. Av handikappförmånernas samhälleliga karaktär följer att de är förmåner som helt och hållet finansieras av staten. Enligt folkpensionssystemet har handikappades möjligheter att klara av sitt dagliga liv understötts genom vårdbidrag för barn, handikappbidrag och vårdbidrag för pensionstagare. Stödsystemen har utformats så att de kompletterar varandra i

syfte att säkerställa att handikappades behov av hjälp tillgodoses under hela levnadsloppet.

Syftet med vårdbidrag för barn är att främja långtidssjuka eller handikappade barns utveckling och välfärd samt stödja deras möjligheter att integreras i sin sociala miljö. Genom vårdbidraget för barn tryggas bättre förutsättningar för handikappade barn att fullödigt delta i livet i sin närmaste omgivning som så jämlika medlemmar som möjligt. Syftet med förmånen är också att stödja verksamhet som siktar till specialvård och rehabilitering och i vissa fall förhindra bestående arbetsoförmåga. När vårdbidrag beviljas utgår behovsprövningen från barnets behov, eftersom det handlar om ett stöd som riktas till barnet. Behovsprövningen baserar sig inte på föräldrarnas eller familjens ekonomiska eller övriga förhållanden. Vårdbidrag för barn beviljas inte enbart utifrån en medicinsk diagnos av handikappet eller sjukdomen, utan hänsyn tas dessutom till barnets individuella omständigheter. Även barnets ålder påverkar bedömningen. Beroende på skadans, lytets eller sjukdomens art kan ett äldre barn klara av att bära ett större ansvar för sig själv och t.ex. sin läkemedelsbehandling. Då kan belastningen för vårdnadshavarna minska.

Syftet med handikappbidraget är att stödja andra än pensionerade 16—64-åringars möjligheter att klara sig i det dagliga livet och att delta i arbetslivet och studera oavsett sitt handikapp eller sin sjukdom. Strävan är att ersätta de särskilda men och kostnader som handikappet eller sjukdomen medför. Med hjälp av handikappbidraget strävar man efter att förbättra handikappades möjligheter att leva ett fullödigt och jämlikt liv vid sidan av andra människor samt stödja handikappades möjligheter att leva som jämlika samhällsmedlemmar. För att handikappbidrag skall beviljas förutsätts nedsatt funktionsförmåga. När nedsatt funktionsförmåga bedöms beaktas sökandens individuella omständigheter. Personens möjligheter att leva ett normalt liv påverkas av hans eller hennes familje- och levnadsförhållanden. När personens hjälpbehov eller särskilda kostnader till följd av handikappet bedöms beaktas även individuella faktorer som påverkar möjligheterna att arbeta, studera och delta i det sociala livet.

Syftet med vårdbidraget för pensionstagare är att göra det möjligt för sjuka eller handikappade pensionstagare att bo hemma så länge som möjligt och trygga möjligheterna att få behövlig hjälp och service i hemmet.

Bestämmelserna om vårdbidrag för pensionstagare ingår av historiska skäl i folkpensionslagen, eftersom vårdbidraget för pensionstagare har betraktats som en del av folkpensionen. Bestämmelserna om beviljande av vårdbidrag för pensionstagare har senare ändrats så att stödet kan beviljas oavsett folkpension till personer över 65 år eller yngre arbetsoförmögna personer som i övrigt uppfyller villkoren för att vårdbidrag för pensionstagare skall fås. I dagens läge ses vårdbidraget för pensionstagare som en del av handikappförmånerna, inte som en del av folkpensionen. Det faller sig därför naturligt att överföra bestämmelserna om vårdbidrag för pensionstagare till den lag om handikappförmåner som föreslås i denna proposition. Ändringen stärker därmed vårdbidragets karaktär av en handikappförmån.

Utgångspunkten för denna proposition är att handikappbidrag som betalas till personer under 16 år och personer fyllt 16 år alltså skall vara icke avgiftsbaserade specialförmåner enligt bilaga II a till förordningen om social trygghet. Som specialförmåner skall dessa handikappbidrag inte betalas till ulandet och inte heller avvägas enligt boendetiden i Finland. Till denna del medför propositionen inte några ändringar jämfört med nuläget. Det föreslås att avvägningen enligt boendetiden av vårdbidrag för personer som får pension skall slopas. Vårdbidrag för personer som får pension skall inte heller betalas till utlandet.

Övriga ändringar

Det föreslås att benämningarna på de gällande handikappförmånerna ändras så att det nuvarande handikappbidraget benämns handikappbidrag för personer som fyllt 16 år och vårdbidraget för pensionstagare benämns vårdbidrag för personer som får pension. Det föreslås att dietersättning skall betalas ut som en särskild självständig handikappförmån.

Det föreslås att den boendetid i Finland som förutsätts för att handikappförmåner

skall beviljas skall förkortas från fem till tre år när det gäller utlänningar. Ändringen motsvarar den ändring som föreslås i den nya folkpensionslagen. Kravet på boendetid skall inte heller i fortsättningen gälla personer under 16 år.

Enligt de gällande bestämmelserna utgör en annan lagstadgad ersättning som på grundval av samma sjukdom eller handikapp betalas från Finland eller utlandet ett hinder för att den som fyllt 16 år skall beviljas handikappbidrag eller vårdbidrag. Sådana andra lagstadgade ersättningar, dvs. mentillägg, hjälplöshetstillägg eller vårdbidrag, skall inte längre helt hindra beviljandet av handikappbidrag eller vårdbidrag i sådana fall då de övriga ersättningarna sammanlagt understiger beloppet av handikappbidraget eller vårdbidraget. Ersättningarnas inverkan skall även gälla handikappbidrag för personer under 16 år. Samordningen skall omfatta även utländska förmåner som jämföras med handikappbidrag eller vårdbidrag. Folkpensionsanstalten skall betala skillnaden mellan handikappbidraget eller vårdbidraget och det sammanlagda beloppet av de övriga ersättningar och förmåner som skall beaktas vid samordningen.

Till skillnad från det nuvarande handikappbidraget skall även en person som fyllt 65 år kunna få handikappbidrag för personer som fyllt 16 år, om han eller hon inte får ålderspension. Åldersgränsen 65 år föreslås bli slopad som krav vid beviljande av vårdbidrag för personer som får pension och i stället föreslås att erhållande av ålderspension blir infogat. Även personer som får full invalidpension skall försättningsvis vara berättigade till vårdbidrag. I övrigt föreslås det inte några ändringar i sak när det gäller grunderna för beviljande av handikappförmåner. I lagen tas in sådana bestämmelser om förutsättningarna för beviljande som i dagens läge delvis finns i förordningar och anvisningar. Samtidigt föreslås att definitioner av begrepp som är centrala för beviljandet av handikappförmåner tas in i lagen. Dessa begrepp, som inte tidigare definierats i lag, är nedsatt funktionsförmåga, personliga rutiner, handledning och tillsyn, särskilda kostnader samt arbetsoförmögen.

Beloppen av handikappbidraget och vård-

bidraget skall graderas på tre nivåer utifrån bidragsbehovet på motsvarande sätt som enligt de gällande bestämmelserna. Det föreslås att det handikappbidrag där det belopp som betalas ut är minst benämns bidrag med grundbelopp; det följande benämns bidrag med förhöjt belopp och det största beloppet är bidrag med högsta belopp. Det föreslås inte några ändringar i beloppen av handikappförmånerna. I lagen anges alla belopp som månatliga belopp, som binds vid 2001 års indexnivå.

I lagen om handikappförmåner föreslås bestämmelser med samma innehåll som i den föreslagna folkpensionslagen när det gäller justeringstidpunkten för förmånerna, retroaktiv utbetalning och betalning till ett kommunalt organ. Till lagen fogas även en bestämmelse om att mentillägg, hjälplöshetstillägg eller vårdbidrag som betalas på grund av olycksfalls- eller trafikskada och som har betalts för samma tid kan betalas till Folkpensionsanstalten som ersättning för vårdbidrag eller handikappbidrag som den betalat.

3.2.4. *Lagen om införande av folkpensionslagen*

I lagen om införande av folkpensionslagen föreslås bestämmelser om arbetslöshetspension och individuell förtidspension, vilka skall tillämpas under en övergångsperiod. Arbetslöshetspensioner kan beviljas ännu 2014, då den sista åldersklass som är berättigad till arbetslöshetspension fyller 65 år. Individuell förtidspension skall inte längre kunna beviljas efter 2008.

Utbetalningen av förmåner som betalas när folkpensionslagen träder i kraft skall fortgå på tidigare grunder till dess att förmånen justeras nästa gång efter det att den nya lagen har trätt i kraft. I införelagen föreslås bestämmelser som alltjämt skyddar vissa förmåner som betalades ut när tidigare ändringar av 1956 års folkpensionslag och familjepensionslagen trädde i kraft. De föreslagna skyddsbestämmelserna gäller familjepension efter en förmånslåtare som avlidit före den 1 juli 1990, utbetalning av barnförhöjning som har börjat före den 1 januari 1996, utbetal-

ning av folkpension till lika stort belopp efter kombinationen av understödsdelen och understödstillägget, inverkan av förändrade familjeförhållanden på beloppet av folkpension och familjepension samt inverkan av utebliven avvägning på pensionsbeloppet.

Även före den 1 juli 1950 födda änkers rätt till efterlevandepension på grunderna enligt den bestämmelse som gällde före den 1 juli 1990 skall skyddas och ändras så att rätten gäller alla efterlevande makar och makor som är födda före den 1 juli 1950.

I införandelagen föreslås en motsvarande bestämmelse som i den gällande folkpensionslagen när det gäller beaktande av arbetspension som inkomst i samband med de lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 1975 och den 1 januari 2005. Likaså prioriteras fortfarande vissa gamla pensionsinkomster och förmåner från utlandet som har börjat betalas ut före 1997.

I införandelagen föreslås en ny skyddsbestämmelse som gäller folkpensioner, familjepensioner och barnförhöjningar som betalas till utlandet när lagen träder i kraft. De nämnda förmånerna skall betalas till utlandet på tidigare grunder till dess att förmånen justeras nästa gång. Enligt införandelagen skall förslaget om en kortare retroaktiv ansökningstid inte gälla ansökningar som lämnats in före det att den nya folkpensionslagen träder i kraft.

Det föreslås att den nuvarande justeringsregeln enligt folkpensionslagen och familjepensionslagen inte heller skall tillämpas på folkpensioner och efterlevandepensioner som betalas när folkpensionslagen träder i kraft, om någon annan pension som skall beaktas som inkomst, efter lagens ikraftträdande ändras av någon annan orsak än indexbinding.

3.2.5. Övriga lagar

Det föreslås att bestämmelserna om Folkpensionsanstaltens fonder och om tjänstemannapensioner för Folkpensionsanstaltens personal överförs från folkpensionslagen till lagen om Folkpensionsanstalten. Dessutom föreslås sådana ändringar av laghänvisningarna i lagen om frontmannapension

(119/1977) och lagen om betalning av fronttillägg utomlands (998/1988) som reformen av folkpensionslagen föranleder.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om en reform av folkpensionslagstiftningen och lagstiftningen om handikappförmåner är i huvudsak ett förslag av teknisk natur som skapar klarhet i lagstiftningen. Reformen innehåller inte några sådana ändringar av innehållet i lagstiftningen som skulle ha någon betydande inverkan på förmånsutgifterna.

År 2004 betalades ålders- och anhörigförhöjning av livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst ut till ca 6 000 folkpensionstagare. För ungefär 3 700 pensionstagare hade livräntan börjat före den 1 januari 1983, vilket innebär att den beaktas i begränsad utsträckning i folkpensionen. I sådana situationer inverkar beaktandet som inkomst inte nödvändigtvis på folkpensionsbeloppet, eftersom den gamla arbetspensionen och ålders- och anhörigförhöjningen beaktas som inkomst bara upp till ett visst gränsvärde. Förslaget beräknas öka folkpensionsutgifterna med 1 miljon euro om året.

Beaktandet av övriga pensionsinkomster till beloppet vid justeringstidpunkten när det gäller nya folkpensioner och familjepensioner samt justeringsregelns hävning med tiden också när det gäller pensioner som har beviljats före lagens ikraftträdande kommer att sänka de årliga folkpensionsutgifterna med 0,3–0,4 miljoner euro under de första åren. När balans har nåtts om 15–20 år beräknas de årliga utgifterna vara ca 8 miljoner euro lägre än för närvarande. Det beräknas att sloandet av justeringsregeln har en inverkan på ca 0,2 miljoner euro det år då lagen träder i kraft.

Beviljande av invalidpension enligt folkpensionslagen från samma tidpunkt som redan beviljad invalidpension enligt arbetspensionslagarna beräknas beröra ca 800 folkpensionstagare. Ändringen beräknas öka de årliga folkpensionsutgifterna med ca 2 miljoner euro.

Till länder utanför EU/EES betalas i dagens läge folkpension till ca 1 000 personer till ett sammanlagt belopp av ca 2 miljoner euro. Det föreslås att utbetalningen av pension skall inställas ett år efter det att pensionstagaren har flyttat från Finland till ett land utanför EU/EES. På lång sikt beräknas den minskning av folkpensionsutgifterna som följer av detta uppgå till högst ca 1–2 miljoner euro. På grund av skyddsbestämmelsen är kostnadseffekten liten under de första åren.

Av dem som får delinvalidpension uppskattas ca 800 ha rätt till barnförhöjning. Utbetalningen av barnförhöjning till dessa ökar folkpensionsutgifterna med ca 0,3 miljoner euro i året.

Vårdbidraget för personer som får pension skall inte längre avvägas enligt den tid personer varit bosatt i Finland, vilket beräknas öka de årliga förmånsutgifterna med ca 0,7 miljoner euro. Vårdbidrag skall inte heller betalas till utlandet, vilket beräknas ha en obetydlig inverkan på förmånsutgifterna. Även sloandet av åldersgränsen 65 år i fråga om handikappbidrag beräknas ha endast liten inverkan på förmånsutgifterna. Samordningen av handikappbidraget och vårdbidraget med motsvarande ersättningar sänker de årliga förmånsutgifterna med ca 0,4 miljoner euro.

Det föreslår att det krav på boendetid i Finland som krävs av utlänningar när folkpensions- och handikappförmåner beviljas förkortas till tre år, vilket beräknas öka de årliga förmånsutgifterna med ca 0,1 miljon euro.

Ändringen av efterlevandepensionens begynnelsepension så att den betalas ut till ett fast belopp beräknas inte öka förmånsutgifterna. År 2005 betalades begynnelsepensionens inkomstbundna kompletteringsbelopp ut till endast tre efterlevande. Det att den kalkylerade inkomsten på grund av egendom och den kalkylerade avkastningen på skog lämnas obeaktade påverkar förmånsutgifterna för de efterlevandes fortsättningspension med ca 0,1 miljoner euro.

Den sammanlagda ökningseffekten av alla förslag i fråga om folkpensionsutgifterna uppgår 2007 till ca 3,5 miljoner euro. När det gäller kostnaderna är ändringsförslaget neutralt inom cirka fem år efter ändringen, och

när balans har nåtts kommer de årliga kostnaderna att sjunka med ca 8 miljoner euro.

4.2. Könsrelaterade konsekvenser

I anslutning till den arbetspensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2005 företogs också ändringar i folkpensionssystemet (RP 242/2005 rd). I det sammanhanget bedömdes också ändringarnas könsrelaterade konsekvenser. Det finns inget att tillägga till bedömningarna. Rätten till efterlevandepension för änkor födda före den 1 juli 1950 enligt den bestämmelse som gällde före den 1 juli 1990 justeras så att den gäller alla efterlevande makar och makor.

4.3. Konsekvenser för myndigheterna

Under ikraftträdandeskedet förutsätter reformen att Folkpensionsanstalten satsar på att förnya anvisningarna och utbilda personalen. På längre sikt kommer de tydligare och tidsenligare bestämmelserna att underlätta verkställigheten av förmåner vid Folkpensionsanstalten. Också kundtjänsten effektiviseras vid Folkpensionsanstaltens byråer då rådgivningen grundar sig på en heltäckande och tidsenlig lagstiftning.

4.4. Samhälleliga konsekvenser

Genom denna proposition skapas större klarhet i den gällande lagstiftningen, vilket underlättar verkställigheten av lagarna och förenhetligar tillämpningspraxisen. Genom propositionen främjas också jämlikheten mellan finska medborgare och utlänningar som flyttar till Finland, när det krav på boendetid som gäller som villkor för beviljande av folkpension, familjepension och handikappförmåner förenhetligas till tre år.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med Folkpensionsanstalten utgående från utredningsmannen Pentti Arajärvis förslag om förtydligande av lagstiftningen om utkomstskydd (Toimeentuloturvaa koskevan lainsäädännön selkeyttäminen; Social- och hälsovårdsmini-

steriets stencilier 1998:17). Dessutom har följande instanser deltagit i beredningen eller hörts i samband med den: Pensionsskyddscentralen, centrala arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer samt företagarorganisationer. Utkastet till proposition har delgivits Delegationen för äldre- och pensionsärenden. Utlåtande om propositionen har begärts av de riksomfattande pensionärsorganisationernas delegation VENK, justitieministeriet och Finlands Kommunförbund.

6. Samband med andra propositioner

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition med förslag till lag om pension

för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 45/2005 rd). I lagförslagen i denna proposition hänvisas till den föreslagna lagen om pension för arbetstagare och dess bestämmelser i stället för till den gällande lagen om pension för arbetstagare (395/1961). I den lag om pension för arbetstagare som behandlas i riksdagen finns hänvisningar till den gällande folkpensionslagen.

Även en regeringsproposition med förslag till lag om storleken av arbetsgivares folkpensionsavgift 2006 och vissa lagar som har samband med den (RP 125/2005 rd) är under behandling i riksdagen. Den ändring i Folkpensionsanstaltens andel av finansieringen av folkpensionerna som föreslås i propositionen har beaktats i denna proposition.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Folkpensionslagen

I AVDELNINGEN.

ALMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap. Lagens syfte, tillämpningsområde och definitioner

1 §. Lagens syfte. I paragrafen bestäms om folkpensionslagens syfte. Syftet med lagen är att trygga försörjningen under ålderdomen och vid arbetsoförmåga för personer bosatta i Finland samt försörjningen för efterlevande make eller maka eller barn som är bosatta här efter det att en i Finland bosatt person har avlidit. Lagens syfte anges inte särskilt i den gällande folkpensionslagen, nedan 1956 års folkpensionslag, eller i familjepensionslagen.

I regel skall endast personer bosatta i Finland ha rätt till förmåner enligt folkpensionslagen. Bestämmelser om boende i Finland föreslås i 4 §.

2 §. Förmåner. I paragrafen bestäms om förmåner som betalas som folkpension och familjepension. Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar delvis 20 § i den gällande folkpensionslagen, och 2 mom. motsvarar delvis 1 § 1 mom. i familjepensionslagen. Som en förmån enligt den nya lagen betalas även barnförhöjning.

3 §. Verkställighet av lagen. Uppgifter enligt den nya lagen fullgörs av Folkpensionsanstalten. Den föreslagna paragrafen motsvarar 2 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag och 5 § i familjepensionslagen.

4 §. Boende i Finland. Enligt paragrafen avgörs en persons boende i Finland enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bostättningsbaserad social trygghet (1573/1993). Med boende jämföras också situationer där den nämnda lagen annars tillämpas på personen. Innehållet i den föreslagna paragrafen

motsvarar delvis 1 § i 1956 års folkpensionslag och 1 § 2 mom. i familjepensionslagen.

5 §. Samboförhållande, åtskilt boende och institutionsvård. I 1 mom. definieras begreppet samboförhållande i den nya lagen. Definitionen är ny. Med samboförhållande avses att en man och en kvinna som inte är gifta med varandra fortgående lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. Momentet motsvarar i sak 28 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag och 32 a § 2 mom. i familjepensionslagen. Syftet med definitionen av samboförhållande är att det tydligt skall framgå av lagen vilken inverkan ett samboförhållande har när förmåner beviljas och fastställs. I de bestämmelser där personens äktenskap eller samboförhållande är av betydelse sägs det tydligt om bestämmelsen gäller samboförhållanden eller äktenskap eller båda.

Enligt 2 mom. skall makar som fortgående bor åtskilda till följd av offentlig institutionsvård eller av någon annan orsak och därför inte har gemensamt hushåll inte betraktas som personer som är gifta med varandra när folkpensionslagen tillämpas. Som en annan orsak kan man i allmänhet inte betrakta det att makar efter ingående av äktenskapet bor kvar i olika länder. När andra orsaker bedöms kan hänsyn tas till sökandens utredning om att makarna inte har gemensamt hushåll, orsaken till att de bor åtskilda och långvarigt boende. Andra orsaker bedöms från fall till fall. Momentet motsvarar i sak nuvarande praxis och 28 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag och 32 a § 1 mom. i familjepensionslagen.

Med stöd av 8 § 3 och 4 mom. i lagen om registrerat partnerskap (950/2001) jämföras en registrerad partner med en gift person.

I 3 och 4 mom. bestäms om vad som avses med offentlig institutionsvård och i 5 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning om saken. Närmare bestämmelser om offentlig institutionsvård och om förfarandet

vid förhandlingar mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna samt remissförfarandet i anslutning till det skall utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Bestämmelserna motsvarar delvis 42 a § i 1956 års folkpensionslag.

6 §. Arbetspension. I paragrafen definieras arbetspension. Definitionen är ny. Som arbetspension betraktas arbets- eller familjepensioner enligt de lagar som nämns i 1 mom., samt enligt 2 mom. andra arbets- eller familjepensioner som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, företagarverksamhet eller förtroendeuppdrag. Pension som grundar sig på förtroendeuppdrag är t.ex. pension för ledamöterna i Ålands lagting. Frivilliga tilläggspensioner liksom arbets- och familjepensioner som grundar sig på en individuell pensionsförsäkring är arbetspensioner enligt definitionen, om de baserar sig på ett anställningsförhållande eller företagarverksamhet. Som arbetspension betraktas dock inte pension som grundar sig på en individuell pensionsförsäk-ring som tecknats av privatpersoner, lantbruksföretagare eller av personer som driver rörelse eller utövar yrke. Den föreslagna definitionen motsvarar i sak 26 § 1 mom. 1 punkten i 1956 års folkpensionslag samt den tolkning av arbetspension som gällt inom tillämpningspraxisen.

7 §. Förordningen om social trygghet. Om en person har bott eller arbetat i två eller flera EU/EES-länder, beaktas vid behandlingen av hans eller hennes förmåner enligt folkpensionslagen vad som bestäms i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (förordningen om social trygghet). Bestämmelsen är ny och tas in i lagen för att skapa klarhet i lagstiftningen.

8 §. Bosättningskrav. Enligt 1 mom. skall en person ha rätt till folkpension familjepension och barnförhöjning, om han eller hon är bosatt i Finland. Personen skall ha bott i Finland när rätten till pension uppkom och också bo i Finland när pensionen börjar. Rätt till ålderspension uppkommer när en person når pensionsåldern. Rätt till invalidpension uppkommer när en person blir arbetsoförmögen. Rätt till familjepension uppkommer när en

förmånslåtare dör.

Om en person som bor i Finland tidigare har arbetat (varit försäkrad) i ett annat EU/EES-land och rätten till folkpension uppkommer med stöd av den nationella lagstiftningen, dvs. sökanden bor i Finland och uppfyller kravet på tre års bosättningstid, beräknas hans eller hennes pension på två olika sätt. Pensionen beräknas för det första som en nationell pension enligt förordningen om social trygghet, dvs. enligt bestämmelserna i folkpensionslagen. I detta fall får liknande pensioner enligt förordningen om social trygghet som sökanden får från ett annat EU/EES-land inte beaktas som inkomst. Pensionen beräknas också som en pro-rata pension avvägd enligt förordningen om social trygghet så, att de försäkringsperioder som personen har fullgjort i ett annat EU/EES-land räknas in bland de försäkringsperioder som är fullgjorda i Finland, som om personen skulle ha arbetat eller bott i Finland även under dessa perioder. I detta fall beaktas även arbetspension från Finland som inkomst och till ett större belopp än den faktiska inkomsten, dvs. till det belopp som personen skulle ha tjänat in om han eller hon hade arbetat i Finland även under den tid personen arbetade i ett annat EU/EES-land. Därefter beräknas den andel av pensionsbeloppet som motsvarar försäkringsperioderna i Finland. Av de ovanstående två pensionerna beviljas den som är högre. I regel är den nationella pensionen enligt förordningen om social trygghet högre än en pro-rata pension.

Enligt 2 och 3 mom. skall en person som har bott och arbetat i Finland ha rätt till folkpension och familjepension också när han eller hon är bosatt utanför Finland i ett EU/EES-land och han eller hon omfattas av förordningen om social trygghet.

En förutsättning för familjepension är därutöver att förmånslåtaren vid sin död bodde i Finland eller utanför Finland i ett EU/EES-land. Härvid förutsätts att han eller hon omfattades av förordningen om social trygghet. Om en person bor i ett annat EU/EES-land eller om en person som bor i Finland inte har bott tre år i Finland, uppkommer rätten till folkpension endast med stöd av förordningen om social trygghet. I dessa fall beräknas pensionen endast som en pro-rata pension enligt

förordningen om social trygghet. I fall som dessa görs ingen jämförelse mellan en pro-rata pension och en nationell pension enligt förordningen om social trygghet. Ifall pensionen för personer som bor i ett annat EU/EES-land också beräknades som en nationell pension enligt förordningen om social trygghet, skulle kostnaderna för de pensioner som betalas till andra EU/EES-länder vara betydligt högre än för närvarande eftersom den nationella pensionen enligt förordningen om social trygghet i allmänhet är högre än en pro-rata pension.

I 4 mom. bestäms om hur pensionen beräknas när 2 och 3 mom. tillämpas. Pensionen beräknas i dessa fall endast som en pro-rata pension enligt förordningen om social trygghet på motsvarande sätt som för närvarande.

Bestämmelserna i 2 b § i den nuvarande familjepensionslagen har slopats som obehövliga i den nya folkpensionslagen.

9 §. Krav på bosättnings-tid. I 1 mom. bestäms om det krav på boendetid som är en förutsättning för att folkpension och barnförhöjning skall beviljas. Kravet enligt de nuvarande bestämmelserna att boendetiden skall omfatta minst fem år för andra än finska medborgare har slopats och kraven på boendetid har förenhetligats så att kravet är tre år efter det att personen fyllt 16 år, oavsett medborgarskap.

Enligt 2 mom. skall kravet att personen har varit bosatt i Finland tre år dock inte förutsättas i fråga om invalidpension och barnförhöjning, om arbetsförmågan har inträtt medan personen var bosatt i Finland och innan han eller hon hade fyllt 19 år. Åldersgränsen har ändrats från nuvarande 21 år till 19 år och motsvarar den ändring som gäller kravet på boendetid. Bestämmelser om detta finns för närvarande i 23 § i 1956 års folkpensionslag.

Enligt 3 mom. skall familjepension kunna beviljas, om förmånslåtaren hade varit bosatt i Finland minst tre år efter att ha fyllt 16 år. För att efterlevandepension skall beviljas förutsätts dessutom att den efterlevande maken eller maken före förmånslåtarens död hade varit bosatt i Finland minst tre år efter att ha fyllt 16 år och flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död. När det gäller familjepension skall kravet på boendetid inte förutsättas om förmånslåtaren inte hade

fyllt 19 år vid sin död eller om den efterlevande maken eller maken inte hade fyllt 19 år vid förmånslåtarens död. För barnpension förutsätts utöver det krav som gäller förmånslåtarens boendetid också att barnet har varit bosatt i Finland vid förmånslåtarens död eller flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död. Också i fråga om familjepension har kravet på boendetid förenhetligats så att kravet är tre år även för andra än finska medborgare. Bestämmelser om detta finns för närvarande i 4 § 1 mom. 1 punkten, 2 mom. 1 punkten och 3 mom. i familjepensionslagen.

Enligt 4 mom. gäller att när förordningen om social trygghet tillämpas skall vid behov personens fullgjorda boende- och arbetsperioder (försäkringsperioder) i någon annan stat beaktas när boendetiden tre år räknas ut. Det förutsätts dock att personen har varit bosatt i Finland minst ett år. Om perioder som fullgjorts i någon annan stat beaktas, beräknas pensionen endast som en pro-rata pension enligt förordningen om social trygghet på motsvarande sätt som för närvarande. Detta innebär att den i regel förmånligare nationella pensionen enligt förordningen om social trygghet inte beviljas.

II AVDELNINGEN

FOLKPENSION

2 kap. Ålderspension

10 §. Rätt till ålderspension. I 1 mom. bestäms om ålderspensionsåldern för folkpension. I 2 och 3 mom. bestäms om erhållande av ålderspension i förtid eller senarelagd. Ordalydelsen har preciserats i motsvarighet till nuvarande praxis så att pensionen betalas permanent nedsatt med förtidsminskning också efter det att 65 års ålder har uppnåtts. Paragrafen motsvarar i sak första meningen i 20 § 1 mom. 1 punkten i 1956 års folkpensionslag samt, i fråga om förtidsminskningen och uppskovsförhöjningen, 25 a § 1 och 2 mom. och nuvarande praxis.

I 4 mom. bestäms i motsvarighet till nuvarande praxis att förtidsminskning och uppskovsförhöjning i fråga om pensionen görs efter det att boendetidens, familjeförhållan-

denas, boningskommunens och inkomsternas inverkan har beaktats i folkpensionen.

11 §. Rätt till ålderspension för den som får arbetslöshetsdagpenning. Den som är född 1950 eller senare och som utifrån 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) får arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar skall enligt paragrafen ha rätt att få ålderspension vid 62 års ålder utan att pensionen förtidsminskas. Paragrafen motsvarar sista meningen i 20 § 1 mom. 1 punkten i 1956 års folkpensionslag.

3 kap. Invalidpension

12 §. Rätt till invalidpension. I paragrafen bestäms om rätt till invalidpension enligt folkpensionslagen i olika situationer och vid vilken ålder pensionen kan beviljas. Invalidpension skall inte kunna beviljas den som får förtida ålderspension enligt 10 § 2 mom. Bestämmelsen motsvarar i sak 20 § 1 mom. 2 punkten samt 22 § 1, 2, 6 och 7 mom. i 1956 års folkpensionslag.

13 §. Säkerställande av rehabilitering. I paragrafen bestäms om säkerställande av rehabiliteringsmöjligheter och om hänvisande till rehabilitering och andra tjänster. Paragrafen motsvarar 36 § 2 och 3 mom. i 1956 års folkpensionslag.

14 §. Beviljande av invalidpension. I paragrafen bestäms om den tid för vilken invalidpension beviljas och i vilka situationer rehabiliteringsstöd beviljas. Paragrafen motsvarar 22 § 3 mom. och 22 b § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

15 §. När rätt till invalidpension uppkommer. I paragrafen bestäms om från vilken tidpunkt invalidpension skall kunna beviljas. Bestämmelsen motsvarar i sak 39 § 3 och 5 mom. i 1956 års folkpensionslag. I 1 mom. föreslås en kompletterande bestämmelse enligt vilken invalidpension enligt folkpensionslagen skall kunna börja samtidigt som invalidpension enligt arbetspensionslagarna.

16 §. Rätt till invalidpension för personer som inte fyllt 20 år. I paragrafen bestäms om hur rehabiliteringspenning för unga inverkar på begynnelsepunkten för invalidpension. Bestämmelsen motsvarar i sak 39 § 4 mom. i 1956 års folkpensionslag.

17 §. Förvärvsarbete under tid med inva-

lidpension och pension som lämnas vilande. I paragrafen bestäms om i vilka situationer full folkpension lämnas vilande på grund av arbetsinkomster. Dessutom bestäms om när pensionen börjar betalas på nytt och när pensionen upphör utan något särskilt beslut. Bestämmelsen motsvarar i sak 22 § 4 och 5 mom. i 1956 års folkpensionslag.

18 §. Indragning av invalidpension. I paragrafen bestäms om när invalidpension dras in. I sak motsvarar bestämmelsen delvis 31 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

4 kap. Grunderna för fastställande av folkpension

19 §. Folkpensionens belopp. I paragrafen bestäms om beloppet av full folkpension. Folkpensionsbeloppet påverkas av om personen bor i en kommun som hör till dyrortsklass I eller II. Enligt nivån på folkpensionsindex 2005 är folkpensionens fulla belopp för personer som är gifta eller sambor 57,22 eller 54,28 euro lägre i månaden än för ensamstående personer. Beloppen av full folkpension har angetts i månatliga belopp och de motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001. I beloppen har den nivåförhöjning på 5 euro som skall genomföras den 1 september 2006 beaktats. Bestämmelsen motsvarar i övrigt i sak 24 § i 1956 års folkpensionslag.

20 §. Pensionsinkomsters inverkan på folkpensionen. I paragrafen bestäms om hur pensionsinkomster inverkar på folkpensionen. Paragrafen motsvarar i sak sista meningen i 26 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag. Beloppet av den inkomstgräns som berättigar till full folkpension motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001.

21 §. Boningskommunens dyrortsklass. I paragrafen bestäms om hur boningskommunen och ändrad boningskommun inverkar på folkpensionsbeloppet. Bestämmelser om indelningen av kommunerna i två dyrortsklasser utfärdas genom en förordning som ges med stöd av lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973). I övrigt motsvarar bestämmelserna i 1 och 2 mom. i sak 25 § 3 och 4 mom. och 32 § i 1956 års folkpensionslag. Enligt 2 mom. gäller dessutom att när en person flyttar från Finland till ett annat EU/EES-land ändras inte folkpen-

sionsbeloppet, även om folkpension annars betalas i enlighet med dyrortsklass II till dem som är bosatta utomlands.

22 §. *Inverkan av bosättningstiden i Finland på folkpensionens belopp.* I paragrafen bestäms om hur boende i Finland inverkar på folkpensionsbeloppet. När folkpensionsbeloppet beräknas skall enligt 1 mom. beaktas den tid som personen har varit bosatt i Finland under tiden mellan det att han eller hon fyllde 16 år och pensionen började. Tiden efter fyllda 65 år skall dock inte beaktas, även om pensionen har börjat efter det.

När den tid som avses i 1 mom. beräknas skall enligt 2 mom. inte beaktas den tid då personen från utlandet har fått en pension eller förmån som motsvarar folkpension eller arbetspension.

I 3 och 4 mom. bestäms om beräkning av avvägningskoefficienten och om avrundning av tidsenheter. I bestämmelsen förenhetligas den tid utifrån vilken en person har rätt till full ålderspension, förtida ålderspension och invalidpension. För full ålderdomspension förutsätts i dagens läge att personen har varit bosatt i Finland 40 år och för förtida ålderdomspension och invaliditetspension att boendetiden i Finland uppgår till 80 procent. Den föreslagna 80-procentsregeln skall också tillämpas på ålderspension. I övrigt motsvarar bestämmelsen 25 b § 1-4 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I 5 mom. bestäms om när invalidpension inte skall avvägas enligt den tid som personen har varit bosatt i Finland. Det föreslås att den nuvarande åldersgränsen 21 år sänks till 19 år. I övrigt motsvarar bestämmelsen i sak sista meningen i 25 b § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

23 §. *Pensionsinkomster som inverkar på folkpensionen.* I paragrafen anges vilka pensionsinkomster som inverkar på folkpensionsbeloppet.

Som pensionsinkomst beaktas i regel till personen fortlöpande under minst sex månader eller årligen återkommande utgående pension. Pension som beviljats för en kortare tid än sex månader kan beaktas som inkomst, om också folkpension beviljas för en kortare tid än sex månader. Som inkomst beaktas liksom årligen återkommande pensionsinkomster såsom ersättningar som utifrån en trafik-

skada betalas under sommaren. I sak motsvarar 1 mom. delvis 26 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag och nuvarande praxis. I förteckningen över pensionsinkomster ingår dock inte pension eller familjepension som grundar sig på uppdragsavtal med en kommun eller samkommun om familjevård som avses i 1 § i familjevårdslagen (312/1992) eller avtal om närståendevård som avses i 27 b § i socialvårdslagen, eftersom dessa omfattas av kommunal pension som ingår i definitionen av arbetspension enligt 6 §.

Det föreslås att livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst skall prioriteras till fullt belopp. Ålders- och anhörigförhöjning av livränta enligt 8 § 2 mom. och 9 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst minskar således inte längre folkpensionen. Livräntan beaktas inte heller över huvud taget som inkomst i bostadsbidrag för pensionstagare, vilket är striktare inkomstrelaterat än folkpension, eller i extra fronttillägg. När invaliditetsgraden ändras kan beloppet av livränta för veteraner bli större, och då borde folkpensionen justeras. Det skulle i sin tur medföra inkomstbortfall för veteranerna, eftersom ålders- och anhörigförhöjning av livränta kan ha skyddats med stöd av ikraftträdande bestämmelsen i den lag som trädde i kraft den 1 september 1991. Skyddet hävs om folkpensionen justeras.

Även pensionsinkomster från utlandet inverkar på folkpensionens belopp. När förordningen om social trygghet tillämpas får inte en förmån som grundar sig på en persons egen försäkring beaktas som inkomst i folkpensionen. En pension som grundar sig på en annan persons försäkring, t.ex. familjepension, kan beaktas som inkomst i folkpensionen. Om två länder beaktar samma pension som inkomst, kan samma pension endast delvis beaktas som inkomst enligt förordningen om social trygghet. Dessutom föreslås att det nuvarande omnämmandet av förtidspension för frontveteraner slopas som obehövligt.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar 26 § 5 mom. i 1956 års folkpensionslag. Bestämmelsen i 3 mom. motsvarar delvis 26 § 2 mom. 7 punkten. Bestämmelsen i 4 mom. motsvarar i sak 26 § 3 mom.

24 §. *Prioriterade intjänade pensioner och*

förhöjningar när det gäller folkpension. I 1 mom. bestäms om vilka intjänade pensioner och förhöjningar i pensionen som inte skall beaktas som inkomst när folkpensionsbeloppet beräknas. I 2 mom. bestäms i enlighet med den nuvarande tolkningen att den pension som ingår i familjepensionen och som förmånslåtaren intjänat på grundval av arbete som han eller hon utfört efter det att 63 års ålder uppnåtts skall beaktas som inkomst.

I 1 mom. 4 punkten intas ett omnämnande av den engångsförhöjning som betalas till invalidpension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och enligt lagen om olycksfall i militärtjänst. I övrigt motsvarar bestämmelsen i sak 26 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

25 §. Justering av folkpensionen. I paragrafen bestäms om i vilka situationer folkpensionen skall justeras. Till skillnad från 32 a § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag föreslås att när folkpensionen justeras skall pensionsinkomsterna alltid beaktas som inkomst enligt beloppen vid tidpunkten för justeringen, inte endast förhöjda med folkpensionsindexet. Förfarandet gäller också när folkpensionstagarens familjeförhållanden förändras t.ex. på grund av att maken eller maken avlider. Bestämmelserna i 1 och 2 mom. motsvarar i övrigt i sak 32 a § i 1956 års folkpensionslag.

I 3 mom. intas tidpunkten för justering av folkpensionen i enlighet med nuvarande praxis.

26 §. Folkpensionens minimibelopp. I paragrafen anges folkpensionens minimibelopp, som motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001. Bestämmelsen motsvarar 23 a § i 1956 års folkpensionslag.

III AVDELNINGEN

FAMILJEPENSION

5 kap Efterlevandepension

27 §. Rätt till efterlevandepension. I 1 mom. bestäms om förutsättningarna för efterlevandepension när den efterlevande maken eller maken och förmånslåtaren har ett ge-

mensamt barn. Det förutsätts då att äktenskapet hade ingåtts innan förmånslåtaren fyllde 65 år och att barnet inte hade givits som adoptivbarn före förmånslåtarens död. Bestämmelsen motsvarar i sak 21 § 1 mom. 1 punkten och 22 § 1 mom. i familjepensionslagen.

Om den efterlevande maken eller maken och förmånslåtaren inte har något gemensamt barn, förutsätts enligt 2 mom. att den efterlevande maken eller maken vid förmånslåtarens död hade fyllt 50 år och att äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande maken eller maken fyllde 50 år och förmånslåtaren 65 år. Äktenskapet skall då ha varat minst fem år. Bestämmelsen motsvarar 21 § 1 mom. 2 punkten i familjepensionslagen.

Rätt till efterlevandepension har enligt 3 och 4 mom. inte en efterlevande make eller maka som fyllt 65 år och inte en efterlevande make eller maka som får efterlevandepension enligt lagen eller efterlevandepension enligt familjepensionslagen, som gällde före denna lags ikraftträdande, eller enligt 4 eller 5 § i lagen om införande av folkpensionslagen eller motsvarande pension från utlandet. Bestämmelserna motsvarar i sak 22 § 2 mom. och det inledande stycket i 21 § 1 mom. i familjepensionslagen.

28 §. Begynnelsepension och fortsättningspension. Enligt paragrafen skall efterlevandepension betalas som begynnelsepension och fortsättningspension. Som fortsättningspension betalas ett grundbelopp och ett inkomstrelaterat kompletteringsbelopp. Efterlevandepension skall inte längre betalas enbart som bostadsbidrag för pensionstagare. Bestämmelsen motsvarar delvis det inledande stycket i 29 § 1 mom. i familjepensionslagen.

29 §. Begynnelsepension. Enligt paragrafen skall begynnelsepension betalas för sex månader efter förmånslåtarens död. Begynnelsepensionen betalas till ett fast belopp, 242,56 euro i månaden. Till begynnelsepensionen skall inte längre betalas något inkomstrelaterat kompletteringsbelopp. Beloppet av begynnelsepension motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001. I beloppet har den nivåförhöjning som kommer den 1 september 2006 även beaktats.

Enligt 2 mom. skall begynnelsepensionen

avvägas enligt 34 §. Begynnelsepension betalas dock inte om beloppet understiger 10,76 euro i månaden. Beloppet motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001. Bestämmelsen motsvarar i sak delvis 15 g § 2 mom. och 15 a § 8 mom. i familjepensionslagen.

Enligt 3 mom. gäller att om begynnelsepensionen är större än en annan pension som Folkpensionsanstalten betalar till den efterlevande maken eller maken eller motsvarande pension från utlandet, skall som begynnelsepension betalas det belopp med vilket begynnelsepensionen överstiger den andra pensionen. När en annan pension beräknas beaktas inte längre det bostadsbidrag för pensionstagare som betalas till den efterlevande och inte heller barnförhöjning enligt folkpensionslagen. Bestämmelsen motsvarar i övrigt andra meningen i 21 § 4 mom. i familjepensionslagen.

I 4 mom. bestäms om när begynnelsepension upphör. Pensionen upphör från ingången av månaden efter den under vilken en person fyller 65 år eller en efterlevande make eller maka ingår ett nytt äktenskap innan han eller hon har fyllt 50 år. Bestämmelsen motsvarar delvis 26 § 1 mom. i familjepensionslagen.

30 §. Försättningspension. I 1 mom. bestäms om rätt till försättningspension. Om den efterlevande maken eller maken får någon annan pension som betalas av Folkpensionsanstalten eller en motsvarande pension från utlandet, har han eller hon inte rätt till försättningspension. När förordningen om social trygghet tillämpas kan försättningspensionen minska högst med beloppet av den pension som betalas från det andra landet. Bestämmelsen motsvarar i sak första meningen i 21 § 4 mom. i familjepensionslagen.

Enligt 2 mom. skall försättningspension betalas med grundbelopp, om den efterlevande maken eller maken har ett barn under 18 år med förmånslåtaren eller om den efterlevande makens eller makans eller förmånslåtarens barn under 18 år bor i samma hushåll som den efterlevande maken eller maken, förutsatt att barnet bodde i samma hushåll vid förmånslåtarens död. Den efterlevande maken eller maken kan då också ha rätt till ett inkomstrelaterat kompletteringsbelopp. Bestämmelsen motsvarar delvis 29 § 1 mom. i familjepensionslagen.

Om det inte finns något barn som avses ovan, har den efterlevande maken eller maken enligt 3 mom. rätt enbart till ett inkomstrelaterat kompletteringsbelopp. Bestämmelsen motsvarar delvis 29 § 2 mom. i familjepensionslagen.

6 kap. Grunderna för fastställande av försättningspension

31 §. Försättningspensionens belopp. I paragrafen bestäms om försättningspensionens grundbelopp och försättningspensionens fulla kompletteringsbelopp. Beloppen är månatliga belopp och motsvarar 2001 års folkpensionsindex. I beloppen har den nivåförhöjning som kommer den 1 september 2006 även beaktats. Bestämmelsen motsvarar i sak 15 a § 2—4 mom. i familjepensionslagen.

32 §. Årsinkomsternas inverkan på försättningspensionens kompletteringsbelopp. I paragrafen bestäms om hur årsinkomsterna inverkar på försättningspensionens kompletteringsbelopp. Paragrafen motsvarar delvis 15 b § 1 mom. i familjepensionslagen. Beloppet av den inkomstgräns som berättigar till fullt kompletteringsbelopp motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001.

33 §. Boningskommunens dyrortsklass. I paragrafen hänvisas i fråga om boningskommunernas dyrortsklassificering till 21 §, som i sak motsvarar 15 a § 5 och 6 mom. och 16 § i familjepensionslagen.

34 §. Inverkan av bosättningsstiden i Finland på efterlevandepensionens belopp. I paragrafen bestäms om hur den tid som förmånslåtaren varit bosatt i Finland inverkar på beloppet av efterlevandepension. I fråga om efterlevandepension ändras den nuvarande tid som berättigar till full pension så att den motsvarar den tid som gäller för folkpension, dvs. 80 procent av tiden mellan förmånslåtarens 16:e levnadsår och död. I övrigt motsvarar bestämmelsen i sak 15 g § 2 och 3 mom. i familjepensionslagen.

35 §. Årsinkomster som inverkar på försättningspensionens kompletteringsbelopp. I 1 mom. fastställs vilka till den efterlevande maken eller maken fortlöpande utgående inkomster eller årligen återkommande inkomster som skall beaktas när kompletteringsbeloppet beräknas. Med fortlöpande inkomster

avses inkomster som erhållits under minst sex månaders tid. Med återkommande årsinkomster avses årligen återkommande inkomster som erhållits även under en kortare tid än sex månader.

I anslutning till efterlevandepensionens kompletteringsbelopp är begreppet inkomst vidare än i fråga om folkpensionen. Till skillnad från folkpensionen beaktas i kompletteringsbeloppet i enlighet med 1 mom. 1 punkten förutom arbetspension och trafik- och olycksfallsersättningar också bl.a. journalist- och konstnärspensioner, försäkringspensioner, pensioner enligt ansvarsförsäkring och individuell pensionsförsäkring samt ersättningar enligt brottsskadelagen (935/1973) och patientskadelagen (585/1986). Dessutom beaktas pensioner från systemet med lantbruksföretagarnas avträdelsetöd helt och hållet som inkomst. I 2 punkten bestäms på motsvarande sätt som för närvarande att även rehabiliteringsstöd som betalas som arbetspension och förmåner enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) och förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (625/1991) skall beaktas som inkomst. I momentets 3 punkt bestäms om beaktande av arbetsinkomster och därmed jämförbara inkomster. Av sådana inkomster skall 60 procent beaktas. I 4 punkten bestäms att dividend- och ränteinkomster skall beaktas. De beaktas som inkomst enbart om de sammanlagt överstiger 20 euro i året. Även övriga kapitalinkomster beaktas som inkomst enligt 5 punkten. Enligt 6 punkten skall som inkomst likaså beaktas sådana inkomster från utlandet som motsvarar de ovan nämnda inkomsterna. När förordningen om social trygghet tillämpas får inte en förmån som grundar sig på förmåns-låtarens försäkring beaktas som inkomst i efterlevandepensionen. Om två länder beaktar samma inkomst skall inkomsten avvägas enligt förordningen om social trygghet. Inkomster beräknas inte längre på basis av tillgångar såsom för närvarande och kalkylerad inkomst på grund av skogsbruk beaktas inte heller som inkomst.

Enligt 2 mom. skall förtida ålderspension från arbetspensionssystemet på samma sätt som för närvarande beaktas som inkomst i

kompletteringsbeloppet förhöjd med förtidsminskningen.

I 3 mom. bestäms utifrån nuvarande praxis om avdrag från årsinkomsten för underhållsbidrag till den tidigare maken eller maken samt det sytningsbelopp som en sytningsbetalare betalat, dvs. pensionsbelastningen. Med avvikelser från nuvarande praxis godkänns dock endast räntor på bostadsskulder som avdrag.

I sak motsvarar bestämmelsen i övrigt delvis 15 b § i familjepensionslagen och, i fråga om den arbetsinkomst som skall beaktas, den andra meningen i 30 § 1 mom. i samma lag.

36 §. *Arbetsinkomst som beaktas som årsinkomst och därmed jämförbar inkomst.* I paragrafen anges vad som betraktas som arbetsinkomster och därmed jämförbara inkomster och som skall beaktas i enlighet med 35 § 2 mom. Som 2 mom. 5 punkt har i motsvarighet till nuvarande praxis infogats ett omnämnande att inkomstbaserad moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning och specialvårdspenning som betalas med stöd av sjukförsäkringslagen betraktas som inkomst som är jämförbar med arbetsinkomst. I samma moment har vidare som 6 punkt infogats altemneringsersättning enligt lagen om altemneringsledighet, vilken också betraktas som inkomst som är jämförbar med arbetsinkomst. Paragrafen motsvarar i övrigt i sak 30 § 1 mom. i familjepensionslagen.

37 §. *Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp.* I paragrafen bestäms om prioriterade inkomster i kompletteringsbeloppet. Som 1, 14 och 15 punkt har som prioriterade inkomster infogats barnförhöjning enligt folkpensionslagen samt i motsvarighet till nuvarande praxis ersättningar för kostnader, såsom resekostnader och ersättningar på grundval av men, t.ex. mentillägg som betalas utifrån olycksfallsförsäkringen. Paragrafen motsvarar i övrigt i sak 15 b § 3 mom. i familjepensionslagen.

Som 3 punkt har i motsvarighet till nuvarande praxis studiepenning enligt lagen om studiestöd infogats som prioriterad inkomst. Omnämmandet av frontillägg i den gällande lagen har strukits såsom obehövligt eftersom de som får frontillägg har uppnått en sådan

ålder att de inte längre kan vara berättigade till efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. Som 8 punkt har infogats ett omnämmande att pension som ingår i familjepensionen och som har intjänats av förmånslätaren på grundval av arbete som han eller hon utfört efter det att 63 års ålder uppnåtts inte beaktas som prioriterad inkomst när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp. Som prioriterad inkomst beaktas inte heller den uppskovsförhöjning som ingår i familjepensionen för en efterlevande make eller maka och som avses i 12 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Paragrafen motsvarar i övrigt i sak 15 b § 3 mom. i familjepensionslagen.

7 kap. Justering och indragning av fortsättningspension

38 §. Justering av fortsättningspensionens kompletteringsbelopp. I paragrafen bestäms om justering av fortsättningspensionen. I 1 mom. 2 punkten föreslås en bestämmelse enligt vilken den inkomst som inverkar på den efterlevande makens eller makans kompletteringsbelopp skall minska med minst 367 euro om året för att kompletteringsbeloppet skall kunna höjas. Förslaget innebär i praktiken att antalet justeringsfall minskar. Beloppet motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001 och motsvarande justeringsgräns för bostadsbidraget för pensionstagare. I 2 mom. föreslås en justeringstidpunkt utifrån nuvarande praxis. Tidpunkten motsvarar tidpunkten för justering av folkpensionen. I övrigt motsvarar paragrafen i sak 17 § 1 och 3 mom. i familjepensionslagen. Till skillnad från 17 § 2 mom. i familjepensionslagen gäller att när efterlevandepensionens kompletteringsbelopp justeras skall pensionsinkomsterna alltid beaktas som inkomst enligt det faktiska beloppet vid justeringstidpunkten och inte så att det belopp som tidigare upptagits som inkomst bara höjs med folkpensionsindexet.

39 §. Indragning av fortsättningspension. I paragrafen bestäms om indragning av fortsättningspension. Bestämmelsen motsvarar i sak 26 § 1 och 2 mom. i familjepensionslagen. I 4 mom. bestäms dessutom att fortsättningspensionens grundbelopp skall upphöra när den efterlevande makens eller makans

barn flyttar bort från den efterlevandes hushåll eller när det yngsta av den efterlevande makens eller makans och förmånslätarens gemensamma barn fyller 18 år.

40 §. Engångsbetalning av fortsättningspension som dras in. I paragrafen bestäms om betalning av efterlevandepension i allt för ett. Paragrafen motsvarar i sak 27 § i familjepensionslagen. En efterlevande make eller maka skall dock inte längre ha rätt till fortsättningspension på basis av ett tidigare äktenskap, även om den efterlevande makens eller makans nya äktenskap upplöses. En bestämmelse om detta föreslås i 3 mom.

41 §. Fortsättningspensionens minimibelopp. I paragrafen bestäms om fortsättningspensionens minimibelopp. Bestämmelsen motsvarar i sak 15 a § 8 mom. i familjepensionslagen. Minimibeloppet motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001.

8 kap. Barnpension

42 §. Rätt till barnpension. I paragrafen bestäms om förutsättningarna för att barnpension skall beviljas. Ett barn under 18 år har rätt till barnpension. Även 18—20-åriga barn som studerar på heltid har rätt till barnpension. Med studier på heltid avses i regel vad som bestäms om heltidsstudier i 2 kap. 6 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Som heltidsstudier betraktas i enlighet med nuvarande praxis även praktik som är en obligatorisk del av studierna och arbetskraftspolitisk utbildning. Därutöver kan även annat än de studier som avses ovan betraktas som heltidsstudier om studierna, vid beaktande av deras omfattning och bindande karaktär, motsvarar de studier som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Paragrafen motsvarar delvis i sak 20 § 1 mom. i familjepensionslagen.

Enligt 2 mom. skall rätt till barnpension gälla efter en enda förmånslätare. Med förmånslätare avses barnets förälder eller någon annan person med vilken barnet bodde i samma hushåll vid förmånslätarens död och som ansvarade för barnets underhåll. Enligt nuvarande praxis anses en förmånslätare ha svarat för barnets underhåll, om andra förmåner än barnbidrag och underhållsstöd, dvs. exempelvis pensioner och vårdavgifter, inte

tillsammans överstiger det sammanlagda beloppet av barnbidrag och underhållsstöd för barnet. Om det för t.ex. ett barn som placerats i familjevård utöver barnbidrag och underhållsstöd betalas en vårdavgift utifrån familjevårdarlagen och beloppet under dessa omständigheter överstiger beloppet av barnbidrag och underhållsstöd för barnet, anses personen i detta fall inte ha svarat för barnets underhåll.

I 3 mom. definieras begreppet föräldralöst barn. Momentet motsvarar i sak andra meningen i 19 § 3 mom. i familjepensionslagen och 4 mom. i samma paragraf samt nuvarande praxis.

Enligt 4 mom. har ett barn som får en annan pension inte rätt till barnpension. Bestämmelsen motsvarar delvis 20 § 2 mom. i familjepensionslagen.

43 §. Barnpensionens beståndsdelar. I paragrafen bestäms om beståndsdelarna i barnpensionen. Bestämmelsen motsvarar delvis 28 § 1 mom. i familjepensionslagen.

44 §. Barnpensionens belopp. I paragrafen anges beloppen av grundbeloppet och kompletteringsbeloppet. Beloppen är månatliga belopp och motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001. I övrigt motsvarar bestämmelsen i sak 28 § 1 mom. i familjepensionslagen.

45 §. Pensionsinkomsters inverkan på barnpensionens kompletteringsbelopp. I paragrafen bestäms om hur en annan familjepension som ett barn får inverkar på barnpensionens kompletteringsbelopp. Paragrafen motsvarar i sak 28 § 2 mom. i familjepensionslagen.

46 §. Inverkan av bosättningstiden i Finland på barnpensionens belopp. I paragrafen bestäms om hur den tid som förmänslåtaren hade varit bosatt i Finland inverkar på beloppet av barnpension. Den tid förmänslåtaren hade varit bosatt i Finland inverkar på barnpensionen endast i sådana fall då förmänslåtarens boendetid i Finland skall beaktas på basis av förordningen om social trygghet. Avvägningskoefficienten bestäms då på samma sätt som i fråga om efterlevandepension. Bestämmelsen motsvarar i sak 28 § 5 mom. i familjepensionslagen.

47 §. Justering av barnpensionens kompletteringsbelopp. I paragrafen bestäms om justering av barnpensionens kompletteringsbe-

lopp. Beloppet kan justeras utan ansökan och, till skillnad från nuläget, också utan att barnpensionstagaren hörs. Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar i sak 31 § i familjepensionslagen och sista meningen i 2 § 1 mom. i familjepensionsförordningen (449/1969) till den del justeringen kan göras utan ansökan.

I 2 mom. föreslås en justeringstidpunkt utifrån nuvarande praxis. Tidpunkten motsvarar tidpunkten för justering av folkpensionen och den efterlevande makens eller makans fortsättningspension.

48 §. Indragning av barnpension. I paragrafen bestäms om när barnpensionen upphör. Paragrafen motsvarar i sak 25 § i familjepensionslagen.

49 §. Barnpensionens minimibelopp. I paragrafen bestäms om barnpensionens minimibelopp, som motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001. Bestämmelsen motsvarar i sak 28 § 4 mom. i familjepensionslagen.

9 kap. Gemensamma bestämmelser om familjepension

50 §. Begynnelsetidpunkten för familjepension. I paragrafen bestäms om begynnelsetidpunkten för barnpension och efterlevandepension. Fortsättningspension beviljas efter begynnelsepensionen från ingången av den sjunde månaden efter förmånslåtarens död. Bestämmelsen motsvarar i sak 24 § i familjepensionslagen.

51 §. Beviljande av familjepension för viss tid. Enligt bestämmelsen skall familjepension beviljas för viss tid i sådana fall då det inte går att lägga fram någon utredning över förmånslåtarens död. Det slutliga beslutet meddelas när förmånslåtaren har förklarats död enligt lagen om dödförklaring (127/2005). Momentet motsvarar delvis 1 § 3 mom. i familjepensionslagen samt nuvarande praxis.

I 2 mom. bestäms om sådana situationer då någon annan förmån från Folkpensionsanstalten utgår till förmånslåtaren. För att familjepension skall kunna beviljas måste andra förmåner som Folkpensionsanstalten betalar först inställas.

52 §. Förlust av rätten till familjepension. Enligt paragrafen förloras rätten till familjepension, om förmånslåtarens död har orsakats uppsåtligen genom brott. Bestämmelsen

motsvarar i sak 23 § i familjepensionslagen.

IV AVDELNINGEN

ÖVRIGA FÖRMÅNER

10 kap. Barnförhöjning

53 §. Rätt till barnförhöjning. I paragrafen bestäms om rätt till barnförhöjning. Rätt till barnförhöjning har endast personer som är bosatta i Finland och som uppfyller kravet på boendetid enligt 9 § och som från Finland får en sådan pension eller ersättning som nämns i 1 mom. Förteckningen motsvarar i huvudsak förteckningen enligt 29 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag, dock så att det villkor som gäller full invaliditet har strukits i fråga om förmånerna enligt 2 och 3 punkten. Rätt till barnförhöjning föreligger således oavsett invaliditetsgrad, om sökanden får enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst beviljad fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan. Till skillnad från nuläget skall barnförhöjning också kunna beviljas en person som får delinvalidpension. Efter det att den nya folkpensionslagen har trätt i kraft betraktas inte barnförhöjning längre som folkpension. Barnförhöjning skall beviljas endast personer som är bosatta i Finland eller sådana personer som bor i ett land där förordningen om social trygghet tillämpas eller med vilket Finland har ingått en sådan överenskommelse om social trygghet som omfattar barnförhöjning. Barnförhöjning kan inte beviljas på basis av pension från utlandet i annat fall än då förordningen om social trygghet tillämpas.

I 2 och 3 mom. bestäms om barn som berättigar till barnförhöjning. Momenten motsvarar 29 § 1, 3 och 4 mom. i 1956 års folkpensionslag.

54 §. Barnförhöjningens belopp. I paragrafen anges barnförhöjningsbeloppet, som är 17,66 euro i månaden för varje barn. Beloppet motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001. Bestämmelsen motsvarar 29 § 5 mom. i 1956 års folkpensionslag.

55 §. Indragning av barnförhöjning. I paragrafen nämns de situationer då barnförhöjningen skall dras in. Paragrafen motsvarar delvis 29 § 7 mom. i 1956 års folkpensionslag. Med en annan förmån som nämns i 2 punkten avses pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa (39/2005), arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen eller annan arbetslöshetspension samt individuell förtidspension enligt 3 § i samma lag.

V AVDELNINGEN

VERKSTÄLLIGHET OCH ÄNDRINGS-SÖKANDE

11 kap. Verkställighet

56 §. Ansökan om förmåner. I 1 och 2 mom. bestäms om ansökan om förmåner, förhöjning utan ansökan, fastställande av blanketter och förande av sökandens talan t.ex. på grund av sjukdom. Med avvikelse från den nuvarande 56 § i folkpensionsförordningen skall en företrädare för dödsboet inte längre kunna ansöka om en förmån efter det att den förmånsberättigade har avlidit.

I 3 mom. bestäms om omvandling av invalidpension till ålderspension i sådana fall då grunderna för fastställande av pensionen inte ändras. Härvid omvandlas invalidpension automatiskt till ålderspension när personen fyller 65 år.

Paragrafen motsvarar i sak delvis första meningen i 35 § 1 mom. samt 35 § 2 och 3 mom., sista meningen i 32 a § 1 mom. och 85 § i 1956 års folkpensionslag.

57 §. Retroaktiv ansökningstid. I paragrafen bestäms om begynnelsepunkten för utbetalning av en förmån och om retroaktiv ansökningstid. Det föreslås att den retroaktiva ansökningstiden förkortas från nuvarande ett år till sex månader. Den retroaktiva ansökningstiden motsvarar de retroaktiva ansökningstiderna för invalid- och familjepensioner enligt den privata sektorns arbetspensionslagstiftning som revideras som bäst. I övrigt motsvarar bestämmelsen 39 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

58 §. Ansökan om och anmälningskyldighet i fråga om pension. I paragrafen bestäms

om vilka uppgifter som skall uppges i en ansökan om pension samt om anmälningsskyldighet för den som får pension. När det gäller de uppgifter som skall lämnas och anmälningsskyldigheten har paragrafen preciserats med inledande och avslutande av ett samborhållande samt med boende åtskils i fråga om äkta makar. Uppgifter om medborgarskap och ändrat medborgarskap skall inte längre behöva anmälas. I sak motsvarar paragrafen delvis 48 §, 51 § 1 mom., 53 b § 1 mom. samt 54 § 1 och 2 mom. i 1956 års folkpensionsförordning.

59 §. Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om invalidpension. I paragrafen bestäms om vilka uppgifter som skall uppges i en ansökan om invalidpension samt om anmälningsskyldighet för den som får invalidpension. När det gäller de uppgifter som skall lämnas och anmälningsskyldigheten har paragrafen preciserats så att uppgifter skall lämnas om huruvida sökanden har ansökt om sjukersättningar eller lön för sjukdomstid från Finland eller utlandet. Folkpensionsanstalten kan av särskilda skäl även på egen bekostnad skaffa det läkarintyg som behövs för ansökan. I sak motsvarar paragrafen delvis 50 § 1 och 2 mom., 53 § 1 mom. och 55 § i 1956 års folkpensionsförordning.

60 §. Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om efterlevandepension. I paragrafen bestäms om vilka uppgifter som skall framgå av en ansökan om efterlevandepension samt om anmälningsskyldighet för den som får efterlevandepension. De uppgifter som skall framgå av ansökan och anmälningsskyldigheten för den som får efterlevandepension har preciserats på motsvarande sätt som bestämmelserna i 58 och 59 §. Uppgifter om tillgångar behöver inte längre lämnas. Utifrån hänvisningen i 1 § 1 mom. i familjepensionsförordningen (449/1969) motsvarar paragrafen i sak delvis bestämmelserna om ansökan i 5 kap. i 1956 års folkpensionsförordning och 1 och 2 § i familjepensionsförordningen.

61 §. Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om barnpension. I paragrafen bestäms om vilka uppgifter som skall uppges i en ansökan om barnpension samt om anmälningsskyldighet för barnet eller barnets vårdnadshavare. De uppgifter som skall framgå

av en ansökan och anmälningsskyldigheten har preciserats. Utifrån hänvisningen i 1 § 1 mom. i familjepensionsförordningen motsvarar paragrafen i sak bestämmelserna om ansökan i 5 kap. i 1956 års folkpensionsförordning samt den andra meningen i 2 § 1 mom. och delvis 2 § 3 mom. i familjepensionsförordningen.

62 §. Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om barnförhöjning. I paragrafen bestäms om vilka uppgifter som skall framgå av en ansökan om barnförhöjning samt om anmälningsskyldighet för den som får barnförhöjning. När det gäller de uppgifter som skall lämnas och anmälningsskyldigheten har paragrafen preciserats så att sökanden, med tanke på kravet på boendetid, skall uppge de tider han eller hon varit bosatt i Finland, om han eller hon inte får eller inte har ansökt om folkpension. Sökanden skall också lämna uppgifter om huruvida han eller hon ansvarar för försörjningen av ett barn som bor någon annanstans. Den som får barnförhöjning skall dessutom anmäla att makens eller makans eller sambons barn har flyttat till ett annat hushåll eller att barnet har givits som adoptiv- eller fosterbarn. I sak motsvarar paragrafen delvis 48 §, 51 § 1 mom. och 54 § 3 mom. i 1956 års folkpensionsförordning.

63 §. Undersökning för utredande av arbetsförmågan. I paragrafen bestäms om skyldighet för den som ansöker om eller får invalidpension att uppsöka en läkare eller en vårdinrättning som Folkpensionsanstalten utsett för att utreda arbetsförmågan. Bestämmelsen motsvarar 36 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

64 §. Avgörande av en ansökan på basis av tillgängliga uppgifter. I paragrafen bestäms om avgörande av en ansökan på basis av tillgängliga uppgifter. Bestämmelsen motsvarar i sak 37 § i 1956 års folkpensionslag.

65 §. Förmånsbeslut. Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om delgivningen av beslut. När indexjustering eller någon annan motsvarande justering som direkt bestäms med stöd av lag görs i en förmån ges beslutet endast på begäran. Beslutet ges avgiftsfritt. Beslut ges dock inte när det gäller temporärt avbrott enligt 75 §. Information om avbrottet ges i sådana fall genom ett skriftligt meddelande. Paragrafen motsvarar i sak delvis nu-

varande praxis.

66 §. Utbetalning av en förmån. I paragrafen bestäms om utbetalning av en förmån till en förmånstagare och ett dödsbo. Bestämmelser om utbetalningsdagen skall utfärdas genom förordning av statsrådet. I sak motsvarar paragrafen delvis 57 § 1 mom., 58 § 1 mom. och 59 § i folkpensionsförordningen.

67 §. Avbrytande av förmån på grund av flyttning utomlands. I paragrafen bestäms om inställelse av pensionen när en förmånstagare flyttar utomlands för att bosätta sig där. Paragrafen motsvarar i sak de två första meningarna i 41 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag och 2 mom. i samma paragraf. I paragrafen tas inte in någon bestämmelse om att förmånen betalas tills vidare till utlandet, om en förmånstagare omedelbart innan pensionen började hade varit bosatt i Finland minst tio år i följd eller om vistelse utomlands är nödvändig på grund av förmånstagarens egen eller nära anhörigs sjukdom. Med stöd av förordningen om social trygghet betalas pension fortfarande till EU/EES-länderna. Det betalas knappast alls några pensioner till utlandet på grund av förmånstagers eller nära anhörigas sjukdom. Slopandet av bestämmelsen om betalning till utlandet har således inte någon stor praktisk betydelse.

68 §. Avbrytande av förmån på grund av frihetsstraff. Enligt 1 mom. skall en förmån inställas när förmånstagaren har avtjänat tre månader av sitt fängelsestraff. Paragrafen har preciserats i enlighet med nuvarande praxis så att om frigivningsdagen är den första dagen i månaden skall en förmån börja betalas från ingången av den månaden. Omnämmandet av tvångsinrättningar stryks såsom obehövligt i paragrafen.

För tryggnad av försörjningen bestäms i 3 mom. om utbetalning av en förmån till förmånstagarens make, maka eller sambo och barn under 16 år. För tiden för ett fängelsestraff skall en förmån inte längre kunna betalas till förmånstagarens arbetsoförmögna barn som fyllt 16 år, eftersom de redan får någon annan förmån som tryggar deras försörjning, i regel full folkpension. I övrigt motsvarar paragrafen i sak 42 § i 1956 års folkpensionslag.

69 §. Betalning av en förmån till ett kommunalt organ. I paragrafen bestäms om utbe-

talning av en förmån till ett kommunalt organ för att användas till försörjning av förmånstagaren och hans eller hennes anhöriga enligt 68 §. För att en förmån skall kunna betalas till ett kommunalt organ skall det inte längre krävas samtycke av förmånstagaren. En förmån skall inte heller längre kunna betalas till förmånstagarens arbetsoförmögna barn som fyllt 16 år, eftersom de redan får någon annan förmån som tryggar deras försörjning, i regel full folkpension. I övrigt motsvarar paragrafen i sak 44 § i 1956 års folkpensionslag.

70 §. Särskilda bestämmelser om betalning av barnpension. I paragrafen bestäms om utbetalning av barnpension. Paragrafen motsvarar 35 § i familjepensionslagen och nuvarande praxis.

I 1 mom. bestäms om möjligheten att betala barnpensionen till barnets vårdnadshavare i sådana fall då barnet är minderårigt och då inte barnets intressebevakare har vårdnaden om barnet. Folkpensionsanstalten skall höra det kommunala organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen, barnets intressebevakare och barn som fyllt 15 år innan pensionen betalas ut till vårdnadshavaren. Paragrafen motsvarar i sak 35 § 1 mom. i familjepensionslagen. Bestämmelsen har dock kompletterats med ett omnämmande av skyldigheten att höra barnets intressebevakare och barn som fyllt 15 år.

Barnpension för barn under 18 år betalas i regel till barnets intressebevakare, som vanligen är barnets förälder. Enligt 2 mom. skall barnpensionen dock med intressebevakarens samtycke kunna betalas direkt till ett barn som fyllt 15 år. Momentet motsvarar i sak 35 § 3 mom. i familjepensionslagen.

Enligt 3 mom. kan barnpensionen betalas till det kommunala organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen eller med organets samtycke till någon annan person, om det äventyrar barnets försörjning ifall barnpensionen betalas till vårdnadshavaren. Momentet motsvarar i sak 35 § 2 mom. i familjepensionslagen.

71 §. Pension som betraktas som förskott. I paragrafen bestäms om de fall där folkpension betraktas som förskott på familjepensionen och om de fall där familjepension betraktas som förskott på folkpensionen. Till skill-

nad från nuläget medger bestämmelsen att också folkpension kan betraktas som förskott på familjepensionen. Paragrafen motsvarar delvis 32 § 2 mom. i familjepensionslagen.

72 §. Utbetalning av retroaktiv folkpension och barnförhöjning. I paragrafen bestäms om utbetalning av retroaktiv folkpension och barnförhöjning till den som betalt en arbetslöshetsförmån, en utbildningsförmån, sjukdagpenning och rehabiliteringspenning för samma tid. Barnförhöjning skall dock inte betalas som ersättning för sjukdagpenning för samma tid, eftersom sjukdagpenning till skillnad från övriga förmåner enligt momentet inte innehåller någon barnförhöjning. I paragrafen har tagits in ett omnämnande av utbetalning av retroaktiv folkpension till den som betalt rehabiliteringspenning. I övrigt motsvarar paragrafen 43 a § i folkpensionslagen

73 §. Temporärt beviljande av pension. Bestämmelsen är ny och i den bestäms om temporärt beviljande av pension i sådana fall då sökande av en annan pension eller ersättning som inverkar på personens pension drar ut på tiden. Pension eller ersättning söks då i stater där förordningen om social trygghet tillämpas. I sådana situationer skall folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp kunna beviljas interimistiskt. När en annan pension eller ersättning som inverkar på folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beviljas skall Folkpensionsanstalten ha rätt att från en annan pension eller ersättning som beviljats retroaktivt driva in den folkpension eller det kompletteringsbelopp som har betalats till ett för stort belopp.

74 §. Indrivning av pension från arbetspension eller ersättning som betalas retroaktivt. Enligt 1 mom. kan folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beviljas interimistiskt när sökande av ändring i fråga om arbetspension eller någon annan ersättning är anhängig. Folkpensionsanstalten har rätt att driva in arbetspension eller en annan förmån som ersättning för folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som har betalats för samma tid. Momentet motsvarar delvis 45 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I 2 och 3 mom. bestäms om utbetalning av

arbetspension eller en annan ersättning när pensionsanstalten rättar eller justerar arbetspensionen eller en annan ersättning eller beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd efter ett beslut om rättelse. Till denna del motsvarar bestämmelserna 45 § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag. Enligt momentet gäller dessutom till skillnad från nuläget att Folkpensionsanstalten skall ha rätt att från pensionsanstalten få för samma tid beviljad familjepension, försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller familjepension som betalas på grundval av en olycka eller en trafikskada till den del den motsvarar den folkpension som har betalats för samma tid. Genom bestämmelsen utvidgas Folkpensionsanstaltens rätt att som ersättning för folkpension som har betalats för samma tid få familje- eller försörjningspension som beviljas retroaktivt. Syftet med utvidgningen är att underlätta återkravet också för pensionstagaren. Folkpensionsanstalten behöver då inte återkräva det överskjutande beloppet av själva pensionstagaren.

I 4 mom. anges den tid inom vilken yrkande om betalning av en pension skall lämnas in hos pensionsanstalten eller någon annan pensionsbetalare. Bestämmelsen motsvarar i sak den sista meningen i 45 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

75 §. Temporärt avbrott i utbetalningen. I paragrafen bestäms om temporärt avbrott i utbetalningen av en förmån eller utbetalning till ett lägre belopp i sådana fall då en förmånstagare inte har rätt till förmånen eller förmånen bör betalas till ett lägre belopp. Om förmånstagaren inte lämnar in den tilläggsutredning som begärs i anslutning till avbrottet, avgörs ärendet på basis av de utredningar som finns till förfogande med ett beslut som ges senast inom tre veckor efter meddelandet om temporärt avbrott, som för närvarande. När det gäller meddelande om temporärt avbrott får ändring inte sökas. Paragrafen motsvarar i sak delvis 45 § 1 och 4 mom. i 1956 års folkpensionslag.

76 §. Hur länge en förmån betalas. Bestämmelsen är ny och motsvarar nuvarande praxis. En förmån skall betalas högst till utgången av den månad under vilken förmånstagaren avled.

77 §. Återkrav. I paragrafen bestäms om

återkrav av en förmån. Bestämmelsen motsvarar i sak 88 a § i 1956 års folkpensionslag.

78 §. Preskription av en fordran som återkrävs. I paragrafen bestäms om preskription av fordringar som återkrävs. Bestämmelsen motsvarar i sak 88 b § i 1956 års folkpensionslag.

12 kap. Ändringssökande

79 §. Rätt att söka ändring. I paragrafen bestäms om sökande av ändring i beslut av Folkpensionsanstalten. Paragrafens 1 mom. är nytt, och där bestäms om besvärinstanserna. Bestämmelserna i 2 och 4 mom. motsvarar i sak 73 § 1, 2 och 4 mom. i 1956 års folkpensionslag.

Paragrafens 3 mom. är nytt, och där bestäms om sökande av ändring i sådana fall då en person som omfattas av förordningen om social trygghet har varit försäkrad i två eller flera stater. Personen kan söka ändring i ett pensionsbeslut när han eller hon har fått ett sammandrag över besluten från samtliga stater. I ett beslut av Folkpensionsanstalten som gäller förutsättningarna för erhållande av invalidpension skall ändring dock få sökas redan utifrån ett nationellt beslut.

Paragrafens 5 mom. är också nytt och innehåller bestämmelser om att ändring inte får sökas i ett interimistiskt beslut som Folkpensionsanstalten gett med stöd av denna lag.

80 §. Tid för sökande av ändring. I paragrafen bestäms om tiden för sökande av ändring, och den motsvarar delvis 73 § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag och 20 a § i lagen om Folkpensionsanstalten.

81 §. Självrättelse. Enligt paragrafen kan Folkpensionsanstalten rätta ett beslut som överklagats. Paragrafen motsvarar i sak 73 a § i 1956 års folkpensionslag.

82 §. Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring. I paragrafen bestäms om besvärinstansens möjlighet att ta upp besvär till behandling trots att de är försenade. Bestämmelsen motsvarar i sak 73 b § i 1956 års folkpensionslag.

83 §. Rättelse av sakfel. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens möjlighet att undanröja ett felaktigt beslut med en parts samtycke. Bestämmelsen motsvarar 74 b § i 1956 års folkpensionslag.

84 §. Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut. I paragrafen bestäms om beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån på basis av en ny utredning. Bestämmelsen motsvarar 74 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

85 §. Nytt avgörande av ett ärende med anledning av beviljad arbetspension eller ersättning. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens möjlighet att behandla ett ärende på nytt utan ett undanröjande av beslutet eller utan partens samtycke enbart efter att ha hört den berörda parten i sådana fall då t.ex. en arbetspensionsanstalt beviljar eller höjer en pension retroaktivt. Bestämmelsen motsvarar 74 c § i 1956 års folkpensionslag.

86 §. Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. I paragrafen bestäms om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. Bestämmelsen motsvarar 74 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

VI AVDELNINGEN

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

13 kap. Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter

87 §. Uppgifter av myndigheter samt pensions- och försäkringsanstalter. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att för fullgörandet av sina uppdrag enligt olika lagar få uppgifter av myndigheter och andra instanser för fastställande av förmåner. Det behövs inte längre uppgifter från skatteförvaltningen om förmögenhet och inte heller särskilt om värdet på fastigheter och bostadsaktier, så omnämmanden av dessa har strukits i bestämmelsen. De uppgifter som nämns i paragrafen skall fås avgiftsfritt. Om uppgifterna fås i en bestämd form och detta medför väsentliga merkostnader för den som lämnar ut uppgifterna, skall kostnaderna dock ersättas. Paragrafen motsvarar i sak delvis 46 a § i 1956 års folkpensionslag och i fråga om kostnaderna 46 b § 3 mom. i samma lag.

88 §. Uppgifter för avgörande av en förmån. I 1 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens och besvärinstansernas rätt att få uppgifter för avgörande av ett ärende som behandlas samt uppgifter för verkställigheten

av uppdrag som föreskrivs i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i internationella författningar om social trygghet. Uppgifterna skall lämnas av olika myndigheter, Pensionsskyddscentralen, pensionsbetalarna och penninginstitutet när det gäller personer som ansöker om eller får pension samt dödsbon. Bestämmelsen motsvarar 46 b § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag samt 38 § 1 mom. i familjepensionslagen.

I 2 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens och besvärinstansernas rätt att för avgörande av en invalidpension få uppgifter av läkare, verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården samt socialserviceproducenter och vårdinrättningar. Bestämmelsen motsvarar delvis 46 b § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

Enligt 3 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i 1 mom. I de fall som avses i 2 mom. skall dock den som ger ett utlåtande ha rätt att få ett arvode för utlåtandet. Bestämmelsen motsvarar delvis 46 b § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag.

89 §. Uppgifter av Pensionsskyddscentralen och vissa pensionsbetalare. Enligt paragrafen skall Pensionsskyddscentralen, Statskontoret och Kommunernas pensionsförsäkring på begäran lämna Folkpensionsanstalten uppgifter om det uppskattade beloppet av arbetspensionen för ansökningsförfarandet i fråga om invalidpension samt uppgifter om beloppet av den emotsedda arbetspension som intjänats före 63 års ålder för beräkning av folkpensionsbeloppet. Momentet motsvarar delvis 46 c § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I 2 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att av Pensionsskyddscentralen få uppgifter om arbetspensionsförsäkrade som fyllt 65 år och som inte får arbetspension. Folkpensionsanstalten klarlägger utifrån dessa och sina egna uppgifter vilka personer Folkpensionsanstalten uppmanar att ansöka om ålderspension.

Enligt 3 mom. skall Folkpensionsanstalten ha rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i paragrafen.

90 §. Uppgifter om institutionsvård och frihetsstraff. I paragrafen bestäms om inrätt-

ningars skyldighet att underrätta om att en förmånstagare blivit intagen för permanent institutionsvård samt om när ett frihetsstraff börjar och slutar. Enligt 3 mom. skall uppgifterna fås avgiftsfritt. Omnämmandet av tvångsinrättningar har strukits i paragrafen. I övrigt motsvarar bestämmelsen i sak 46 c § 2—4 mom. i 1956 års folkpensionslag.

91 §. Uppgifter för förhandlingsförfarande gällande institutionsvård. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens och social- och hälsovårdsministeriets rätt att få uppgifter för det förhandlingsförfarande som avses i 5 § 5 mom. Bestämmelsen motsvarar 46 d § i 1956 års folkpensionslag.

92 §. Utlämnande av uppgifter i vissa fall. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att till Pensionsskyddscentralen och pensionsbetalarna lämna uppgifter för fastställande av det totala pensionsskyddet och till myndigheter och inrättningar i andra länder för verkställighet av överenskommelserna om social trygghet och för genomförande av förordningen om social trygghet. I 3 punkten bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att lämna sådana känsliga uppgifter som nämns i lagrummet till en läkare eller undersöknings- eller sjukvårdsinrättning för att en undersökning enligt 63 § i denna lag skall kunna genomföras. Punkten är ny och den motsvarar nuvarande praxis samt 19 kap. 5 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen. I övrigt motsvarar bestämmelsen 46 e § i 1956 års folkpensionslag.

93 §. Användning av uppgifter som fås för andra förmåner. För skötseln av olika förmåner behöver Folkpensionsanstalten ofta samma uppgifter antingen av sökanden själv eller av andra myndigheter och inrättningar. För att uppgifterna inte skall behöva inhämtas upprepade gånger föreslås i paragrafen bli bestämt att när Folkpensionsanstalten behandlar förmåner enligt folkpensionslagen skall den i enskilda fall ha rätt att använda uppgifter som den har fått för behandlingen av något annat förmånsärende. Paragrafen motsvarar 46 f § i 1956 års folkpensionslag.

94 §. Vidarebefordran av uppgifter. I paragrafen bestäms om vidareöverlåtelse av uppgifter från bl.a. befolkningsregistercentralen och Pensionsskyddscentralen. Paragrafen motsvarar 46 g § i 1956 års folkpensionslag.

95 §. Uppgifter till utsokningsmyndigheter. Enligt paragrafen har Folkpensionsanstalten rätt att på begäran av en utsokningsmyndighet lämna myndigheten uppgifter om beloppet av förmåner som kan mätas ut eller som beaktas när det skyddade beloppet vid utsokning bestäms. Paragrafen motsvarar 79 § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag.

96 §. Teknisk anslutning. I paragrafen bestäms om möjligheten att öppna en teknisk anslutning för mottagarna av uppgifterna. Bestämmelsen motsvarar 46 h § i 1956 års folkpensionslag och 38 § 2 och 3 mom. i familjepensionslagen.

97 §. Uppgifter till myndigheter. I paragrafen bestäms om utlämnande av nödvändiga uppgifter på eget initiativ när det är fråga om utredning av missbruk eller brott som riktas mot den sociala tryggheten eller väckande av åtal. Ordalydelsen i paragrafen har förtydligats men motsvarar i sak 46 i § i 1956 års folkpensionslag.

98 §. Uppgifter till sökande. Enligt paragrafen skall Folkpensionsanstalten på förhand informera pensionssökanden om var uppgifter om honom eller henne finns att få och vart uppgifterna kan lämnas ut för beslutsfattande. Paragrafen motsvarar 46 j § i 1956 års folkpensionslag.

14 kap. Finansiering

99 §. Förmåner och utgifter som skall finansieras. Enligt paragrafen skall förmåner enligt folkpensionslagen och lagen om införande av folkpensionslagen betalas ur folkpensionsfonden. Ur folkpensionsfonden betalas också sådana folkpensions- och familjepensionsutgifter som enligt 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) hör till grundskyddsandelen samt 40 procent av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader. Paragrafen motsvarar i sak vad som bestäms om fördelningen av Folkpensionsanstaltens förvaltningskostnader i 58 § i 1956 års folkpensionslag. I övrigt är paragrafen ny.

100 §. Folkpensionsfondens intäkter. Paragrafen är ny. Enligt paragrafen skall folkpensionsfondens utgifter, dvs. förmåner enligt 99 § och en del av omkostnaderna, finansieras med medel som inflyter av arbetsgivarnas

folkpensionsavgifter, med statens betalningsandelar och med folkpensionsfondens övriga intäkter. Enligt 2 mom. består de övriga intäkterna av fondens avkastning av placeringar.

101 §. Arbetsgivares folkpensionsavgift. Enligt 1 mom. skall arbetsgivarna betala arbetsgivarnas folkpensionsavgift och för privata arbetsgivare skall avgiften graderas i förhållande till de avskrivningar som arbetsgivaren har gjort på anskaffningsutgifterna för försäkring underkastade anläggningstillgångar och i förhållande till de löner som arbetsgivaren har betalt.

Enligt 2 mom. skall bestämmelser om betalning av arbetsgivarnas socialskyddsavgift utfärdas särskilt genom lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963). Avgiftsprocenten för och graderingen av arbetsgivarnas folkpensionsavgift skall fortfarande anges genom en separat lag.

Paragrafen motsvarar i sak 3 § i 1956 års folkpensionslag.

102 §. Folkpensionsanstaltens och statens finansieringsandelar. I 1 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens finansieringsandel. Folkpensionsanstaltens andel är 60 procent av det sammanlagda beloppet av de utbetalda ålderspensionerna, invalidpensionerna, arbetslöshetspensionerna och individuella förtidspensionerna. På motsvarande sätt finansieras även de folkpensionsutgifter som avses i 99 § och som ersätts med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Dessutom finansierar Folkpensionsanstalten helt barnförhöjningarna och de av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden.

Enligt 2 mom. skall alla familjepensioner enligt denna lag samt familjepensionsutgifter som ersätts med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare finansieras med statsmedel. Staten skall svara för de folkpensionsutgifter som avses i 1 mom. till den del Folkpensionsanstaltens andel inte täcker dem. I paragrafen har man beaktat det förslag om att Folkpensionsanstaltens finansieringsandel skall sänkas från 71 procent till 60 procent som ingår i en separat regeringsproposition (RP 125/2005 rd) som hänför sig till budgetpropositionen för 2006. I övrigt motsvarar paragrafen i sak 62 och 63 § i

1956 års folkpensionslag samt 36 § i familjepensionslagen. En revision av folkpensionsfinansieringen bör utredas separat.

103 §. Statens garantibelopp och likviditetsbelopp. I paragrafen bestäms om minimibeloppet av Folkpensionsanstaltens finansieringstillgångar vid utgången av kalenderåret. Minimibeloppet måste vara minst fyra procent av de årliga totalutgifterna för folkpensionsförsäkringen. Vid beräkningen av minimibeloppet beaktas utöver utgifterna i 99 § även de utgifter som orsakas av förmåner enligt handikappförmånslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, frontmannapensionslagen och lagen om betalning av fronttillägg utomlands. Om minimibeloppet inte uppnås, skall den bristande delen betalas av statens medel (*garantibelopp*).

I 2 mom. bestäms om tryggnad av folkpensionsfondens likviditet, dvs. statens likviditetsbelopp. Paragrafen motsvarar i sak delvis 59 § 2 och 3 mom. i 1956 års folkpensionslag.

104 §. Betalning av statens andel och garantibeloppet. I 1 mom. bestäms om förskottsbetalning av statens finansieringsandelar till Folkpensionsanstalten. Som förskott betalas månatligen 90 procent av de beräknade betalningsandelarna. Bestämmelsen motsvarar 64 § i 1956 års folkpensionslag.

I 2 mom. bestäms om förskott på statens garantibelopp. För tryggnad av Folkpensionsanstaltens finansiering skall lika stora månatliga förskottsposter av garantibeloppet vid behov också kunna betalas på ett förutseende sätt. Bestämmelsen motsvarar i sak 20 § 2 mom. i folkpensionsförordningen.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande om att närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av statens betalningsförskott och slutliga betalningsandelar skall kunna utfärdas genom förordning av statsrådet. Det samma gäller erhållandet av behövliga utgifter från Folkpensionsanstalten.

105 §. Beräkning över utgifterna följande år. I paragrafen bestäms om den beräkning som skall tillställas social- och hälsovårdsministeriet och som gäller de förmånsutgifter och Folkpensionsanstaltens omkostnader som skall betalas ur folkpensionsfonden under det följande året. Bestämmelsen motsvarar 20 § 1 mom. i folkpensionsförordningen,

bortsett från att tidpunkten för inlämnandet beräkningen tidigareläggs med en månad.

106 §. Folkpensionsanstaltens rätt att utöva tillsyn. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att utöva tillsyn över fastställande, debitering, uppbörd och redovisning av arbetsgivarnas folkpensionsavgifter samt att till denna del granska beskattningshandlingarna. I praktiken har Folkpensionsanstalten granskat beskattningshandlingarna hos skatteverket för att konstatera att arbetsgivarnas folkpensionsavgifter är korrekta. Paragrafen motsvarar i sak 19 § i 1956 års folkpensionslag.

15 kap. Särskilda bestämmelser

107 §. Förhöjning för dröjsmålstiden. I paragrafen bestäms om betalning av en förhöjd förmån för dröjsmålstiden och om räntefoten för förhöjningen. Den minsta dröjsmålsförhöjning som skall betalas motsvarar 2001 års folkpensionsindex. Bestämmelsen motsvarar delvis 39 b § 1, 2 och 5 mom. i 1956 års folkpensionslag.

108 §. Den tid på vilken dröjsmålsförhöjning beräknas. I paragrafen bestäms om vilken tid en dröjsmålsförhöjning skall beräknas på. Bestämmelsen motsvarar delvis 39 b § 2, 3, 4 och 6 mom. i 1956 års folkpensionslag.

109 §. Minskning av pension på grund av institutionsvård. I 1 och 2 mom. bestäms om betalning av folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp till förminskat belopp när offentlig, fortgående institutionsvård har varat tre månader. Offentlig institutionsvård definieras i 5 § 3 och 4 mom.

I 3 och 4 mom. bestäms om hur institutionsvård inverkar på ålderspension som skjutits upp eller tidigarelagts samt om betalning av pension till förminskat belopp i sådana fall då mottagaren också får bostadsbidrag för pensionstagare. I 5 mom. föreslås dessutom en bestämmelse som motsvarar nuvarande praxis och enligt vilken pension skall betalas oförminskad från ingången av den månad som följer på den under vilken institutionsvården upphörde i sådana fall då institutionsvården upphör den sextonde dagen i månaden eller senare. De belopp som anges i paragrafen motsvarar nivån på folkpensions-

index 2001. I beloppen har den nivåförhöjning som kommer den 1 september 2006 beaktats. I sak motsvarar paragrafen delvis 42 b § i 1956 års folkpensionslag samt 34 a § i familjepensionslagen.

110 §. Indexbindning. Enligt 1 mom. är beloppen av de förmåner som avses i lagen och grunderna för fastställande av dem indexbundna på det sätt som bestäms i lagen om folkpensionsindex. Detta gäller dock inte inkomstgränsen enligt 17 § 1 mom. och 35 § 1 mom. 4 punkten.

I 2 mom. anges indexnivån för beloppen. Beloppen i lagen motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalats ut i januari 2001 har beräknats. Paragrafen motsvarar delvis 77 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

111 §. Avrundning av beloppen. I paragrafen bestäms om avrundning av förmånerna och grunderna för fastställandet. Bestämmelsen motsvarar 88 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

Det föreslås att 88 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag, enligt vilket Folkpensionsanstalten kan besluta att en avgift som skall betalas till pensionsanstalten inte uppbärs eller att ett fel i en avgift eller redovisning inte rättas om avgiftens belopp eller felet är så obetydligt att en indrivning eller ett rättande av felet skulle medföra oskäligt mycket arbete eller kostnader, upphävs såsom obehövt.

112 §. Utmättnings- och överföringsförbud. I paragrafen föreslås en bestämmelse om utmättnings- och överföringsförbud som gäller förmåner enligt lagen. Förmåner skall få mätas ut endast för att driva in ett underhållsbidrag som skall betalas till en make eller maka eller till barn eller som skadestånd till barn. Bestämmelsen motsvarar 79 § 1, 2 och 4 mom. i 1956 års folkpensionslag.

113 §. Tillämpningsbestämmelse. På andra ställen i lagstiftningen hänvisas det till 1956 års folkpensionslag och familjepensionslagen och till folkpension, familjepension och barnförhöjning. I paragrafen föreslås därför en allmän tillämpningsbestämmelse som gäller hänvisningsbestämmelserna. Enligt den föreslagna bestämmelsen gäller att om det i någon annan lag eller i en bestämmelse som utfärdats med stöd av den hänvisas till folkpen-

sionslagen eller familjepensionslagen eller till en förmån som beviljats eller betalas med stöd av dem, skall hänvisningen anses avse bestämmelser i och förmåner enligt lagen.

114 §. Ikraftträdande. Bestämmelser om ikraftträdandet av lagen skall utfärdas genom lagen om införande av folkpensionslagen. I införandelagen finns också bestämmelser om arbetslöshetspension, individuell förtidspension, familjepension som beviljas efter en förmånsåtgärd som avlidit före den 1 juli 1990 samt skyddsbestämmelser för förmåner och pensioner om vilka föreskrivits före folkpensionslagens ikraftträdande.

1.2. Lagen om införande av folkpensionslagen

1 §. Folkpensionslagens ikraftträdande. Enligt paragrafen skall folkpensionslagen träda i kraft den 1 januari 2007.

Det föreslås att 1956 års folkpensionslag (347/1956) och familjepensionslagen (38/1969) jämte ändringar skall upphävas genom införandelagen. En bestämmelse om detta föreslås i 2 mom.

Enligt 3 mom. skall utbetalningen av en förmån fortgå på tidigare grunder, om förmånen betalas när folkpensionslagen träder i kraft. Förmånen ändras inte i enlighet med den nya folkpensionslagen vid lagens ikraftträdande, förutom när det gäller de prioriteringar som anges i 4 och 5 mom. Utbetalningen av en förmån fortgår således på tidigare grunder fram till dess att den upphör eller justeras. När en förmån justeras efter den nya lagens ikraftträdande görs ingen ny avvägning av bosättningstiden enligt 22 eller 34 § i folkpensionslagen.

Enligt 4 mom. skall folkpensioner som betalas ut i januari 2007 omvandlas till att motsvara folkpensionslagen genom att ålders- och anhörigförhöjning av livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst prioriteras i folkpensionen. Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp enligt familjepensionslagen omvandlas vid ingången av januari 2007 till att motsvara folkpensionslagen så, att inkomst beräknad på basis av egendom samt avkastning på skog enligt 15 b § 2 mom. i familjepensionslagen inte längre har någon inverkan. Om detta föreskrivs i ikraft-

trädandebestämmelsens 5 mom. Folkpensionen justeras i övrigt inte i ovan nämnda fall, om inte någon annan grund för justering föreligger. Omvandlingarna görs utan ansökan och beslutet meddelas endast på begäran enligt 6 mom.

Enligt 7 mom. skall den nya folkpensionslagen också tillämpas på pensioner och förmåner som beviljats med stöd av 1956 års folkpensionslag och familjepensionslagen. Om t.ex. en förmån som avbrutits före den 1 januari 2007 börjar betalas ut igen efter den nya lagens ikraftträdande, betalas pensionen dock ut på tidigare grunder.

I 8 mom. bestäms om justering eller beviljande av en förmån retroaktivt. Om en förmån beviljas för en tid före den 1 januari 2007, tillämpas de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2007.

I 9 mom. bestäms om retroaktiv ansökningstid när en ansökan har blivit anhängig innan folkpensionslagen har trätt i kraft. I sådana fall kvarstår den retroaktiva ansökningstiden ett år.

2 §. Arbetslöshetspension. I 1 mom. bestäms om rätt att få arbetslöshetspension för långvarigt arbetslösa personer födda före 1950.

I 2 mom. bestäms om tillämpning av 1956 års folkpensionslag på beviljande, betalning, avbrytande och återkrav av arbetslöshetspension, omvandling av arbetslöshetspension till invalidpension samt straffanstalters anmälningsskyldighet.

I 3 mom. bestäms om anmälningsskyldighet för den som får arbetslöshetspension. Bestämmelsen motsvarar i sak 53 a § i 1956 års folkpensionsförordning.

I 4 mom. bestäms om vilka bestämmelser i folkpensionslagen som i övrigt är tillämpliga på arbetslöshetspension.

Enligt 5 mom. omvandlas arbetslöshetspension till ålderspension utan ansökan när pensionstagaren fyller 65 år, om grunderna för fastställande av pensionen då inte ändras. Bestämmelsen motsvarar delvis 35 § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag och nuvarande praxis.

I 6 mom. bestäms om rätt för den som får arbetslöshetspension att få barnförhöjning enligt 10 kap. i folkpensionslagen. Bestämmelsen motsvarar delvis 29 § 2 mom. 1 och 2

punkten i 1956 års folkpensionslag.

3 §. Individuell förtidspension. I 1 mom. bestäms om rätt att få individuell förtidspension för personer födda före 1944. I momentet bestäms dessutom om tillämpning av 26 § 7 mom. i 1956 års folkpensionslag på individuell förtidspension och tillämpning av 53 § 2 mom. i 1956 års folkpensionsförordning på pensionstagarnas anmälningsskyldighet.

I 2 mom. bestäms om vilka bestämmelser i folkpensionslagen som i övrigt är tillämpliga på individuell förtidspension.

Enligt 3 mom. omvandlas individuell förtidspension till ålderspension vid 65 års ålder, om grunderna för fastställande av pensionen inte har ändrats.

I 4 mom. bestäms om rätt för den som får individuell förtidspension att få barnförhöjning enligt 10 kap. i folkpensionslagen. Bestämmelsen motsvarar delvis 29 § 2 mom. 1 och 2 punkten i 1956 års folkpensionslag.

4 §. Rätt till efterlevandepension för efterlevande makar födda före den 1 juli 1950. Enligt den familjepensionslag som gällde före den 1 juli 1990 var det endast änkor som hade rätt till änkepension, om äktenskapet hade ingåtts innan förmånslåtarens fyllde 65 år, änkan hade fyllt 40 år vid förmånslåtarens död och äktenskapet hade varat minst tre år. I samband med totalreformen av familjepensionslagstiftningen bestämdes att en förutsättning för rätt till efterlevandepension bland annat skulle vara att äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande maken eller makarna fyllde 50 år, om makarna inte hade gemensamma barn. Enligt 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av familjepensionslagen (104/1990) bibehålls rätten dock för en änka som är född den 1 juli 1950 eller tidigare. I lagändringen skyddades på så sätt rätten till efterlevandepension för en änka som hade fyllt 40 år före den 1 juli 1990 och vars äktenskap hade ingåtts innan förmånslåtarens hade fyllt 65 år och äktenskapet hade varat tre år vid förmånslåtarens död. I propositionen föreslås att ordalydelsen även skall gälla änklingar.

5 §. Familjepension efter en förmånslåtare som avlidit före den 1 juli 1990. Bestämmelsen motsvarar delvis bestämmelserna i 2 kap. i familjepensionslagen och 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av

familjepensionslagen (104/1990).

6 §. *Barnförhöjning som börjat före den 1 januari 1996.* I paragrafen bestäms om fortsatt utbetalning på tidigare grunder för fastställandet när det gäller barnförhöjning som har börjat före 1996. Barnförhöjningen betalas till dess att barnförhöjningen upphör antingen när barnet fyller 16 år eller när villkoren enligt de bestämmelser som gällde före 1996 inte längre uppfylls. Bestämmelsen motsvarar i sak 6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/1995).

7 §. *Betalning av folkpension, familjepension och barnförhöjning till utlandet.* I paragrafen bestäms om skydd efter folkpensionslagens ikraftträdande när det gäller folkpension, familjepension och barnförhöjning som före ikraftträdandet betalas till utlandet med stöd av 41 § i 1956 års folkpensionslag. Med stöd av folkpensionslagen avbryts alltid utbetalningen av folkpension, familjepension och barnförhöjning senast ett år efter det att pensionstagaren har flyttat utomlands. Utbetalningen av förmåner som har betalats till utlandet före folkpensionslagens ikraftträdande fortgår dock på tidigare grunder till dess att förmånen justeras eller upphör.

8 §. *Arbetspension som beaktas som inkomst när pensionsfallet inträffat före den 1 juli 1975.* I paragrafen bestäms om hur arbetspension som börjat före den 1 juli 1975 och försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst och avträdelsepension enligt lagen om avträdelsepension som börjat före den 1 januari 1983 skall beaktas som inkomst i folkpensionen och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. På grund av det föreslås att ålders- och anhörigförhöjning av livränta enligt 8 § 2 mom. och 9 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst skall prioriteras har punkten om att förhöjningarna skall räknas som inkomst slopats. Bestämmelsen motsvarar i övrigt 27 och 27 b § i 1956 års folkpensionslag samt 15 d och 15 f § i familjepensionslagen.

9 §. *Arbetspension som beaktas som inkomst när det gäller folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som börjar den 1 januari 2005 eller senare.* Arbetspension som beaktas som inkomst när det gäller folkpension och efterlevandepensionens

kompletteringsbelopp som börjar den 1 januari 2005 eller senare. När folkpension eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp börjar den 1 januari 2005 eller senare skall en arbetspension som börjar den 1 januari 2005 eller senare beaktas som inkomst som intjänad pension den 31 december 2004, om personen har fyllt 63 år före den 1 januari 2005. Enligt 2 mom. skall arbetspension som har börjat före 2005 beaktas som inkomst i folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som börjar den 1 januari 2005 eller senare.

Bestämmelsen motsvarar i sak 3 och 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (1023/2004) och 3 och 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av familjepensionslagen (1024/2004).

10 §. *Prioriterade pensionsinkomster och vissa förmåner från utlandet.* I 1 mom. 1 punkten bestäms om prioritering i folkpensionen av ersättningar för inkomstbortfall enligt lagarna om trafikförsäkring, när ersättningarna har börjat före den 1 januari 1985. Som inkomster skall inte heller beaktas sådana ersättningar för inkomstbortfall som i kortvariga rater har betalats för högst ett år och som betalas på grund av skada som uppkommit före den 1 januari 1995. Bestämmelsen motsvarar i sak 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (53/1985) och 1 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (981/1994).

I 1 mom. 2 punkten bestäms om prioritering i folkpensionen av på frivillig olycksfallsförsäkring enligt lagarna om olycksfallsförsäkring grundad pension och livränta i sådana fall då pensionen eller livräntan har börjat före 1994. Bestämmelsen motsvarar i sak 6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (564/1993).

I 2 mom. bestäms om prioritering av förmåner som betalas med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, när förmånerna har börjat före 1999. Dessutom förutsätts att utbetalningen har fortgått utan avbrott. Om utbetalningen inställs för en enda månad, beaktas förmånen

därefter som inkomst i folkpensionen och i efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. Bestämmelsen motsvarar i sak 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (914/1998) och 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av familjepensionslagen (916/1998).

Enligt 3 mom. skall i folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som har börjat före 1997 som inkomst beaktas en utländsk pension enligt 23 § 2 mom. i folkpensionslagen när folkpensionen och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp justeras med stöd av 25 eller 38 § i folkpensionslagen. Om folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp justeras retroaktivt för tiden före 1997, skall den utländska pensionen beaktas som inkomst från och med den 1 januari 1997. Bestämmelsen motsvarar i sak 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (979/1996) och 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av familjepensionslagen (982/1996).

I 4 mom. bestäms om prioritering i folkpensionen när det gäller uppskovsförhöjning för arbetspension som grundar sig på tiden efter fyllda 65 år. Bestämmelsen motsvarar i sak 10 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (588/1978).

11 §. Skydd av folkpension när understödsdelen och understödstillägget kombineras till en tilläggsdel. I paragrafen bestäms om de skyddsbestämmelser som föranleddes av 1983 och 1984 års lagändringar. Genom lagändringen av den 1 januari 1983 kombinerades understödsdelen och understödstillägget till en tilläggsdel och samtidigt skyddades de löpande pensionerna före 1983 fram till nästa justering. I paragrafen bestäms också om det skydd som föreskrivits för att förhindra att tilläggsdelen för makar minskar. Bestämmelsen motsvarar i sak 5 och 6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (103/1982).

12 §. Skydd av folkpension och efterlevandepension på grund av inverkan av familjeförhållanden. I paragrafen bestäms om det skydd av folkpensionen och efterlevandepensionen som följde av den lagändring som

trädde i kraft den 1 september 1991. Om folkpensionstagarens make eller maka inte hade fått folkpension eller frontmannapension före den 1 september 1991, fastställdes folkpensionstagarens folkpension enligt familjeklassen för ensamstående personer. Genom den lagändring som trädde i kraft vid ingången av januari 1991 ändrades grunderna för fastställande av folkpensionen så att familjeklassen för tilläggsdelen fastställdes uteslutande på basis av om pensionstagaren var gift eller levde i ett samboförhållande eller inte. Det hade ingen betydelse om maken eller maken fick folkpension eller frontmannapension. Om folkpensionen för en person som varit gift eller levt i ett samboförhållande före den 1 september 1991 fastställs enligt familjeklassen för ensamstående personer, skyddas beloppet fram till nästa justering enligt folkpensionslagen. Bestämmelsen motsvarar 3 och 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (471/1991).

I 2 mom. bestäms om motsvarande skydd när det gäller efterlevandepension. Före lagändringen betalades familjepensionens tilläggsdel alltid till ett belopp som motsvarade den tilläggsdel som betalades till ensamstående personer, dvs. den efterlevande makens eller makans familjeförhållanden saknade betydelse. Efter lagändringen inverkar familjeförhållandena för den som får efterlevandepension på tilläggsdelen, och tilläggsdelen för efterlevandepension som börjat före lagändringen skyddas till dess att efterlevandepensionen justeras på grund av ingående eller upplösning av äktenskap eller maken eller maken till den som får efterlevandepension beviljas folkpension eller familjepension. Bestämmelsen motsvarar i sak 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av familjepensionslagen (472/1991).

13 §. Betalning av folkpension och efterlevandepension enligt de bestämmelser som gällde före den 1 januari 1994. I paragrafen bestäms om skydd av folkpension och efterlevandepension som har börjat före den 1 januari 1994 i sådana fall då pensionen har börjat innan Finland anslöt sig till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Före den 1 januari 1994 påverkades inte folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletterings-

belopp av den tid en person eller förmånsåtagare bott utomlands. I paragrafen skyddas oavvägda folkpensioner och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som har börjat före lagändringen. Folkpensionstagare och mottagare av efterlevandepension får ansöka om att deras pension skall beräknas avvägd enligt folkpensionslagen. Bestämmelsen motsvarar i sak 2 och 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (547/1993) och 2 och 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av familjepensionslagen (548/1993).

14 §. Justering av folkpension och efterlevandepension som börjat före den 1 januari 2007. När folkpension eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp har beviljats innan folkpensionslagen har trätt i kraft, beaktas som inkomst arbetspension eller en annan ersättning som skall beaktas som inkomst enligt beloppet vid tidpunkten för beviljandet.

När arbetspension eller en annan förmån har beaktats som inkomst vid beräkningen av folkpension eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp, beaktas den vid justering av folkpensionen och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp till det tidigare beloppet. De pensioner och ersättningar som tidigare beaktats som inkomst i samband med justering av folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beaktas således förhöjda med folkpensionsindexet. Därmed avviker beloppet av den förmån som beaktats som inkomst från det faktiska beloppet.

I 1 mom. bestäms om beaktande till faktiskt belopp av en pension eller en annan förmån som beaktats som inkomst i folkpension eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som har börjat före folkpensionslagens ikraftträdande, när grunderna för fastställande av arbetspensionen eller en annan förmån ändras efter lagändringen genom någon annan ändring än en sådan som följer av indexbindning eller motsvarande. En arbetspension eller en annan förmån som beaktats som inkomst skall beaktas till faktiskt belopp efter det att folkpensionslagen har trätt i kraft, om grunderna för fastställandet ändras. Beaktandet av en förmån till faktiskt

belopp kan således gälla även folkpensioner och efterlevandepensioner som börjat innan folkpensionslagen har trätt i kraft. I vanliga fall ändras dock inte grunderna för fastställandet av arbetspensioner och andra förmåner efter det att de har börjat betalas ut.

Enligt 2 mom. skall beloppet av arbetspension eller en annan förmån kvarstå oförändrat, dvs. förhöjt med folkpensionsindexet, i sådana fall då folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp justeras på grund av ändrade familjeförhållanden.

Enligt 3 mom. skall beloppet av arbetspension eller en annan förmån kvarstå oförändrat, dvs. förhöjt med folkpensionsindexet, i sådana fall då en person övergår från familjepension till folkpension eller vice versa.

Enligt 4 mom. skall beloppet av arbetspension eller en annan förmån kvarstå oförändrat i sådana fall då invaliditetspension, individuell förtidspension eller arbetslöshetspension enligt 1956 års folkpensionslag omvandlas till ålderspension eller när arbetslöshetspension omvandlas till invalidpension, förutsatt att grunderna för fastställande av den pension som beaktats som inkomst inte har ändrats.

Enligt 5 mom. är paragrafen tillämplig endast på sådana arbetspensioner och andra förmåner som baserar sig på en lag, förordning eller offentlig pensionsstadga eller på rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen. En ändring som följer av indexbindning eller en motsvarande ändring betraktas inte som en ändring av grunderna för fastställande av arbetspension eller en annan förmån.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar i sak 32 a § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag och 17 § 3 mom. i familjepensionslagen. Bestämmelserna i 3—5 mom. motsvarar 26 § 4 mom. i 1956 års folkpensionslag och 15 b § 5 mom. i familjepensionslagen.

15 §. Preskription av fordringar. I paragrafen bestäms om tillämpning av bestämmelserna om avstående från återkrav av fordringar och preskription av fordringar som återkrävs när det gäller förmåner som betalats till för stort belopp och fordringar som uppkommit före den 1 juni 2004. Paragrafen motsvarar i sak 2 mom. i ikraftträdandebes-

tämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (350/2004).

16 §. Indexbindning. Enligt paragrafen skall de belopp som nämns i 9 § bindas vid folkpensionsindexet. Det belopp som avses i paragrafen uppges enligt nivån på folkpensionsindex 2001.

17 §. Lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

1.3. Lagen om handikappförmåner

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte. I paragrafen anges lagens syfte. Avsikten är att förmånerna skall stödja i Finland bosatta handikappades eller långvarigt sjuka personers möjligheter att klara av sitt dagliga liv, delta i arbetslivet eller studera samt bo hemma, upprätthållandet av deras funktionsförmåga och deras möjligheter att få rehabilitering och vård.

Lagens syfte anges inte särskilt i den gällande folkpensionslagen, lagen om handikappbidrag eller lagen om vårdbidrag för barn.

Endast personer bosatta i Finland skall ha rätt till handikappförmåner. Bestämmelser om boende i Finland föreslås i 4 §.

2 §. Förmåner. I paragrafen bestäms om handikappförmåner som beviljas enligt lagen samt om den tid för vilken de beviljas och om ersättningskategorierna. Handikappförmåner är handikappbidrag för personer under 16 år, handikappbidrag för personer som fyllt 16 år, vårdbidrag för personer som får pension och dietersättning.

Handikappförmånerna och ersättningskategorierna får nya benämningar. Bestämmelsen är ny och tas in i lagen för tydlighetens skull.

3 §. Verkställighet av lagen. Uppgifter enligt införendelagen fullgörs av Folkpensionsanstalten. Den föreslagna paragrafen motsvarar i sak 5 § i lagen om handikappbidrag, 5 § i lagen om vårdbidrag för barn och 2 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

4 §. Boende i Finland. Enligt paragrafen avgörs boendet i Finland enligt 3, 3 a och 4 § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om

bosättningsbaserad social trygghet. Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar 1 § i lagen om handikappbidrag och 1 § i lagen om vårdbidrag för barn. Med avvikelse från nuvarande praxis avgörs boendet i Finland enligt 3, 3 a och 4 § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet även i fråga om vårdbidrag för personer som får pension. Detta innebär med avvikelse från nuvarande praxis att faktiskt boende i Finland krävs för att vårdbidrag för personer som får pension skall beviljas.

5 §. Definitioner. I paragrafen definieras de centralaste begreppen i lagen. Med nedsatt funktionsförmåga avses att de rutiner som en person behöver kunna utföra i sitt dagliga liv försvåras på grund av sjukdom, lyte eller skada. Definitionen är ny och tas in i lagen för tydlighetens skull.

Med personliga rutiner avses transporter och annan förflyttning, skötsel av den personliga hygien, påklädning, intagande av måltider och andra därmed jämförbara aktiviteter. Bestämmelsen motsvarar i sak 45 § 4 mom. i folkpensionsförordningen (594/1956) och 3 § 1 mom. i förordningen om handikappbidrag (989/1988).

Med handledning och tillsyn avses den regelbundna vägledning och uppsikt som en person behöver när det gäller personliga rutiner, nödvändigt hushållsarbete och skötsel av ärenden utanför hemmet eller fortgående beredskap av en annan person. Bestämmelsen motsvarar 45 § 1 mom. i folkpensionsförordningen och 3 § 3 mom. i förordningen om handikappbidrag.

Med särskilda kostnader avses sådana nödvändiga, extra och fortlöpande kostnader som nedsatt funktionsförmåga vållar en person, till den del han eller hon själv svarar för kostnaderna. Bestämmelsen motsvarar i sak 45 § 2 mom. i folkpensionsförordningen och 4 § 1 mom. i förordningen om handikappbidrag.

Med arbetsoförmögen avses en person som får invalidpension enligt folkpensionslagen, lagen om pension för arbetstagare eller andra motsvarande lagar. Även en person som får särskilt stöd till invandrare skall betraktas som arbetsoförmögen. I motsvarighet till nuvarande praxis betraktas dock inte en person som får delinvalidpension enligt arbetspen-

sionslagarna som arbetsförmögen. Bestämmelsen motsvarar i sak 30 a § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

6 §. Krav på bosättningstid. I paragrafen bestäms närmare om det krav på boendetid som är en förutsättning för att handikappförmåner skall beviljas. Det föreslås att det nuvarande kravet på fem år förkortas till tre år. En handikappförmån skall kunna beviljas, om sökanden har varit bosatt i Finland minst tre år. Handikappbidrag för barn beviljas som för närvarande utan krav på boendetid.

En person skall dock ha rätt till handikappbidrag för personer som fyllt 16 år utan att kravet på boendetid uppfylls, om han eller hon vid 16 års ålder har fått handikappbidrag för personer under 16 år eller om handikappet uppkom medan personen bodde i Finland och innan han eller hon hade fyllt 19 år.

Den nya paragrafen motsvarar delvis 2 a § i lagen om handikappbidrag och 23 § i folkpensionslagen.

2 kap. Handikappförmåner

7 §. Handikappbidrag för personer under 16 år. Handikappbidrag för personer under 16 år. I paragrafen bestäms om rätt till handikappbidrag för personer under 16 år samt om bidragets storlek i olika situationer. Som för närvarande förutsätter beviljande av vårdbidrag att den belastning och det engagemang som vården, omvårdnaden och rehabiliteringen av ett sjukt barn innebär är större än normalt. I motsvarighet till nuvarande praxis bedöms engagemangets omfattning genom en jämförelse med det engagemang som krävs för vården av ett friskt barn i samma ålder. Belastningen kan även omfatta ekonomisk belastning, dvs. kostnader för vården, omvårdnaden eller rehabiliteringen. Paragrafen motsvarar i sak 2 § i lagen om vårdbidrag för barn och nuvarande praxis. Beloppen motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001.

Enligt 3 mom. skall Folkpensionsanstalten kunna meddela närmare anvisningar om hur belastningen och engagemanget skall bedömas för olika sjukdomskategorier.

8 §. Handikappbidrag för personer som fyllt 16 år. I mom. bestäms om rätt för personer som fyllt 16 år att få handikappbidrag.

Med avvikelse från nuvarande praxis skall även en person som fyllt 65 år kunna få handikappbidrag, om han eller hon fortsätter arbeta och inte får ålderspension. I övrigt motsvarar momentet i sak delvis 1 § 1 mom. och 2 § 1 mom. i lagen om handikappbidrag.

I 2 mom. bestäms om storleken på handikappbidraget för personer som fyllt 16 år i olika situationer. Momentet motsvarar i sak 2 § 1 mom. i den nuvarande lagen om handikappbidrag och beloppen nivån på folkpensionsindex 2001.

I 3 mom. bestäms om rätten för den som är blinda, oförmögna att röra sig eller barndomsdöva att få handikappbidrag med högsta belopp. Bestämmelsen motsvara i sak den sista meningen i 2 § 2 mom. i förordningen om handikappbidrag.

I 4 mom. bestäms att den som får full invalidpension eller ålderspension enligt olika lagar inte skall ha rätt till handikappbidrag för personer som fyllt 16 år. Inte heller en person som får en motsvarande förmån från utlandet eller särskilt stöd till invandrare skall ha rätt till handikappbidrag för personer som fyllt 16 år. Dessa personer skall dock ha rätt till vårdbidrag för personer som får pension.

Enligt 5 mom. kan Folkpensionsanstalten meddela närmare anvisningar om hur de olägenheter som sjukdomen, lytet eller skadan ger upphov till skall bedömas.

9 §. Vårdbidrag för personer som får pension. I 1 mom. bestäms om rätt till vårdbidrag för personer som får pension. En person som får full invalidpension enligt 5 § 5 punkten skall som för närvarande ha rätt till vårdbidrag för personer som får pension. Vårdbidrag för personer som får pension skall med avvikelse från nuvarande praxis även kunna beviljas personer som inte fyllt 65 år men som får ålderspension. Som ålderspension betraktas även förtida ålderspension. Personer som till exempel får enbart olycksfallspension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller invalidpension enligt trafikförsäkringslagstiftningen hör till den som kan beviljas vårdbidrag för personer som får pension. Momentet motsvarar delvis 30 a § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I 2 mom. bestäms om storleken på vårdbidraget för personer som får pension i olika si-

tuationer. Beloppen av vårdbidragen är angivna i månatliga belopp och de motsvarar nivån på folkpensionsindex 2001. Momentet motsvarar i sak 30 a § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I 3 mom. bestäms om rätten för dem som är blinda eller oförmögna att röra sig att åtminstone få vårdbidrag med grundbelopp. Bestämmelsen motsvarar 30 a § 5 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I 4 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens möjlighet att vid behov inhämta ett utlåtande av kommunens socialmyndighet om behovet och omfattningen av den hjälp och service som den sökande behöver. Bestämmelsen motsvarar i sak 50 § 3 mom. i folkpensionsförordningen.

10 §. Bidrag på grund av särskilda kostnader. I paragrafen bestäms att om vårdbidrag enligt 9 § eller handikappbidrag enligt 8 § 2 mom. 2 eller 3 punkten beviljas på grund av nedsatt funktionsförmåga och särskilda kostnader, förutsätts att de särskilda kostnaderna uppgår till beloppet av det bidrag som beviljas. Detsamma gäller då handikappbidrag beviljas med stöd av 8 § 2 mom. 1 punkten på grund av nedsatt funktionsförmåga, men och särskilda kostnader. Bestämmelsen motsvarar i sak 45 § 3 mom. i folkpensionsförordningen och 4 § 2 mom. i förordningen om handikappbidrag.

11 §. Helhetsbedömning. I 1 mom. bestäms att handikappbidrag och vårdbidrag beviljas till det belopp som är berättigat genom de olika faktorernas samverkan. På så sätt kan en person få bidrag enligt endast en ersättningskategori åt gången.

I 2 mom. bestäms att de olika faktorernas samverkan skall bedömas som en helhet. Vid avgöranden som gäller vårdbidrag och handikappbidrag för personer som fyllt 16 år utreds alltid vilken samverkan alla de delfaktorer som inverkar på beviljandet av bidrag har. När situationen som helhet bedöms beaktas bland annat sökandens medicinska och sociala tillstånd, behovet av handledning och tillsyn samt hur mycket särskilda kostnader han eller hon har. När det gäller handikappbidrag för personer under 16 år bedöms situationen som helhet utifrån den belastning och det engagemang som barnets vård, omvårdnad och rehabilitering innebär.

Paragrafens 1 mom. motsvarar 30 a § 2 mom. i folkpensionslagen och 2 § 2 mom. i lagen om handikappbidrag. Paragrafens 2 mom. är nytt och motsvarar nuvarande praxis.

12 §. Förmåner som skall beaktas när det gäller handikappbidrag eller vårdbidrag. I 1 mom. bestäms om vilka förmåner som inverkar på beloppet av det handikappbidrag eller vårdbidrag som skall betalas till en person. Härvid beaktas de lagstadgade ersättningar enligt 1 mom. 1 punkten liksom motsvarande ersättningar från utlandet enligt momentets 2 punkt som betalas för nedsatt funktionsförmåga, särskilda kostnader eller men på grund av samma sjukdom, lyte eller skada. Endast lagstadgade ersättningar skall beaktas, inte t.ex. ersättning enligt frivillig sjukförsäkring. Till denna del motsvarar paragrafen i sak 30 a § 8 mom. i folkpensionslagen och 3 § 4 mom. i lagen om handikappbidrag. Dessutom föreslås att sådana förmåner från utlandet som kan jämföras med handikappbidrag eller vårdbidrag skall beaktas.

Ersättning som fortlöpande betalas till en person för i regel minst sex månader skall beaktas. Ersättning som beviljats för en kortare tid än sex månader kan beaktas som inkomst, om också handikappbidraget eller vårdbidraget beviljas för en kortare tid än sex månader.

Enligt de gällande bestämmelserna hindrar lagstadgade ersättningar från Finland eller utlandet på grundval av samma sjukdom eller handikapp utbetalningen av handikappbidrag och vårdbidrag för pensionstagare. Handikappbidrag eller vårdbidrag för pensionstagare betalas inte alls, även om bidraget är större än den lagstadgade ersättning som utgör hinder för bidraget. Dessa ersättningar har för närvarande ingen inverkan på vårdbidrag för barn. I momentet utvidgas för enhetlighetens skull dessa ersättnings inverkan till att gälla även handikappbidrag för personer under 16 år.

I 2 mom. föreslås bli bestämt att handikappbidrag eller vårdbidrag kan betalas till en person även i sådana fall då han eller hon får en lagstadgad ersättning eller en förmån från utlandet enligt 1 mom. som skall beaktas. För att handikappbidrag eller vårdbidrag skall betalas förutsätts att summan av de er-

sättningar och förmåner som skall beaktas understiger beloppet av handikappbidraget eller vårdbidraget. Till personen skall då betalas skillnaden mellan handikappbidraget eller vårdbidraget och det sammanlagda beloppet av de ersättningar och förmåner som skall beaktas. Handikappbidrag eller vårdbidrag betalas dock inte om det månatliga beloppet understiger minimibeloppet av det bidrag som skall betalas.

Minimibeloppet är detsamma som det gällande minimibeloppet av vårdbidrag för pensionstagare som skall betalas ut. Momentet motsvarar 30 b § 4 mom. i 1956 års folkpensionslag.

13 §. Handikappbidrag för den tid pensionen är vilande. I paragrafen bestäms om handikappbidrag som betalas för den tid invalidpension är vilande. För den tid pensionen är vilande betalas till personen handikappbidrag för personer som fyllt 16 år med högsta belopp utan ansökan, dock för högst 24 månader. Paragrafen motsvarar i sak 2 § 4 mom. i lagen om handikappbidrag.

14 §. Dietersättning. I paragrafen bestäms om rätt till dietersättning samt om dietersättningens storlek. För rätt till dietersättning förutsätts att en person som fyllt 16 år har en sådan korrekt diagnostiserad sjukdom på grund av vilken han eller hon är absolut tvungen att varaktigt använda glutenfria produkter. Dietersättningen uppgår till 21 euro i månaden och den kan betalas samtidigt med vårdbidrag eller handikappbidrag. Paragrafen motsvarar i sak 2 § 3 mom. i lagen om handikappbidrag och 30 a § 3 mom. i folkpensionslagen.

3 kap. Verkställighet

15 §. Ansökan om handikappförmåner. I paragrafen bestäms om ansökan om förmåner, fastställande av blanketter och förande av sökandens talan i sådana fall då sökanden själv inte förmår föra talan t.ex. på grund sin sjukdom. Paragrafen motsvarar i sak delvis första meningen i 35 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag och 2 mom. i samma paragraf, till vilken hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

16 §. Retroaktiv ansökningstid. Det före-

slås att den retroaktiva ansökningstiden på motsvarande sätt som i fråga om folkpension skall förkortas från nuvarande ett år till sex månader. Bestämmelsen motsvarar i övrigt 39 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilket det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

17 §. Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om handikappbidrag för personer under 16 år. I paragrafen bestäms om vilka uppgifter som skall uppges i en ansökan om handikappförmåner samt om anmälningsskyldighet för den som får en handikappförmån. Paragrafen har preciserats när det gäller de uppgifter som skall lämnas och anmälningsskyldigheten och motsvarar i sak delvis 50 § och 54 § 2, 5 och 6 mom. i folkpensionsförordningen samt 2 § i förordningen om vårdbidrag för barn.

18 §. Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om vårdbidrag och handikappbidrag för personer som fyllt 16 år. I paragrafen bestäms om vilka uppgifter som skall uppges i en ansökan om vårdbidrag och handikappbidrag för personer som fyllt 16 år samt om anmälningsskyldighet för den som får dessa förmåner. Paragrafen har preciserats när det gäller de uppgifter som skall lämnas och anmälningsskyldigheten och motsvarar i sak delvis 50 § och 54 § 2, 5 och 6 mom. i folkpensionsförordningen samt 6 § i förordningen om handikappbidrag.

19 §. Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om dietersättning. I paragrafen bestäms om vilka uppgifter som skall uppges i en ansökan om dietersättning samt om anmälningsskyldighet för den som får dietersättning. Paragrafen har preciserats när det gäller de uppgifter som skall lämnas och anmälningsskyldigheten och motsvarar i sak delvis 50 § och 54 § 2, 5 och 6 mom. i folkpensionsförordningen samt 6 § i förordningen om handikappbidrag.

20 §. Utredning av hälsotillståndet för den som ansöker om handikappförmåner. I 1 mom. bestäms om skyldigheten för den som ansöker om en handikappförmån att bifoga ett läkarutlåtande till ansökan. Bestämmelsen motsvarar delvis 50 § 2 mom. i folkpensionsförordningen, 6 § i förordningen om handikappbidrag och 2 § i förordningen om vård-

bidrag för barn.

Enligt 2 mom. skall den som ansöker om eller får en handikappförmån enligt föreläggande av Folkpensionsanstalten och för utredande av den nedsatta funktionsförmågan eller hjälpbehovet samt behovet av vård och rehabilitering på grund av sjukdom, lyte eller skada samt för utredande av den belastning som följer av detta eller för omprövning av förutsättningarna för handikappförmånen genomgå undersökning av en läkare som utsetts av Folkpensionsanstalten eller vid en vårdinrättning som utsetts av Folkpensionsanstalten. Bestämmelsen motsvarar i sak 36 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilket det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

21 §. Avgörande av en ansökan på basis av tillgängliga uppgifter. I paragrafen bestäms om avgörande av en ansökan på basis av tillgängliga uppgifter. Bestämmelsen motsvarar i sak 37 § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

22 §. Förmånsbeslut. Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om delgivningen av beslut. När en indexjustering eller någon annan motsvarande justering som direkt bestäms med stöd av lag görs i en förmån ges beslutet endast på begäran. Beslutet ges avgiftsfritt. Beslut ges dock inte när det gäller temporärt avbrott i utbetalningen av en förmån enligt 31 §. Delgivning om avbrottet sker i detta fall genom ett skriftligt meddelande. Paragrafen motsvarar i sak delvis nuvarande praxis.

23 §. Utbetalning. I paragrafen bestäms om utbetalning av en förmån till en förmånstagare och ett dödsbo. Bestämmelsen motsvarar 38 § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn, samt 57 § 1 mom., 58 § 1 mom. och 59 § i folkpensionsförordningen, 6 § 3 mom. i förordningen om handikappbidrag och 3 § i förordningen om vårdbidrag för barn.

24 §. Avbrytande av förmån på grund av institutionsvård. Enligt paragrafen skall en handikappförmån inställas när offentlig, fortgående institutionsvård har varat tre månader. I 3—4 mom. bestäms om vad som avses

med offentlig institutionsvård. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas dessutom närmare bestämmelser om fortgående offentlig institutionsvård och om förfarandet vid förhandlingarna i anslutning till saken. Paragrafen motsvarar delvis 42 a § i 1956 års folkpensionslag, 4 § i lagen om handikappbidrag och 4 § i lagen om vårdbidrag för barn.

25 §. Avbrytande av förmån på grund av frihetsstraff. Enligt paragrafen skall en handikappförmån inställas när förmånstagaren har avtjänat fängelsestraff i tre månader. Förmånen börjar betalas från ingången av den månad som följer på frigivningen. Omnämmandet av tvångsinrättningar har strukits i paragrafen. Dessutom har paragrafen preciserats i enlighet med nuvarande praxis så att om frigivningsdagen är den första dagen i månaden skall en förmån börja betalas från ingången av den månaden.

Paragrafen motsvarar delvis 42 § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag.

26 §. Betalning till ett kommunalt organ. I paragrafen bestäms om utbetalning av en handikappförmån till ett kommunalt organ för att användas till försörjning av förmånstagaren. För att en förmån skall kunna betalas ut till ett kommunalt organ behövs det inte längre samtycke av förmånstagaren. I övrigt motsvarar paragrafen 44 § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag.

27 §. Särskilda bestämmelser om betalning av handikappbidrag för personer under 16 år. I paragrafen bestäms om betalning av handikappbidrag för personer under 16 år till barnets vårdnadshavare eller någon annan lämplig person i en situation där barnets intressebevakare inte har vårdnaden om barnet. Den kommunala socialmyndigheten skall höras före utbetalningen. Paragrafen motsvarar i sak 8 § i lagen om vårdbidrag för barn.

28 §. Förskott. Enligt paragrafen skall vårdbidrag och handikappbidrag för personer som fyllt 16 år betraktas som förskott på varandra, om förmånerna beviljas för samma tid. Paragrafen motsvarar i sak delvis 3 § 3 mom. i lagen om handikappbidrag.

29 §. Temporärt beviljande av handikappbidrag eller vårdbidrag. Bestämmelsen är ny

och i den bestäms om beviljande av en handikappförmån genom ett interimistiskt beslut i sådana fall då beviljandet av en förmån eller ersättning som inverkar på personens handikappförmån drar ut på tiden. Det slutliga beslutet ges efter att beslutet om förmånen eller ersättningen har givits. Detsamma gäller enligt 2 mom. även besvärssituationer.

30 §. Indrivning av handikappbidrag eller vårdbidrag från ersättning som betalas retroaktivt. I paragrafen bestäms om möjligheten att betala ersättningar som skall betalas retroaktivt direkt till Folkpensionsanstalten för undvikande av återkravssituationer. Bestämmelsen kan tillämpas i situationer då en ersättning enligt 12 § 1 mom. 1 punkten har beviljats för samma tid för vilken handikapp- eller vårdbidrag har betalats ut. Bestämmelsen är ny. Alternativt kan handikapp- eller vårdbidrag som betalats till ett för stort belopp drivas in hos bidragstagaren genom normalt återkravsförfarande.

31 §. Temporärt avbrott i utbetalningen. I 1 och 3 mom. bestäms om tillfälligt avbrott i utbetalningen av en handikappförmån eller utbetalning till ett lägre belopp i en sådan situation då en förmånstagare uppenbarligen inte har rätt till förmånen eller förmånen bör betalas till ett lägre belopp. Om bidragstagaren inte lämnar in den tilläggsutredning som begärs i anslutning till avbrottet, avgörs ärendet i enlighet med nuvarande praxis på basis av de utredningar som finns till förfogande med ett beslut som ges inom tre veckor efter meddelandet om temporärt avbrott. Besvär rätt finns inte i fråga om temporärt avbrott.

I 2 mom. bestäms på motsvarande sätt som i folkpensionslagen att om en avbruten förmån börjar betalas ut på nytt, betalas den inte utan särskilda skäl för en längre tid än sex månader.

Bestämmelsen motsvarar delvis 45 § 1 och 4 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilka det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

32 §. Justering av vårdbidrag och handikappbidrag. I paragrafen bestäms att vård- och handikappbidrag justeras om bidragstagarens hälsotillstånd förbättras eller försämraras eller om det har skett en förändring i hans eller hennes funktionsförmåga, i de särskilda

kostnaderna eller i övriga förhållanden som inverkar på rätten att få en handikappförmån eller på dess belopp. Även den medicinska utvecklingen och ändrade behandlingsmetoder kan leda till en justering av bidraget. Handikapp- eller vårdbidrag justeras också om bidragstagaren beviljas en förmån eller ersättning enligt 12 § 1 mom. eller om en sådan justeras.

Enligt 2 mom. kan en förhöjning beviljas utan ansökan om Folkpensionsanstalten känner till att förutsättningar för en förhöjning föreligger.

I 3 mom. intas en tidpunkt för justering som motsvarar den för folkpensionen.

Paragrafen motsvarar i övrigt i sak delvis 31 § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag, 3 § 2 mom. i lagen om handikappbidrag och 3 § 3 mom. i lagen om vårdbidrag för barn.

33 §. Indragning av en handikappförmån. I paragrafen bestäms om indragning av en handikappförmån. Paragrafen motsvarar delvis 31 § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag, 3 § 2 mom. i lagen om handikappbidrag och 3 § 3 mom. i lagen om vårdbidrag för barn. Handikappbidrag för personer som fyllt 16 år upphör när den som får handikappbidrag blir berättigad till vårdbidrag för personer som får pension. Med avvikelse från nuvarande praxis upphör även vårdbidrag för personer som får pension om bidragstagaren flyttar utomlands. Vårdbidrag skall inte längre betalas ens till ett annat EU/EES-land.

34 §. Återkrav. I paragrafen bestäms om återkrav av en förmån. Bestämmelsen motsvarar i sak 88 a § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

35 §. Preskription av en fordran som återkrävs. I paragrafen bestäms om preskription av fordringar som återkrävs. Bestämmelsen motsvarar i sak 88 b § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

4 kap. Ändringssökande

36 §. Rätt att söka ändring. I paragrafen bestäms om sökande av ändring i beslut av

Folkpensionsanstalten. Paragrafens 1 mom. är nytt, och där bestäms om besvärinstanserna. Paragrafens 4 mom. är också nytt och innehåller bestämmelser om att ändring inte får sökas i ett interimistiskt beslut som Folkpensionsanstalten gett med stöd av denna lag. Paragrafen motsvarar i övrigt 73 § i 1956 års folkpensionslag, 7 § 1—2 mom. i lagen om handikappbidrag och 8 b § 1—2 mom. i lagen om vårdbidrag för barn.

37 §. Tid för sökande av ändring. I paragrafen bestäms om tiden för sökande av ändring. Paragrafen motsvarar delvis 73 § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag, 7 § 3 mom. i lagen om handikappbidrag, 8 b § 3 mom. i lagen om vårdbidrag för barn och 20 a § i lagen om Folkpensionsanstalten.

38 §. Självrättelse. Enligt paragrafen kan Folkpensionsanstalten rätta ett beslut som överklagats. Paragrafen motsvarar i sak 73 a § i 1956 års folkpensionslag, 7 a § i lagen om handikappbidrag och 8 c § i lagen om vårdbidrag för barn.

39 §. Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring. I paragrafen bestäms om besvärinstansens möjlighet att ta upp besvär till behandling trots att de är försenade. Paragrafen motsvarar i sak 73 b § i 1956 års folkpensionslag, 7 b § i lagen om handikappbidrag och 8 d § i lagen om vårdbidrag för barn.

40 §. Rättelse av sakfel. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens möjlighet att undanröja ett felaktigt beslut med en parts samtycke. Paragrafen motsvarar 74 b § i 1956 års folkpensionslag, 7 d § i lagen om handikappbidrag och 8 f § i lagen om vårdbidrag för barn.

41 §. Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut. I paragrafen bestäms om beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån på basis av en ny utredning. Paragrafen motsvarar 74 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag, 7 c § 2 mom. i lagen om handikappbidrag och 8 e § 2 mom. i lagen om vårdbidrag för barn.

42 §. Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. I paragrafen bestäms om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. Bestämmelsen motsvarar 74 § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag, 7 c § 1 mom. i lagen om handikappbidrag och 8 e § 1 mom. i lagen om

vårdbidrag för barn.

5 kap. Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter

43 §. Uppgifter för avgörande av en förmån. I 1 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens och besvärinstansernas rätt att få uppgifter för avgörande av ett ärende som behandlas samt uppgifter för verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i internationella författningar om social trygghet. Uppgifterna skall lämnas av olika myndigheter, Pensionsskyddscentralen, pensionsbetalare och arbetsgivare. Bestämmelsen motsvarar 46 b § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilket det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

I 2 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens och besvärinstansernas rätt att för avgörande av en handikappförmån få uppgifter av läkare, verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården samt socialserviceproducenter och vårdinrättningar. Bestämmelsen motsvarar delvis 46 b § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilket det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

Enligt 3 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i 1 mom. I sådana fall som avses i 2 mom. skall dock den som ger ett utlåtande ha rätt att få ett arvode för utlåtandet. Bestämmelsen motsvarar delvis 46 b § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilket det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

44 §. Uppgifter om institutionsvård och frihetsstraff. I paragrafen bestäms om inrättningsanskyldighet att underrätta om att en förmånstagare blivit intagen för permanent institutionsvård samt om när ett frihetsstraff börjar och slutar. Omnämmandet av tvångsinrättningar har strukits i paragrafen. Enligt 3 mom. skall uppgifterna enligt 1—2 mom. fås avgiftsfritt. Bestämmelsen motsvarar 46 c § 2—4 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilka det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag

för barn.

45 §. Utlämnande av uppgifter i vissa fall. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att lämna sådana känsliga uppgifter som nämns i lagrummet till en läkare eller undersöknings- eller sjukvårdsinrättning för att en undersökning enligt 20 § 2 mom. skall kunna genomföras. Bestämmelsen är ny i lagen och den motsvarar nuvarande praxis samt 19 kap. 5 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen.

46 §. Uppgifter för förhandlingsförfarande som gäller institutionsvård. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att få uppgifter för det förhandlingsförfarande som avses i 24 § 5 mom. Bestämmelsen motsvarar 46 d § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

47 §. Användning av uppgifter som fås för annan förmån. För skötseln av olika förmåner behöver Folkpensionsanstalten ofta samma uppgifter antingen av sökanden själv eller av andra myndigheter och inrättningar. För att uppgifterna inte skall behöva inhämtas upprepade gånger föreslås i paragrafen bli bestämt att när Folkpensionsanstalten behandlar förmåner enligt lagen om handikappbidrag skall den i enskilda fall ha rätt att använda uppgifter som den har fått för behandlingen av något annat förmånsärende. Paragrafen motsvarar 46 f § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

48 §. Uppgifter till sökande. Enligt paragrafen skall Folkpensionsanstalten på förhand informera den som ansöker om en handikappförmån om var uppgifter om honom eller henne finns att få och vart uppgifterna kan lämnas ut för beslutsfattande. Paragrafen motsvarar 46 j § i 1956 års folkpensionslag, till vilken det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

6 kap. Särskilda bestämmelser

49 §. Förhöjning för dröjsmålstiden. I paragrafen bestäms om betalning av en förhöjd förmån för dröjsmålstiden och om räntefoten

för förhöjningen. Paragrafen motsvarar delvis 39 b § 1 och 2 samt 5 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilka det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

50 §. Den tid på vilken dröjsmålsförhöjning beräknas. I paragrafen bestäms om den tid på vilken en dröjsmålsförhöjning beräknas. Bestämmelsen motsvarar delvis 39 b § 2—4 samt 6 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilka det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

51 §. Indexbindning. Enligt paragrafen skall de belopp som anges i lagen, bortsett från dietersättning, bindas vid folkpensionsindexet. Beloppen i lagen motsvarar indexet för de folkpensioner som betalades ut i januari 2001. Bestämmelsen motsvarar 77 § i 1956 års folkpensionslag, 11 § 7 mom. i lagen om handikappbidrag och 9 § 2 mom. i lagen om vårdbidrag för barn.

52 §. Utmättnings- och överföringsförbud. I paragrafen föreslås en bestämmelse om utmättnings- och överföringsförbud som gäller förmåner enligt lagen. Bestämmelsen motsvarar 79 § 1 och 4 mom. i 1956 års folkpensionslag, till vilka det hänvisas i 8 § i lagen om handikappbidrag och i 9 § i lagen om vårdbidrag för barn.

53 §. Finansiering. I paragrafen bestäms om finansiering av handikappförmåner. I 1 mom. bestäms om statens och Folkpensionsanstaltens finansieringsandelar. Folkpensionsanstalten finansierar i enlighet med 63 § i 1956 års folkpensionslag de kostnader som uppstår på grund av vårdbidrag för personer som får pension. Staten finansierar de kostnader som uppstår på grund av handikappbidrag och dietersättning.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om bemyndigande, enligt vilken närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av statens förskott och slutliga finansiering skall utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordningen skall också utfärdas bestämmelser om de uppgifter som Folkpensionsanstalten skall tillställa social- och hälsovårdsministeriet för fastställandet och betalningen av förskotten och den slutliga finansieringen.

I 3 mom. bestäms att de av Folkpensions-

anstaltens verksamhetskostnader som uppstår genom beviljandet och betalandet av handikappförmåner skall räknas som sådana verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden. Det föreslås att bestämmelser om finansieringen av dessa skall ingå i 102 § i folkpensionslagen. Med undantag av den nya bestämmelsen om bemyndigande motsvarar paragrafen i sak 63 § i 1956 års folkpensionslag, 6 § i lagen om handikappbidrag samt 6 § i lagen om vårdbidrag för barn.

7 kap. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

54 §. Tillämpningsbestämmelse. På andra ställen i lagstiftningen finns det hänvisningar till lagen om handikappbidrag, lagen om vårdbidrag för barn och till bestämmelserna om vårdbidrag för pensionstagare i 1956 års folkpensionslag. I paragrafen föreslås därför en allmän tillämpningsbestämmelse som gäller hänvisningsbestämmelserna. Enligt den föreslagna bestämmelsen gäller att om det i någon annan lag eller i en bestämmelse som utfärdats med stöd av den hänvisas till de ovan nämnda bestämmelserna eller till en förmån som beviljats eller betalas med stöd av dem, skall hänvisningen anses avse bestämmelser i och förmåner enligt lagen.

55 §. Ikraftträdande. Enligt 1 mom. föreslås lagen träda i kraft den 1 januari 2007.

I 2 mom. bestäms att genom lagen upphävs lagen av den 5 februari 1988 om handikappbidrag och lagen av den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får enligt 3 mom. vidtas innan lagen träder i kraft.

56 §. Övergångsbestämmelser. Enligt 1 mom. omvandlas vårdbidrag för pensionstagare som har avvägs enligt bosättningstiden för en i Finland bosatt person och som betalas vid ingången av januari 2007 utan ansökan till vårdbidrag enligt denna lag. Beslut om omvandlingen meddelas endast på begäran.

I 2 mom. bestäms att lagen om handikappförmåner även skall tillämpas på handikapp- och vårdbidrag som beviljats med stöd av 1956 års folkpensionslag, lagen om handikappbidrag och lagen om vårdbidrag för

barn.

I 3 mom. bestäms att utbetalningen av en förmån skall fortgå på tidigare grunder om förmånen betalas ut när lagen träder i kraft. Utbetalningen av en förmån fortgår på tidigare grunder fram till dess att den justeras eller upphör. Om handikappbidrag betalas till en person vid ikraftträdandet och personer får ålderspension kan utbetalningen av handikappbidraget fortgå till dess att bidragstagaren fyller 65 år. Samma förfarande tillämpas om en person får handikappbidrag och en förmån enligt 9 § 1 mom. 2 punkten.

I 4 mom. bestäms om beviljande eller justering av en förmån retroaktivt. Om en förmån beviljas för en tid före den 1 januari 2007, tillämpas de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2007.

I 5 mom. bestäms att vårdbidrag för pensionstagare som före 2007 har börjat betalas till utlandet betalas på tidigare grunder fram till nästa justering eller till dess förmånen upphör.

I 6 mom. bestäms att utbetalningen av hjälp- eller vårdtillägg som beviljats före den 1 juli 1988 och som den 1 juli 1988 omvandlades till vårdbidrag för pensionstagare, fortgår till samma belopp som tidigare fram till dess att förmånen justeras eller upphör. Bestämmelsen gäller bara personer som före den 1 juli 1988 samtidigt har fått hjälplöshets- eller mentillägg enligt lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, lagen om skada, ådragen i militärtjänst, trafikförsäkringslagen eller någon tidigare lag som motsvarar dessa.

I 7 mom. bestäms att utbetalningen av invalidpenning som beviljats före den 1 januari 1989 och som den 1 januari 1989 omvandlades till handikappbidrag, fortgår till samma belopp som tidigare fram till dess att handikappbidraget justeras eller upphör. Utbetalningen fortgår till samma belopp som tidigare även om personen före den 1 juli 1989 samtidigt har fått hjälplöshets- eller mentillägg enligt lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, lagen om skada, ådragen i militärtjänst, trafikförsäkringslagen eller någon tidigare lag som motsvarar dessa.

I 8 och 9 mom. bestäms att vårdbidrag för pensionstagare bibehålls för personer för vil-

ka utbetalningen av basdelen har upphört i samband med lagändringarna under 1996-2001.

I 10 mom. bestäms om retroaktiv ansökningstid när en ansökan har blivit anhängig innan lagens ikraftträdande. I detta fall kvarstår den retroaktiva ansökningstiden ett år.

I 11 mom. bestäms att förmånerna enligt denna lag motsvarar vårdbidrag och handikappbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn, lagen om handikappbidrag och 1956 års folkpensionslag. Handikappbidrag med grundbelopp och vårdbidrag med grundbelopp motsvarar det lägsta beloppet enligt de ovan nämnda lagarna, handikappbidrag med förhöjt belopp och vårdbidrag med förhöjt belopp motsvarar det mellersta beloppet för förmånerna och handikappbidrag med högsta belopp och vårdbidrag med högsta belopp motsvarar det högsta beloppet för bidragen. Dietersättning enligt denna lag motsvarar sådan ersättning för kostnader för dieten som betalas enligt 1956 års folkpensionslag och lagen om handikappbidrag.

I 12 mom. bestäms om tillämpningen av bestämmelser om preskription av fordringar på förmåner som före den 1 juni 2004 har betalats till ett för stort belopp samt på fordringar som uppkommit före samma datum. Bestämmelsen motsvarar 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (350/2004).

1.4. Lagen om Folkpensionsanstalten

3 a kap. Fonder

Det föreslås att ett nytt 3 a kap. med rubriken "fonder" fogas till lagen. Det föreslås att de bestämmelser i folkpensionslagen som gäller pensionsansvarsfonden och täckning av pensionsansvaret för tjänstemän vid Folkpensionsanstalten tas in i kapitlet.

12 a §. Folkpensionsanstaltens fonder. I 1 mom. nämns Folkpensionsanstaltens fonder, dvs. folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och pensionsansvarsfonden. Närmare bestämmelser om folkpensionsfonden skall fortfarande finnas i folkpensionslagen. Närmare bestämmelser om sjukförsäkringsfonden finns i sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. bestäms om fondernas rätt att

låna varandra medel. Bestämmelsen motsvarar 60 § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

12 b §. Pensionsansvarsfonden. Ur pensionsansvarsfonden betalas pensioner för Folkpensionsanstaltens personal. Bestämmelsen motsvarar 59 a § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

12 c §. Täckning av pensionsansvaret. Enligt 1 mom. skall bidrag betalas ur folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden för att täcka pensionsansvaret för Folkpensionsanstaltens personal. Det pensionsansvar som skall täckas genom bidragen är minst 19 procent och högst 41 procent av det fulla pensionsansvaret. Den högsta nivån på pensionsansvaret skall inte få överskridas annat än tillfälligt genom bidragen. Bestämmelsen motsvarar i sak 59 a § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I 2 mom. bestäms om grunderna för beräkning av pensionsansvaret. När pensionsansvaret beräknas skall i tillämpliga delar grunderna enligt 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) iakttas. Försäkringsinspektionen skall meddela närmare anvisningar om grunderna. Bestämmelsen motsvarar i sak 59 a § 2 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I 3 mom. ingår motsvarande bestämmelse som i 59 a § 4 mom. i 1956 års folkpensionslag. Bestämmelsen gäller uppdelning av omkostnaderna i sådana fall då folkpensionsfondens eller sjukförsäkringsfondens investerings- eller anläggningstillgångar används till betalning av bidrag.

Ikraftträdandebestämmelse. I 2 mom. anges den tid inom vilken den maximala nivån 41 procent av pensionsansvaret skall uppnås. Tidsfristen löper ut vid utgången av 2010. Till pensionsansvarsfonden kan betalas bidrag till ett större belopp än den årliga kalkylerade betalningen, om det sker genom att investerings- och anläggningstillgångar från Folkpensionsanstaltens övriga fonder överförs till pensionsansvarsfonden. Bestämmelsen motsvarar 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (908/1998).

1.5. Lagen om frontmannapension

9 a §. Det föreslås att paragrafen ändras så

att de hänvisningar till 1956 års folkpensionslag som finns i momenten ändras så att det hänvisas till den föreslagna folkpensionslagen. Med anledning av förslaget om prioritering av livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst stryks dessutom i 4 mom. det obehövlige omnämmandet av att det extra fronttillägget beräknas utgående från en sådan folkpension där livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst inte har beaktats.

9 b §. Det föreslås att bestämmelserna om justering och indragning av det extra fronttillägget på grund av livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst slopas som obehövlige.

17 §. Paragrafen ändras så att hänvisningarna till 1956 års folkpensionslag ändras så att det hänvisas till den föreslagna folkpensionslagen.

1.6. Lagen om betalning av fronttillägg utomlands

2 §. Bestämmelsen i 1 mom. ändras så att hänvisningen till 1956 års folkpensionslag ändras så att det hänvisas till den föreslagna folkpensionslagen.

10 §. I 1 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 2 §.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt den föreslagna folkpensionslagen skall närmare bestämmelser om utbetalning av förmåner (66 §) och betalning av statens förskott och slutliga betalningsandelar (104 §) utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är dessutom att genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärda närmare bestämmelser om institutionsvård samt om förfarandet för förhandlingar mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna och remissförfarandet i anslut-

ning till det (5 §).

Enligt den nya lagen om handikappförmåner skall närmare bestämmelser om utbetalning av förmåner (23 §) och betalning av statens förskott och slutliga betalningsandelar (53 §) utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet skall utfärdas närmare bestämmelser om institutionsvård samt om förfarandet för förhandlingar och remissförfarandet i anslutning till detta (24 §).

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

4. Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Propositionen är i huvudsak lagteknisk. Berörande den gällande lagstiftningen föreslås inte några sådana ändringar i förutsättningarna för erhållande av folkpensions-, familjepensions- eller handikappförmåner som skulle ha betydelse när propositionen bedöms med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. I propositionen har hänsyn tagits till de krav som enligt 80 § i grundlagen gäller i fråga om författningsnivån för bestämmelser som berör individens rättigheter och skyldigheter. Därför har t.ex. bestämmelserna om förutsättningarna för erhållande av handikappförmåner överförts från förordningsnivå till lagnivå. Ordalydelsen i bestämmelserna om bemyndigande att utfärda förordning har också preciserats i enlighet med villkoren enligt grundlagen.

De föreslagna lagarna motsvarar den författningsnivå som förutsätts enligt grundlagen och innehåller inga inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Folkpensionslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

4 §

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Boende i Finland

1 kap.

Lagens syfte, tillämpningsområde och definitioner

En person är bosatt i Finland, om han eller hon enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) är bosatt i Finland. Om lagstiftningen om social trygghet enligt den ovan nämnda lagen är tillämplig på någon annan än en i Finland bosatt person, är också han eller hon en i Finland bosatt person som avses i denna lag.

1 §

5 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att trygga försörjningen under ålderdomen och vid arbetsoförmåga för personer bosatta i Finland samt försörjningen för den efterlevande maken eller maken eller barn som är bosatta här efter det att en i Finland bosatt person har avlidit.

Samboförhållande, åtskilt boende och institutionsvård

2 §

Förmåner

Folkpension betalas som ålderspension och invalidpension.

Familjepension betalas som efterlevandepension och barnpension.

Som en förmån enligt denna lag betalas även barnförhöjning.

Med *samboförhållande* avses i denna lag att en man och en kvinna som inte är gifta med varandra fortgående lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

De bestämmelser i denna lag som gäller personer som är gifta med varandra skall inte tillämpas på makar som fortgående bor åtskilda till följd av offentlig institutionsvård eller av någon annan orsak och som inte har gemensamt hushåll.

Med *institutionsvård* avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet.

Institutionsvård är offentlig om vården ges
1) vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för,

3 §

Verkställighet av lagen

Uppgifter enligt denna lag fullgörs av Folkpensionsanstalten.

2) vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården,

3) vid någon annan verksamhetsenhet för institutionsvård, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna,

4) enligt 4 § 1 eller 4 mom. i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) och ordnas av kommunen eller då det i själva verket är fråga om ett arrangemang enligt dessa lagrum, eller

5) vid en privat serviceproducents verksamhetsenhet, om kommunen fortgående deltar i vårdtagarens vårdkostnader genom att bekosta minst hälften av vårdavgiften.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om när den vård som avses i 3 och 4 mom. är institutionsvård samt när institutionsvården är fortgående och offentlig. Vid behov förhandlar Folkpensionsanstalten och kommunerna för att bestämma när en verksamhet är sådan öppen vård eller offentlig institutionsvård som avses i denna paragraf. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet vid förhandlingarna mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna samt om remissförfarandet i anslutning till det.

6 §

Arbetspension

Med *arbetspension* avses i denna lag arbets- och familjepensioner enligt följande författningar:

1) lagen om pension för arbetstagare (xx/20xx),

2) lagen om kommunala pensioner (549/2003),

3) lagen om statens pensioner (280/1966), lagen om statens familjepensioner (774/1968) och lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/1969),

4) lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969),

5) lagen om pension för företagare (468/1969),

6) lagen om sjömanspensioner (72/1956),

7) pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan (258/1970),

8) lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001),

9) Finlands Banks pensionsstadga,

10) lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969),

11) lagen om pension för riksdagsmän (329/1967), och

12) lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977).

Som arbetspension betraktas utöver pensioner enligt 1 mom. även andra pensioner eller familjepensioner som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, företagarverksamhet eller förtroendeuppdrag.

7 §

Förordningen om social trygghet

Vid fastställandet av en förmån enligt denna lag beaktas vid behov vad som föreskrivs i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (*förordningen om social trygghet*).

8 §

Bosättningskrav

En i Finland bosatt person har rätt till folkpension, familjepension och barnförhöjning. En förutsättning för familjepension är därutöver att även förmånslåtare vid sin död bodde i Finland.

Även en person som inte är bosatt i Finland har rätt till folkpension och barnförhöjning, om han eller hon bor i en stat där förordningen om social trygghet tillämpas. I detta fall förutsätts även att personen omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om social trygghet och att han eller hon har bott eller arbetat i Finland.

Även en person som inte är bosatt i Finland har rätt till familjepension, om han eller hon bor i en stat där förordningen om social trygghet tillämpas. I detta fall förutsätts även att förmånslåtare omfattades av tillämpningsområdet för förordningen om social trygghet, hade bott eller arbetat i Finland och vid sin död bodde i en stat där förordningen om social trygghet tillämpas.

Om rätt till pension uppkommer med stöd av 2 eller 3 mom., har personen endast rätt till en pro-rata pension beräknad enligt förordningen om social trygghet.

9 §

Krav på bosättningstid

För att folkpension och barnförhöjning skall beviljas förutsätts att sökanden har varit bosatt i Finland minst tre år efter att ha fyllt 16 år.

Kravet på bosättningstid gäller dock inte den vars arbetsoförmåga har inträtt medan han eller hon varit bosatt i Finland och innan han eller hon har fyllt 19 år.

För att familjepension skall beviljas förutsätts att förmånslåtare hade varit bosatt i Finland minst tre år efter att ha fyllt 16 år. För att efterlevandepension skall beviljas förutsätts dessutom att också den efterlevande maken eller maken före förmånslåtarens död har varit bosatt i Finland minst tre år efter att ha fyllt 16 år och flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död. I fråga om barnpension förutsätts att barnet har bott i Finland vid tidpunkten för förmånslåtarens död eller flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död. Kravet på bosättningstid gäller dock inte en förmånslåtare som vid sin död inte hade fyllt 19 år eller en efterlevande make eller maka som vid förmånslåtarens död inte hade fyllt 19 år.

När förordningen om social trygghet tillämpas beaktas vid behov personens försäkringsperioder i någon annan stat när bosättningstiden enligt 1 och 3 mom. räknas ut, förutsatt att personen har varit bosatt i Finland minst ett år. I detta fall har personen endast rätt till en pro-rata pension beräknad enligt förordningen om social trygghet.

II AVDELNINGEN

FOLKPENSION

2 kap.

Ålderspension

10 §

Rätt till ålderspension

Den som fyllt 65 år har rätt till ålderspension.

Den som fyllt 62 år kan få ålderspension i förtid. Ålderspensionen minskas då permanent med 0,4 procent för varje månad som pensionen tidigareläggs.

Begynnelsetidpunkten för ålderspension får senareläggas så att den infaller efter det att personen fyllt 65 år. Ålderspensionen höjs då med 0,6 procent för varje månad varmed begynnelsetidpunkten för pensionen senareläggs. Ålderspensionen höjs dock inte för den tid för vilken personen inte har haft rätt till folkpension.

En minskning eller förhöjning enligt 2 och 3 mom. gäller det pensionsbelopp som beräknats i enlighet med 20 §.

11 §

Rätt till ålderspension för den som får arbetslöshetsdagpenning

Den som utifrån 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) får arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar har rätt att vid 62 års ålder få ålderspension utan någon minskning enligt 10 § 2 mom.

3 kap.

Invalidpension

12 §

Rätt till invalidpension

Rätt till invalidpension har 16–64-åriga personer som är arbetsoförmögna, dock så att den som är under 20 år kan beviljas pension

endast under de förutsättningar som nämns i 16 §.

Som arbetsoförmögen betraktas vid tillämpningen av denna lag den som till följd av sjukdom, lyte eller skada är oförmögen att utföra sitt sedvanliga arbete eller något annat därmed jämförbart arbete som med beaktande av personens ålder, yrkesskicklighet och övriga omständigheter bör anses vara lämpligt för honom eller henne och trygga en skälig utkomst.

Utöver vad som bestäms i 2 mom. skall arbetsoförmågans yrkesmässiga karaktär betonas vid bedömningen av arbetsoförmågan för den som fyllt 60 år. Folkpensionsanstalten kan meddela närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

Invalidpension beviljas alltid den som är varaktigt blind eller oförmögen att röra sig, likaså den som till följd av sjukdom, lyte eller skada varaktigt är i ett sådant tillstånd av hjälplöshet att han eller hon inte kan komma till rätta utan en annans hjälp.

Invalidpension beviljas inte den som får ålderspension enligt denna lag i förtid.

13 §

Säkerställande av rehabilitering

Innan Folkpensionsanstalten fattar beslut om invalidpension skall den vid behov försäkra sig om att sökandens rehabiliteringsmöjligheter har klarlagts.

Om en pensionsansökan avslås, skall Folkpensionsanstalten tillsammans med dem som tillhandahåller rehabilitering och andra tjänster se till att sökanden informeras om rehabiliteringsmöjligheterna och hänvisas till rehabilitering eller någon annan tjänst som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Dessutom skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003) iakttas.

14 §

Beviljande av invalidpension

Invalidpension beviljas för viss tid eller tills vidare. Invalidpension som beviljats för viss tid är rehabiliteringsstöd.

Rehabiliteringsstöd beviljas för främjande

av sökandens rehabilitering för så lång tid som sökanden beräknas vara arbetsoförmögen. När stöd beviljas skall Folkpensionsanstalten försäkra sig om att en vård- och rehabiliteringsplan har gjorts upp för sökanden. Rehabiliteringsstöd kan beviljas även för den tid då vård- och rehabiliteringsplanen bereds.

15 §

När rätt till invalidpension uppkommer

Invalidpension beviljas tidigast från ingången av månaden efter den för vilken sökanden på grund av sjukdom, lyte eller skada sist i enlighet med 8 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) hade haft rätt till sjukdagpenning. Om rätt till sjukdagpenning inte finns, beviljas invalidpension dock först efter det att den tid som motsvarar maximitiden för sjukdagpenningen har gått ut. Om en person har beviljats invalidpension enligt arbetspensionslagarna, kan invalidpension enligt denna lag beviljas från samma tidpunkt, dock med beaktande av vad som i 57 § bestäms om retroaktiv ansökningstid.

Om en person efter maximitiden för sjukdagpenning med stöd av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) eller de lagar eller den pensionsstadga som nämns i 6 § 1 mom. har fått rehabiliteringspenning som betalas för tiden för yrkesinriktad rehabilitering på grund av sjukdom, lyte eller skada, kan invalidpension beviljas tidigast från ingången av månaden efter den under vilken rätten till rehabiliteringspenning upphörde.

Om sökandens arbetsoförmåga har inträtt innan han eller hon fyllt 15 år, krävs ingen maximitid enligt sjukförsäkringslagen eller någon motsvarande tid.

Med avvikelse från 1 mom. beviljas invalidpension från ingången av månaden efter den under vilken arbetsoförmågan inträdde, om personen har blivit arbetsoförmögen medan han eller hon fått arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen (xxx/200x). Likaså kan den som fyllt 63 år beviljas invalidpension från ingången av månaden efter den under vilken arbetsoförmågan inträdde, dock tidigast från

och med den tidpunkt då han eller hon har beviljats ålderspension enligt de lagar som nämns i 6 § 1 mom.

En förmån från utlandet som motsvarar sjukdagpenning och lön som motsvarar en sådan förmån beaktas vid fastställandet av begynnelsestidpunkten för pensionen på samma sätt som sjukdagpenning, dock för högst den maximala betalningstiden för sjukdagpenning.

16 §

Rätt till invalidpension för personer som inte fyllt 20 år

Den som inte fyllt 20 år beviljas invalidpension tidigast från ingången av månaden efter den under vilken hans eller hennes rätt till rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner upphörde. Den vars yrkesinriktade rehabilitering fortsätter när han eller hon fyller 20 år beviljas inte invalidpension förrän rehabiliteringen eller utbetalningen av rehabiliteringspenning upphör.

Invalidpension kan dock beviljas den som fyllt 16 år och som enligt utredningar inte anses ha möjligheter till yrkesinriktad rehabilitering eller vars yrkesinriktade rehabilitering avbrutits på grund av sjukdom eller upphört som resultatlös.

17 §

Förvärvsarbete under tid med invalidpension och pension som lämnas vilande

Den som får invalidpension får förtjäna mindre än 588,66 euro i månaden utan att det inverkar på utbetalningen av hans eller hennes invalidpension.

Om en pensionstagare i vars hälsotillstånd det inte efter det att pensionen beviljades har inträffat någon väsentlig förändring förtjänar mer än det belopp som nämns i 1 mom., lämnas full invalidpension, som enligt 12 § 2 mom. beviljats tills vidare, vilande för tiden i arbete. Pensionen lämnas vilande för minst sex månader och högst fem år. Den vars pension har lämnats vilande beviljas för högst 24

månader handikappbidrag med högsta belopp enligt 8 § 2 mom. 3 punkten i lagen om handikappförmåner (xx/200x).

En person betraktas inte som pensionstagare, om invalidpensionen har lämnats vilande. Pensionen börjar betalas på nytt när personen har slutat arbeta eller hans eller hennes förvärvsinkomster har minskat så att de underskrider inkomstgränsen enligt 1 mom.

Om krav på återupptagen betalning av en pension som lämnats vilande inte har framställts i en av Folkpensionsanstalten begärd ansökan inom fem år efter det att pensionen lämnades vilande, anses det utan särskilt beslut att pensionen har upphört.

Med full invalidpension jämställs också en pension vars belopp har minskats i enlighet med 22 §.

18 §

Indragning av invalidpension

Invalidpensionen dras in om pensionstagaren blir arbetsför. Rehabiliteringsstödet kan dras in också när mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i yrkesinriktad rehabilitering.

4 kap.

Grunderna för fastställande av folkpension

19 §

Folkpensionens belopp

Full folkpension är 487,76 euro i månaden i kommuner inom dyrortsklass I och 467,95 euro i månaden i kommuner inom dyrortsklass II. Om pensionstagaren är gift eller lever i ett samboförhållande är beloppen på motsvarande sätt 430,54 euro och 413,67 euro i månaden.

20 §

Pensionsinkomsters inverkan på folkpensionen

Från folkpensionens fulla belopp eller det belopp som beräknats enligt 22 § avdras 50 procent av det belopp varmed summan enligt

23 § av de pensionsinkomster som inverkar på folkpensionen överstiger 536 euro om året.

21 §

Boningskommunens dyrortsklass

Folkpension beviljas i enlighet med dyrortsklassen för den kommun där personen bor vid begynnelsetidpunkten för folkpensionen. Bestämmelser om indelning av kommunerna i två dyrortsklasser finns i lagen om allmän dyrortsklassificering av kommunerna (955/1973) och i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av lagen. Personer som är bosatta utomlands beviljas folkpension i enlighet med dyrortsklass II.

När folkpensionstagaren har bott i en kommun av en annan dyrortsklass i sex månader utan avbrott, ändras pensionen vid ingången av den sjunde kalendermånaden i enlighet med den nya boningskommunens dyrortsklass. Pensionsbeloppet ändras dock inte när förordningen om social trygghet tillämpas.

22 §

Inverkan av bosättningstiden i Finland på folkpensionens belopp

När folkpensionsbeloppet beräknas beaktas den tid personen har varit bosatt i Finland mellan det att han eller hon fyllde 16 år och det att pensionen började, dock högst tills han eller hon fyllde 65 år.

När den tid som avses i 1 mom. beräknas beaktas inte den tid då personen från utlandet har fått pension som motsvarar folkpension eller en i 23 § 1 mom. avsedd eller därmed jämfällbar annan fortlöpande förmån än familjepension.

Om den tid som avses i 1 mom. är mindre än 80 procent av den totala tiden mellan det att personen fyllde 16 år och det att pensionen började eller personen fyllde 65 år, multipliceras beloppet av den fulla folkpensionen med en avvägningskoefficient. Avvägningskoefficienten fås genom att den tid som avses

i 1 mom. divideras med den tid som är 80 procent av den totala tiden mellan det att personen fyllde 16 år och det att pensionen började eller personen fyllde 65 år.

När avvägningskoefficienten beräknas avrundas tidsenheterna nedåt till den närmaste fulla månaden.

Om en person blir arbetsoförmögen medan han eller hon är bosatt i Finland och innan han eller hon fyllt 19 år, avvägs inte folkpensionen enligt den tid han eller hon har varit bosatt i Finland.

23 §

Pensionsinkomster som inverkar på folkpensionen

Vid beräkningen av folkpensionsbeloppet beaktas till personen utgående fortlöpande eller årligen återkommande

1) arbetspension,
2) grundbelopp enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994) och lagen om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare (1330/1992),

3) olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

4) invalidpension och familjepension samt ersättning för inkomstbortfall enligt lagstiftningen om trafikförsäkring, den sistnämnda ersättningen dock endast då ett år förflutit från skadefallet,

5) olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt invalidpension och ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), den sistnämnda ersättningen dock endast då ett år förflutit från skadefallet, och

6) försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948).

När folkpensionsbeloppet beräknas skall som inkomst beaktas också en fortlöpande pension eller ersättning från utlandet som motsvarar en pension eller ersättning som av-

ses i 1 mom. eller motsvarar folkpension eller familjepension enligt denna lag.

Förtida ålderspension från arbetspensionssystemet beaktas som inkomst utan förtidsminskning.

Om en person ansöker om ålderspension enligt denna lag efter att ha fyllt 65 år eller förtida ålderspension efter att ha fyllt 62 år och om han eller hon inte ansöker om ålderspension eller förtida ålderspension från arbetspensionssystemet, skall den ovan nämnda arbetspensionen när folkpensionen beräknas dock beaktas till det belopp den skulle *uppgå till* om han eller hon började få arbetspension omedelbart efter att ha fyllt 63 år (*emotsedd arbetspension*).

24 §

Prioriterade intjänade pensioner och förhöjningar när det gäller folkpension

När folkpensionsbeloppet beräknas beaktas inte som inkomst

1) arbetspension enligt de lagar som nämns i 6 § 1 mom. vilken intjänats på grundval av arbete som utförts efter det att 63 års ålder uppnåtts,

2) förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

3) rehabiliteringstillägg och barnförhöjning från arbetspensionssystemet,

4) engångsförhöjning som betalas till invalidpension från arbetspensionssystemet eller till familjepension som betalas efter en sådan pension eller till invalidpension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen eller lagen om olycksfall i militärtjänst,

5) uppskovsförhöjning som ingår i ålderspension från arbetspensionssystemet och grundar sig på tiden efter det att 68 års ålder uppnåtts, eller

6) förhöjning enligt lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002).

Med avvikelse från vad som bestäms i 1 mom. 1 punkten beaktas som inkomst den pension som ingår i familjepensionen och

som förmånslåtaren intjänat på grundval av arbete som han eller hon utfört efter det att 63 års ålder uppnåtts.

25 §

Justering av folkpensionen

Folkpensionen justeras när

1) folkpensionstagaren ingår äktenskap eller hans eller hennes äktenskap upplöses,

2) folkpensionstagaren inleder ett samboförhållande eller hans eller hennes samboförhållande upphör, eller

3) folkpensionstagaren inte längre har gemensamt hushåll med sin make eller maka av de orsaker som nämns i 5 § 2 mom.

Folkpensionen justeras också när folkpensionstagaren beviljas en pensionsinkomst enligt 23 § som inverkar på folkpensionen eller när en pensionsinkomst som skall beaktas som inkomst har ändrats av någon annan orsak än indexbindning.

Om en förändring har inträffat den första dagen i en kalendermånad, justeras folkpensionen från ingången av den månaden. I annat fall justeras folkpensionen från ingången av den månad som följer på förändringen.

26 §

Folkpensionens minimibelopp

Folkpension betalas inte, om dess månatliga belopp understiger 10,76 euro.

III AVDELNINGEN

FAMILJEPENSION

5 kap.

Efterlevandepension

27 §

Rätt till efterlevandepension

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make eller maka som har eller har haft

ett gemensamt barn med förmänslåtaren och som ingick äktenskap med förmänslåtaren innan förmänslåtaren fyllde 65 år. Om den efterlevande makens eller makans och förmänslåtarens gemensamma barn har givits som adoptivbarn före förmänslåtarens död eller om den efterlevande maken eller maken har adopterat förmänslåtarens barn först efter förmänslåtarens död, har den efterlevande maken eller maken inte på barnet grundad rätt till efterlevandepension.

Rätt till efterlevandepension har också en efterlevande make eller maka som vid förmänslåtarens död hade fyllt 50 år och som hade ingått äktenskap med förmänslåtaren innan den efterlevande maken eller maken fyllde 50 år och förmänslåtaren 65 år. Dessutom förutsätts att äktenskapet hade varat minst fem år.

Rätt till efterlevandepension har dock inte en efterlevande make eller maka som på basis av ett tidigare äktenskap får efterlevandepension enligt denna lag, före denna lags ikraftträdande beviljad efterlevandepension enligt familjepensionslagen (38/1969) eller efterlevandepension enligt 4 eller 5 § i lagen om införande av folkpensionslagen eller motsvarande pension från utlandet.

En efterlevande make eller maka som fyllt 65 år har inte rätt till efterlevandepension.

28 §

Begynnelsepension och fortsättningspension

Efterlevandepension betalas som begynnelsepension och fortsättningspension. Som fortsättningspension betalas ett grundbelopp och ett inkomstrelaterat kompletteringsbelopp.

29 §

Begynnelsepension

En efterlevande make eller maka har rätt till begynnelsepension, som betalas för sex månader till ett belopp av 242,56 euro i månaden.

Om förmänslåtaren har bott utomlands, beräknas begynnelsepensionen i enlighet

med 34 §. Begynnelsepension betalas dock inte om dess belopp understiger 10,76 euro i månaden.

Om den efterlevande maken eller maken får invalidpension eller ålderspension enligt denna lag eller arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen eller individuell förtidspension enligt 3 § i den nämnda lagen eller motsvarande pension från utlandet, har han eller hon rätt att få begynnelsepension till det belopp med vilket begynnelsepensionen överstiger den ovan nämnda pensionen.

Begynnelsepensionen upphör från ingången av månaden efter den under vilken den efterlevande maken eller maken fyller 65 år eller om den efterlevande maken eller maken ingår ett nytt äktenskap innan han eller hon fyllt 50 år.

30 §

Fortsättningspension

En efterlevande make eller maka har rätt till fortsättningspension efter begynnelsepensionen. Om den efterlevande maken eller maken får invalidpension eller ålderspension enligt denna lag eller arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen eller individuell förtidspension enligt 3 § i den nämnda lagen eller motsvarande pension från utlandet, har han eller hon dock inte rätt till fortsättningspension.

Som fortsättningspension beviljas det i 31 § 1 mom. nämnda grundbeloppet, om den efterlevande maken eller maken har ett barn under 18 år tillsammans med förmänslåtaren eller om den efterlevande makens eller makans eller förmänslåtarens barn under 18 år som vid förmänslåtarens död bodde i samma hushåll som den efterlevande maken eller maken och förmänslåtaren bor i samma hushåll som den efterlevande maken eller maken. Den efterlevande maken eller maken kan också ha rätt till ett inkomstrelaterat kompletteringsbelopp i enlighet med bestämmelserna i 6 kap.

Om den efterlevande maken eller maken inte har något barn som avses i 2 mom., kan

han eller hon ha rätt till det inkomstrelaterade kompletteringsbeloppet men inte till grundbeloppet.

6 kap

Grunderna för fastställande av fortsättningspension

31 §

Fortsättningspensionens belopp

Fortsättningspensionens grundbelopp uppgår till 81,80 euro i månaden.

Fortsättningspensionens fulla kompletteringsbelopp är 405,96 euro i månaden i kommuner inom dyrortsklass I och 386,15 euro i månaden i kommuner inom dyrortsklass II. Om pensionstagaren är gift eller lever i ett samboförhållande är beloppen på motsvarande sätt 348,74 euro och 331,87 euro i månaden.

32 §

Årsinkomsternas inverkan på fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

Från fortsättningspensionens fulla belopp eller i enlighet med 34 § beräknade kompletteringsbelopp avdras 50 procent av det belopp varmed den summa enligt 35 § av årsinkomsterna som inverkar på fortsättningspensionens kompletteringsbelopp överstiger 536 euro.

33 §

Boningskommunens dyrortsklass

I fråga om fortsättningspensionens kompletteringsbelopp tillämpas vad som i 21 § bestäms om hur boningskommunens dyrortsklass inverkar på folkpensionsbeloppet.

34 §

Inverkan av bosättnings tiden i Finland på efterlevandepensionens belopp

När beloppet av efterlevandepension be-

räknas beaktas den tid som förmånslåtare hade varit bosatt i Finland mellan det att han eller hon fyllde 16 år och det att han eller hon avled, dock högst tills han eller hon fyllde 65 år.

Om den tid som beräknats enligt 1 mom. är mindre än 80 procent av den totala tiden mellan det att förmånslåtare fyllde 16 år och det att han eller hon avled eller fyllde 65 år, multipliceras begynnelsepensionen samt fortsättningspensionens grundbelopp och fulla kompletteringsbelopp, alla separat, med en avvägningskoefficient. Avvägningskoefficienten fås genom att den tid som avses i 1 mom. divideras med den tid som är 80 procent av den totala tiden mellan det att förmånslåtare fyllde 16 år och det att han eller hon avled eller fyllde 65 år.

När avvägningskoefficienten beräknas avrundas tidsenheterna nedåt till den närmaste fulla månaden.

35 §

Årsinkomster som inverkar på fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

Vid beräkningen av kompletteringsbeloppet beaktas som årsinkomst till den efterlevande maken eller makan utgående fortlöpande eller årligen återkommande

1) pensioner och ersättningar enligt 23 § 1 mom. 1, 3 och 4 punkten samt övriga pensioner och ersättningar bortsett från de inkomster som nämns i 37 §,

2) rehabiliteringsstöd som betalas som arbetspension samt förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och förmåner enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

3) arbetsinkomster enligt 36 § och därmed jämfällbara inkomster, av vilka 60 procent beaktas,

4) ränte- och dividendinkomster, om de sammanlagt överstiger 20 euro i året,

5) övriga kapitalinkomster, samt

6) inkomster från utlandet som motsvarar de ovan nämnda inkomsterna.

Förtida ålderspension från arbetspensionssystemet beaktas som inkomst utan förtidsminskning.

Från årsinkomsterna avdras av den efterlevande maken eller maken betalda fortlöpande räntor på bostadsskulder och underhållsbidrag som utifrån ett beslut av domstol eller ett av socialmyndigheterna fastställt avtal skall betalas till den tidigare maken eller maken samt pensionsbelastning.

36 §

Arbetsinkomst som beaktas som årsinkomst och därmed jämförbar inkomst

Arbetsinkomster är löneinkomster samt den del av inkomsten av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall betraktas som ersättning för det arbete som har utförts inom förvärvsverksamheten.

Med arbetsinkomster jämföras

- 1) arbetslöshetsförmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),
- 2) arvode för vård enligt familjevårdslagen (312/1992),
- 3) vårdararvode som grundar sig på ett avtal om närståendevård som avses i 27 b § i socialvårdslagen (710/1982),
- 4) sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av arbetsoförmåga, eller någon därmed jämförbar ersättning för inkomstbortfall, som betalas för ett år eller kortare tid, dock inte dagpenning enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och inte heller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,
- 5) inkomstbaserad moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning och specialvårdpenning enligt sjukförsäkringslagen,
- 6) alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002),
- 7) vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),
- 8) utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), samt
- 9) vårdpenning och partiell vårdpenning inom stödet för hemvård av barn och vårdpenning och vårdtillägg inom stödet för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) samt kommundillägg.

37 §

Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

När kompletteringsbeloppet beräknas beaktas inte som årsinkomst till den efterlevande maken eller maken utgående

- 1) efterlevandepensionens grundbelopp enligt denna lag eller barnförhöjning,
- 2) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978), bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag (408/1975), bostadsunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993) eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) och inte heller förmån som gäller bostad för eget bruk,
- 3) studiepenning enligt lagen om studiestöd,
- 4) handikappförmåner enligt lagen om handikappförmåner,
- 5) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),
- 6) vårdtillägg för stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn,
- 7) särskilt stöd enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (1192/2002),
- 8) arbetspension enligt de lagar som nämns i 6 § 1 mom. vilken intjänats på grundval av arbete som utförts efter det att 63 års ålder uppnåtts, bortsett från den pension som ingår i familjepensionen och som förmånslåtare intjänat på grundval av arbete som utförts efter det att 63 års ålder uppnåtts,
- 9) förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier,
- 10) barnförhöjning från arbetspensionssystemet,
- 11) engångsförhöjning som betalas till invalidpension från arbetspensionssystemet eller till familjepension som betalas efter en sådan pension, eller till invalidpension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen eller lagen om olycksfall i militärtjänst,
- 12) förhöjning enligt lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen,

13) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, rehabiliteringspenning och rehabiliteringstilllägg enligt arbetspensionslagarna eller någon annan förmån som för återställande eller förbättrande av arbets- eller förvärvsförmågan betalas för rehabiliterings- eller utbildningstiden,

14) ersättningar för kostnader och ersättning för uppehälle enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice eller någon annan motsvarande ersättning för uppehälle,

15) menersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller andra ersättningar på grundval av men,

16) tilläggsränta och tilläggsförsörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

17) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),

18) förmån eller ersättning som betalas för arbetsverksamhet enligt 27 e § i socialvårdslagen eller någon annan motsvarande verksamhet, och

19) förmåner från utlandet som motsvarar de ovan nämnda förmånerna, bortsett från familjepension och barnförhöjning enligt 1 punkten samt förmåner från utlandet som motsvarar förmånerna enligt 3 och 6–12 punkten.

7 kap.

Justering och indragning av fortsättningspension

38 §

Justering av fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

Kompletteringsbeloppet skall justeras när

1) de av den efterlevande makens eller makans inkomster som inverkar på den efterlevandes kompletteringsbelopp har stigit med minst 734 euro om året jämfört med den med folkpensionsindexet förhöjda årsinkomst enligt vilken kompletteringsbeloppet har beräknats,

2) de av den efterlevande makens eller makans inkomster som inverkar på den efterlevandes kompletteringsbelopp har sjunkit med minst 367 euro om året jämfört med den med folkpensionsindexet förhöjda årsinkomst enligt vilken kompletteringsbeloppet har beräknats,

3) den efterlevande maken eller maken ingår äktenskap efter att ha fyllt 50 år, eller

4) den efterlevande maken eller maken inleder ett samboförhållande eller hans eller hennes samboförhållande upphör eller den efterlevande makens eller makans äktenskap upplöses.

Om en förändring enligt 1 mom. har inträffat den första dagen i en månad, justeras kompletteringsbeloppet från ingången av den månaden. I annat fall justeras kompletteringsbeloppet från ingången av den månad som följer på förändringen.

39 §

Indragning av fortsättningspension

En efterlevande makes eller makas fortsättningspension upphör från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon fyller 65 år.

En efterlevande makes eller makas fortsättningspension upphör från ingången av månaden efter den under vilken den efterlevande maken eller maken ingår ett nytt äktenskap innan han eller hon fyllt 50 år.

En efterlevande makes eller makas fortsättningspension upphör när han eller hon beviljas pension enligt 30 § 1 mom. Om pensionen beviljas den första dagen i en månad, upphör fortsättningspensionen från ingången av den månaden. I annat fall upphör fortsättningspensionen från ingången av månaden efter den under vilken pensionen beviljades.

Fortsättningspensionens grundbelopp upphör från ingången av månaden efter den under vilken den efterlevande makens eller makans eller förmånslåtarens barn som bott i samma hushåll som den efterlevande maken eller maken och som vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som den efterlevande maken eller maken och förmånslåtarens flyttar bort från den efterlevande makens eller makans hushåll, eller senast när den efterlevande

de makens eller makans och förmånslåtarens gemensamma barn fyller 18 år.

40 §

Engångsbetalning av fortsättningspension som dras in

Om efterlevandepension har betalats för minst ett år och om pensionen dras in på grund av att den efterlevande maken eller maken ingår ett nytt äktenskap innan han eller hon fyllt 50 år, betalas till den efterlevande maken eller maken i ett för allt den fortsättningspension som han eller hon skulle ha haft rätt till för de följande tre åren.

Engångsbetalningen beräknas utifrån den månadspension som den efterlevande maken eller maken senast fick före äktenskapet.

Om den efterlevande makens eller makans nya äktenskap upplöses, återställs inte rätten till fortsättningspension på grundval av det tidigare äktenskapet.

41 §

Fortsättningspensionens minimibelopp

Fortsättningspensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp betalas inte, om de sammanlagt understiger 10,76 euro i månaden.

8 kap.

Barnpension

42 §

Rätt till barnpension

Rätt till barnpension har en förmånslåtares barn som är under 18 år eller som är under 21 år och studerar på heltid.

Rätt till barnpension gäller efter en enda förmånslåtare. Med förmånslåtare avses barnets förälder eller någon annan person med vilken barnet bodde i samma hushåll vid tiden för dödsfallet och som ansvarade för bar-

nets underhåll.

Ett föräldralöst barn har rätt att samtidigt få barnpension efter två förmånslåtare, av vilka den ena kan vara någon annan än barnets förälder. Ett barn är föräldralöst om båda föräldrarna har avlidit. Som föräldralöst betraktas också ett barn vars mor har avlidit och i fråga om vilket faderskapet inte har fastställts.

Ett barn som får invalidpension eller efterlevandepension enligt denna lag eller motsvarande pension från utlandet har inte rätt till barnpension.

43 §

Barnpensionens beståndsdelar

Som barnpension betalas ett grundbelopp. Till pensionen för ett barn under 18 år betalas dessutom ett inkomstrelaterat kompletteringsbelopp.

44 §

Barnpensionens belopp

Barnpensionens grundbelopp är 48,05 euro i månaden.

Det fulla beloppet av barnpensionens kompletteringsbelopp är 64,19 euro i månaden.

45 §

Pensionsinkomsters inverkan på barnpensionens kompletteringsbelopp

Från det fulla beloppet av barnpensionens kompletteringsbelopp eller från det kompletteringsbelopp som beräknats enligt 46 § avdras 50 procent av det belopp varmed det sammanlagda beloppet av familje- och försörjningspensioner enligt 23 § 1 mom. 1, 3, 4 och 6 punkten samt pensionsinkomster från utlandet som motsvarar dessa eller familjepension enligt denna lag överstiger 536 euro om året.

Från pensionen för ett föräldralöst barn avdras inte sådana familje- eller försörjningspensioner som redan har beaktats i den barnpension som har beviljats efter en tidigare avlidne förmånslåtare.

46 §

Inverkan av bosättningstiden i Finland på barnpensionens belopp

Om barnpensionen enligt förordningen om social trygghet skall räknas ut avvägd enligt den tid som förmånslåtaren hade varit bosatt i Finland, bestäms avvägningskoefficienten i enlighet med 34 § på motsvarande sätt som i fråga om efterlevandepension.

Barnpension avvägs inte enligt den tid förmånslåtaren hade varit bosatt i Finland i andra situationer än den som nämns i 1 mom.

47 §

Justering av barnpensionens kompletteringsbelopp

Folkpensionsanstalten har rätt att justera barnpensionens kompletteringsbelopp utan ansökan när i 45 § 1 mom. avsedd familje- och försörjningspension som skall beaktas som inkomst beviljas eller när en sådan pension som beaktats som inkomst har ändrats av någon annan orsak än indexbindning.

Om en förändring enligt 1 mom. har inträffat den första dagen i en månad, justeras barnpensionen från ingången av den månaden. I annat fall justeras barnpensionens kompletteringsbelopp från ingången av den månad som följer på förändringen.

48 §

Indragning av barnpension

Barnpensionen upphör vid ingången av månaden efter den under vilken

- 1) barnet fyller 18 år,
- 2) ett barn som fyllt 18 år inte längre studerar på heltid,
- 3) ett barn som studerar på heltid fyller 21 år,

4) barnet adopteras av någon annan än förmånslåtarens efterlevande make eller maka eller dennes make eller maka,

5) barnet beviljas invalidpension eller efterlevandepension enligt denna lag eller motsvarande pension från utlandet, eller

6) barnets föräldrar övertar vårdnaden om ett barn som vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och för vars underhåll förmånslåtaren ansvarade.

49 §

Barnpensionens minimibelopp

Barnpensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp betalas inte, om de sammanlagt understiger 5,38 euro i månaden.

9 kap.

Gemensamma bestämmelser om familjepension

50 §

Begynnelse tidpunkten för familjepension

En efterlevande makes eller makas begynnelsepension och barnpension beviljas från ingången av månaden efter den under vilken förmånslåtaren avled. En efterlevande makes eller makas begynnelsepension på grundval av ett gemensamt barn beviljas från den ovan nämnda tidpunkten också i sådana fall då barnet föds efter förmånslåtarens död. En efterlevande makes eller makas fortsättningspension beviljas från ingången av den sjunde månaden efter den under vilken förmånslåtaren avled.

51 §

Beviljande av familjepension för viss tid

Familjepension kan beviljas för visst tid, om någon utredning inte kan läggas fram över förmånslåtarens död men det är sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning eller någon annan olycka eller av någon annan därmed jämfällbar orsak.

När familjepension beviljas för viss tid enligt 1 mom., avbryts förmånslåtarens pension och andra förmåner som Folkpensionsanstalten betalar från begynnelse dagen för familjepensionen.

52 §

Förlust av rätten till familjepension

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död.

IV AVDELNINGEN

ÖVRIGA FÖRMÅNER

10 kap.

Barnförhöjning

53 §

Rätt till barnförhöjning

Rätt till barnförhöjning har den som får

- 1) folkpension,
- 2) invalidpension, ålderspension eller förtida ålderspension som betalas som arbetspension eller
- 3) på grundval av arbetsoförmåga enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst beviljad fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan.

Barnförhöjning beviljas, om pensionstagaren eller hans eller hennes make eller maka eller sambo har ett barn under 16 år som lever i samma hushåll som pensionstagaren, eller om pensionstagaren på något annat sätt svarar för försörjningen av sitt barn som bor någon annanstans och är under 16 år. En pensionstagare anses ansvara för sitt barns försörjning då han eller hon har sådana kostnader för barnets försörjning som uppgår till

minst underhållsstödets belopp enligt 7 § 1 mom. i lagen om underhållstrygghet (671/1998).

Som barn till en pensionstagare betraktas också ett i 41 § i barnskyddslagen (683/1983) avsett barn som bor hos pensionstagaren.

54 §

Barnförhöjningens belopp

Pensionstagarens barnförhöjning är 17,66 euro i månaden för varje barn.

55 §

Indragning av barnförhöjning

Barnförhöjningen upphör från ingången av månaden efter den under vilken

- 1) barnet fyller 16 år,
- 2) pensionstagarens rätt till pension enligt 53 § 1 mom. eller till någon annan förmån som berättigar till barnförhöjning upphör,
- 3) pensionstagarens barn flyttar bort från pensionstagarens hushåll och pensionstagaren inte längre svarar för försörjningen av barnet,
- 4) pensionstagarens make eller makas barn flyttar bort från pensionstagaren,
- 5) pensionstagaren inte längre svarar för försörjningen av sitt barn som bor någon annanstans, eller
- 6) barnet avlider.

V AVDELNINGEN

**VERKSTÄLLIGHET OCH ÄNDRINGS-
SÖKANDE**

11 kap.

Verkställighet

56 §

Ansökan om förmåner

Förmåner som avses i denna lag skall sökas hos Folkpensionsanstalten. Om Folkpen-

sionsanstalten känner till att det finns förutsättningar för att höja en förmån, kan förhöjningen beviljas utan ansökan. Folkpensionsanstalten fastställer de blanketter som behövs vid verkställigheten av denna lag.

Om en sökande på grund av sjukdom eller ålderdom eller av någon annan sådan orsak är oförmögen att själv ansöka om en förmån eller att i övrigt sörja för sina förmånsintressen och förmånsrättigheter och om han eller hon inte har någon intressebevakare, kan en av Folkpensionsanstalten godkänd nära anhörig eller någon annan som huvudsakligen har skött sökanden föra talan i ärenden som gäller sökandens förmåner.

Invalidpension omvandlas till ålderspension utan ansökan när pensionstagaren fyller 65 år, om inte grunderna för fastställande av pensionen ändras.

57 §

Retroaktiv ansökningstid

En förmån betalas från ingången av månadens efter den under vilken rätten till förmånen uppkom. En förmån betalas dock inte utan särskilda skäl för en längre tid än sex kalendermånader före ansökan om förmånen. Samma förfarande tillämpas när en förmån höjs.

58 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om pension

Av en ansökan om pension skall framgå

- 1) sökandens och sökandens makes, makas eller sambos personuppgifter,
- 2) sökandens boningskommun,
- 3) de perioder som sökanden har varit bosatt och arbetat i Finland och utomlands,
- 4) uppgifter om sökandens pensionsinkomster, samt
- 5) uppgifter om när fortgående institutionsvård enligt 5 § 3 mom. har inletts och upphört för sökanden.

Den som får pension skall till Folkpensionsanstalten anmäla

- 1) ingående och upplösning av äktenskap,

2) inledande och avslutande av ett samboförhållande,

3) boende åtskils som avses i 5 § 2 mom.,

4) adressförändring, flyttning utomlands och återflyttning till Finland,

5) förändringar i de pensionsinkomster som inverkar på pensionen och

6) inledande och upphörande av fortgående institutionsvård enligt 5 § 3 mom.

Den som är bosatt utomlands skall bifoga ett ämbetsbetyg eller en motsvarande utredning till ansökan.

Den som ansöker om och den som får pension skall lämna Folkpensionsanstalten även övriga uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av förmånen.

59 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om invalidpension

Av en ansökan om invalidpension skall framgå de uppgifter som nämns i 58 § 1 mom. I ansökan skall dessutom lämnas uppgifter om

- 1) sökandens hälsotillstånd,
- 2) de läkare som har behandlat sökanden och den inrättning där han eller hon har vårdats,
- 3) sökandens yrke, arbetshistoria, utbildning och rehabilitering, samt
- 4) huruvida sökanden har ansökt om sjukdagpenning eller lön för sjukdomstid från Finland eller utlandet.

Till en ansökan om invalidpension skall bifogas ett läkarutlåtande med en vård- och rehabiliteringsplan. Folkpensionsanstalten kan även på egen bekostnad skaffa ett läkarutlåtande, om den sökande vårdas på ett sjukhus eller en institution eller om det finns något annat särskilt skäl därtill. Folkpensionsanstalten meddelar närmare anvisningar om vad som skall framgå av läkarutlåtandet.

Utöver vad som bestäms i 58 § 2-4 mom. skall den som får invalidpension till Folkpensionsanstalten anmäla väsentliga förbättringar av hälsotillståndet och arbetsförmågan, att han eller hon har fått yrkesundervisning och har börjat arbeta samt att rehabiliteringen har avbrutits.

60 §

Ansökan om och anmälningskyldighet i fråga om efterlevandepension

Av en ansökan om efterlevandepension skall framgå

- 1) den efterlevande makens eller makans personuppgifter och boningskommun,
- 2) förmånslåtarens personuppgifter, bosättningsland och dödsdag,
- 3) de perioder som förmånslåtaren och den efterlevande maken eller maken har varit bosatta och arbetat i Finland och utomlands,
- 4) uppgifter om förvärvsinkomster och andra inkomster som inverkar på efterlevandepensionen,
- 5) uppgifter om pensioner som förmånslåtaren hade fått eller ansökt om, samt
- 6) uppgifter om när fortgående institutionsvård enligt 5 § 3 mom. inleddes och upphörde.

I ansökan om efterlevandepension skall även klarläggas om sökanden har gemensamma barn under 18 år med förmånslåtaren eller om det vid förmånslåtarens död fanns barn till den efterlevande maken eller maken eller till förmånslåtaren som var under 18 år och som bodde i samma hushåll, samt sådana barns personuppgifter.

Utöver vad som bestäms i 58 § 2 och 4 mom. skall den som får efterlevandepension till Folkpensionsanstalten anmäla förändringar i de inkomster som påverkar pensionen samt beviljande av invalid- eller ålderspension enligt denna lag, arbetslöshetspension enligt 2 § i lagen om införande av folkpensionslagen, individuell förtidspension enligt 3 § i nämnda lag eller pension från utlandet som motsvarar dessa pensioner.

En efterlevande make eller maka som är bosatt utomlands skall bifoga ett ämbetsbetyg eller en motsvarande utredning till ansökan.

61 §

Ansökan om och anmälningskyldighet i fråga om barnpension

Av en ansökan om barnpension skall framgå

- 1) barnets personuppgifter,
- 2) förmånslåtarens personuppgifter, bosättningsland och dödsdag,
- 3) de perioder som förmånslåtaren hade varit bosatt och arbetat i Finland och utomlands,
- 4) uppgifter om pensioner som förmånslåtaren hade fått eller ansökt om, samt
- 5) uppgifter om pensionsinkomster som inverkar på barnpensionen.

Om förmånslåtaren inte var barnets förälder, skall av ansökan framgå släktskaps- eller vårdnadsförhållandet mellan barnet och förmånslåtaren. Dessutom skall det uppges om det från något annat håll har betalats ersättningar för barnets underhåll samt uppgifter om betalda ersättningar och ersättningsbeloppen. Till en ansökan om barnpension skall dessutom bifogas ett studieintyg av läroanstalten, om barnpension söks på grundval av sådana studier på heltid som avses i 42 § 1 mom.

Det barn som får barnpension eller barnets vårdnadshavare eller intressebevakare skall till Folkpensionen anmäla

- 1) när barnets adress ändras eller när det flyttar utomlands och flyttar tillbaka till Finland,
- 2) förändringar i de pensionsinkomster som inverkar på pensionen,
- 3) när barnet beviljats pension från utlandet som motsvarar pension enligt denna lag, samt

4) när barnet slutat studera på heltid, om pensionen har beviljats på grundval av sådana studier på heltid som avses i 42 § 1 mom.

Den efterlevande maken eller maken eller någon annan som har vårdnaden om barnet skall anmäla adoption av ett barn som får barnpension i de fall som avses i 48 § 4 punkten och att vårdnaden om barnet har övertagits av en annan person.

När det gäller ansökan för ett barn som är bosatt utomlands skall ett ämbetsbetyg eller en motsvarande utredning bifogas till ansökan.

Den som ansöker om och den som får barnpension skall lämna Folkpensionsanstalten även övriga uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av förmånen.

62 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om barnförhöjning

Av en ansökan om barnförhöjning skall framgå

1) sökandens, sökandens makes, makas eller sambos samt barnets personuppgifter,

2) uppgifter om huruvida sökanden svarar för barnets försörjning, om barnförhöjning med stöd av 53 § 2 mom. söks för ett barn som bor någon annanstans, och

3) uppgifter om den tid sökanden varit bosatt i Finland, om barnförhöjning söks med stöd av 53 § 1 mom. 2 och 3 punkten.

Den som får barnförhöjning skall till Folkpensionsanstalten anmäla

1) adressförändring, flyttning utomlands och återflyttning till Finland,

2) att en pension eller ersättning som berättigar till barnförhöjning upphör,

3) att makens eller makans eller sambons barn har flyttat till ett annat hushåll,

4) att barnet har givits som adoptiv- eller fosterbarn,

5) att mottagaren inte längre sörjer för försörjningen för sitt barn som bor någon annanstans, och

6) att barnet har avlidit.

Den som ansöker om och den som får barnförhöjning skall lämna Folkpensionsanstalten även övriga uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av förmånen.

63 §

Undersökning för utredande av arbetsförmågan

Den som ansöker om eller får invalidpension skall vid behov enligt föreläggande av Folkpensionsanstalten och för utredande av arbetsförmågan genomgå undersökning av en läkare som utsetts av Folkpensionsanstalten eller vid en sådan verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården som utsetts av Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten betalar kostnaderna för undersökningen.

64 §

Avgörande av en ansökan på basis av tillgängliga uppgifter

En ansökan om en förmån kan avgöras på basis av de uppgifter Folkpensionsanstalten har tillgång till, om sökanden vägrar att lämna uppgifter som behövs för avgörande av ansökan eller att lägga fram en utredning som skäligen kan krävas av honom eller henne. Samma förfarande tillämpas, om den som ansöker om eller får invalidpension inte följer ett föreläggande enligt 63 § att genomgå en läkarundersökning eller uppsöka en verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården.

65 §

Förmånsbeslut

Sökanden ges ett skriftligt beslut om beviljande, förvägrande, justering, avbrytande, indragning eller återkrav av om en förmån. Sökanden skall även ges ett skriftligt beslut när förmånen med stöd av 69 § eller 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) betalas till ett kommunalt organ.

Beslut om justering av en förmån på grund av indexjustering eller på någon annan motsvarande grund som bestäms direkt med stöd av lag ges endast på förmånstagarens begäran.

Beslut ges dock inte när det är fråga om temporärt avbrott i utbetalningen av en förmån enligt 75 §.

Beslut enligt denna lag ges avgiftsfritt.

66 §

Utbetalning av en förmån

En förmån betalas månatligen in på förmånstagarens konto i ett penninginstitut i Finland så som bestäms genom förordning av statsrådet. En förmån kan dock betalas även på något annat sätt, om det inte är möjligt att betala in den på ett konto eller om sökanden

eller stödtagaren uppger något särskilt skäl för ett annat betalningssätt.

Om den som ansökt om en förmån har avlidit innan ansökan har avgjorts, skall förmånen betalas till den efterlevande maken eller maken, boutredningsmannen eller, genom fullmakt av delägarna i dödsboet, till någon annan företrädare för dödsboet högst till utgången av den månad under vilken sökanden avled.

67 §

Avbrytande av förmån på grund av flyttning utomlands

När en förmånstagare flyttar utomlands för att bosätta sig där utbetalas förmånen för ett år från ingången av den månad som följer på flyttningen. Utbetalningen av förmånen avbryts dock från ingången av månaden efter flyttningen, om inte förmånstagaren omedelbart innan han eller hon flyttade utomlands varit bosatt i Finland i ett års tid.

När förmånstagaren har återvänt till Finland för att bosätta sig här börjar den förmån som avbrutits betalas ut från ingången av månaden efter den under vilken förmånstagaren återvände. Förmånen betalas retroaktivt för högst sex månader före meddelandet om att förmånstagaren återvänder.

68 §

Avbrytande av förmån på grund av frihetsstraff

Utbetalningen av en förmån till en förmånstagare som för verkställighet av straff är intagen i en straffanstalt avbryts när tre månader har avtjänats av fängelsestraffet eller ett förvandlingsstraff för böter som avtjänas utöver det. Om tiden i rannsakningsfängelse omedelbart före verkställigheten av straffet dras av från straffet, avbryts utbetalningen av en förmån på motsvarande sätt när den sammanräknade tiden för straffverkställigheten och avdraget uppgår till tre månader, dock tidigast från ingången av månaden efter den beräknade tidpunkt då straffet skall börja avtjänas.

En förmån som avbrutits börjar betalas ut från ingången av den månad som följer efter den under vilken frihetsstraffet upphörde. Om straffet upphör den första dagen i månaden, betalas förmånen från ingången av den månaden.

För tryggande av försörjningen kan en förmån som avbrutits eller en del av den betalas ut till förmånstagarens make, maka eller sambo och barn under 16 år.

69 §

Betalning av en förmån till ett kommunalt organ

Folkpensionsanstalten kan besluta att en förmån skall betalas till ett sådant organ i förmånstagarens boningskommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen för att användas till försörjning av förmånstagaren och hans eller hennes anhöriga enligt 68 § 3 mom., om det kan äventyra försörjningen av förmånstagaren eller hans eller hennes anhöriga ifall förmånen betalas till förmånstagaren själv. En förmån som har betalats på detta sätt får inte i strid med förmånstagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än försörjning under den månad för vilken förmånen har betalats ut.

Framställning om att förmånen skall betalas till ett kommunalt organ kan göras av förmånstagaren, förmånstagarens make, maka eller sambo, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter förmånstagaren eller det kommunala organ som saken gäller.

70 §

Särskilda bestämmelser om betalning av barnpension

Om inte intressebevakaren för ett minderårigt barn som får barnpension har vårdnaden om barnet, kan barnpensionen betalas till barnets vårdnadshavare. Folkpensionsanstalten skall höra det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen, barnets intressebevakare och ett barn som fyllt 15 år innan pensionen betalas ut till barnets vårdnadshavare.

Om barnet har fyllt 15 år kan barnpensionen med intressebevakarens samtycke betalas till barnet.

Barnpensionen kan betalas till det organ som avses i 1 mom. eller med organets samtycke också till någon annan person, om det kan äventyra barnets försörjning ifall barnpensionen betalas till den som har rätt att lyfta den.

71 §

Pension som betraktas som förskott

Om en pensionstagare som får familjepension beviljas folkpension retroaktivt, betraktas den familjepension som betalats för samma tid som förskott på folkpensionen.

Om en pensionstagare som får folkpension beviljas familjepension retroaktivt, betraktas den folkpension som betalats för samma tid som förskott på familjepensionen.

72 §

Utbetalning av retroaktiv folkpension och barnförhöjning

En retroaktivt beviljad folkpension skall innehållas till Folkpensionsanstalten eller betalas till arbetslöshetskassan till den del som motsvarar den förmån som dessa har betalt ut, om Folkpensionsanstalten retroaktivt beviljar folkpension för samma tid för vilken förmånstagaren har fått

- 1) en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 2) utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice,
- 3) sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, eller
- 4) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.

Det förfarande som anges i 1 mom. tillämpas också, om Folkpensionsanstalten retroaktivt beviljar barnförhöjning för samma tid för vilken förmånstagaren har fått

- 1) en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 2) utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice, eller

3) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner.

Folkpensionen och barnförhöjningen betalas dock till arbetslöshetskassan endast under förutsättning att ett meddelande enligt 11 kap. 14 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har gjorts minst två veckor före den dag då pensionen och barnförhöjningen skall betalas ut.

73 §

Temporärt beviljande av pension

Om den som ansöker om folkpension eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp har ansökt om pension eller ersättning också från en annan stat som tillämpar förordningen om social trygghet, kan folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beviljas temporärt för den tid ärendets behandling varar. Om pension eller ersättning från den nämnda staten beviljas retroaktivt, får Folkpensionsanstalten driva in den folkpension och det kompletteringsbelopp som har betalats till ett för stort belopp från den pension eller ersättning som beviljats retroaktivt i den andra staten. När Folkpensionsanstalten har fått uppgifter om den pension som sökanden har ansökt om i den andra staten, fattar den ett slutligt beslut om folkpensionen eller efterlevandepensionen.

74 §

Indrivning av pension från arbetspension eller ersättning som betalas retroaktivt

Folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp kan beviljas genom ett interimistiskt beslut, om ändring har sökts i fråga om arbetspension eller ersättning som skall beaktas som inkomst när det gäller pensionen. Om arbetspension eller ersättning beviljas retroaktivt, får Folkpensionsanstalten från arbetspensionen eller ersättningen driva in den pension som betalats till ett för stort belopp för samma tid. Folkpensionsanstalten får driva in den folkpension som betalats till ett för stort belopp också då arbetspensions-

anstalten fortsätter att betala ut rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande.

Folkpensionsanstalten kan hos den som betalar arbetspension driva in pension som denna skall betala retroaktivt till den del den motsvarar den folkpension eller det extra fronttillägg som har betalats till ett för stort belopp om den som betalar arbetspension

- 1) rättar eller justerar arbetspensionen,
- 2) efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd, eller
- 3) beviljar familjepension.

Det förfarande som anges i 2 mom. tillämpas också i fråga om pensioner och förmåner som avses i 23 § 1 mom. 3–6 punkten.

I de fall som avses i 1 mom. och 2 mom. 3 punkten skall Folkpensionsanstalten minst två veckor före utbetalningen meddela den som betalar arbetspensionen att arbetspensionen eller en del av den skall betalas till Folkpensionsanstalten. Den som betalar pension, ersättning samt familje- och försörjningspension enligt 23 § 1 mom. 3–6 punkten skall underrättas på motsvarande sätt.

75 §

Temporärt avbrott i utbetalningen

Utbetalningen av en förmån eller en del av den kan avbrytas temporärt, om det på grundval av ändrade förhållanden eller av någon annan orsak är uppenbart att förmånstagaren inte har rätt till förmånen eller att förmånsbeloppet bör minskas. Om förmånstagaren inte lämnar den begärda tilläggsutredningen, avgörs ärendet på basis av de utredningar som Folkpensionsanstalten har till sitt förfogande.

Om en förmån som inställts börjar betalas ut på nytt, betalas den inte utan särskilda skäl retroaktivt för en längre tid än sex månader.

När det gäller meddelande om temporärt avbrott får ändring inte sökas genom besvär.

76 §

Hur länge en förmån betalas

En förmån betalas till utgången av den månad under vilken förmånstagaren avled.

77 §

Återkrav

Om en förmån enligt denna lag har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, skall den överskjutande förmånen återkrävas.

Återkravet kan frångås helt eller delvis, om det anses vara skäligt och om utbetalningen utan grund inte har berott på svikligt förfarande från förmånstagarens eller dennes företrädarens sida eller om det belopp som har betalats utan grund är litet. Återkravet kan också frångås helt efter det att beslutet om återkrav har givits, om det med beaktande av förmånstagarens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkrävandet eller om det med hänsyn till det förmånsbelopp som inte har återkrävts medför oskäliga kostnader att fortsätta återkrävandet.

Belopp som skall återkrävas kan kvittas mot förmåner som Folkpensionsanstalten senare betalar. Utan samtycke kan kvittningen dock endast ske mot en förmån enligt denna lag eller en därmed jämförbar annan förmån.

Ett lagakraftvunnet beslut om återkrav får verkställas så som en dom som har vunnit laga kraft.

78 §

Preskription av en fordran som återkrävs

Ett beslut om återkrav av en förmån som har betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen.

En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts enligt 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Efter att preskriptionstiden avbrutits börjar en ny preskriptionstid på fem år.

12 kap.

Ändringssökande

79 §

Rätt att söka ändring

För sökande av ändring finns prövningsnämnden och försäkringsdomstolen. I 17 kap. i sjukförsäkringslagen finns bestämmelser om prövningsnämnden och dess ledamöter och i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003) finns bestämmelser om försäkringsdomstolen.

Den som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten gett med stöd av denna lag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. I prövningsnämndens beslut får ändring sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En part på vilken förordningen om social trygghet är tillämplig och som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten har givit med stöd av denna lag, får söka ändring i beslutet efter att ha fått ett sammandrag enligt förordningen om social trygghet, vilket åtföljs av pensionsbeslut från andra stater. I ett beslut av Folkpensionsanstalten som gäller förutsättningarna för erhållande av invalidpension får ändring dock sökas så som bestäms i denna lag.

Folkpensionsanstaltens beslut skall följas även om det överklagas till dess att ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ändring får inte sökas i ett interimistiskt beslut som Folkpensionsanstalten gett.

80 §

Tid för sökande av ändring

Besvärsskriften skall lämnas in till Folkpensionsanstalten senast den trettonde dagen efter den då parten anses ha fått del av beslutet. Om inte något annat visas i samband med sökande av ändring, anses en part ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den då be-

slutet postades under den adress han eller hon uppgivit.

81 §

Självrättelse

Om Folkpensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställts i besvär som inlämnats till den, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas så som bestäms i 79 och 80 §.

Om Folkpensionsanstalten inte rättar det beslut som besvären avser så som nämns i 1 mom., skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften och sitt utlåtande till besvärinstansen för behandling. Folkpensionsanstalten kan då genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärinstansen, skall denna omedelbart underrättas om det interimistiska beslutet.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om inhämtandet av tilläggsutredning som behövs med anledning av besvären kräver det. Ändringssökanden skall då utan dröjsmål underrättas om att tilläggsutredning inhämtas. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid lämnas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

82 §

Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen kommit in efter utgången av den tid som anges i 80 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till prövning, om det har funnits vägande skäl till förseningen.

83 §

Rättelse av sakfel

Om ett beslut av Folkpensionsanstalten grundar sig på en klart oriktig eller bristfällig

utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades, kan Folkpensionsanstalten undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Ett beslut får rättas till en parts fördel eller nackdel. Rättelse av ett beslut till en parts nackdel förutsätter att parten samtycker till att beslutet rättas.

84 §

Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån, skall Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Också prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller sökande av ändring. Ändring i beslutet får sökas så som bestäms i 79 och 80 §.

85 §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av beviljad arbetspension eller ersättning

Om den som får folkpension eller efterlevandepension har beviljats retroaktivt en sådan arbetspension eller ersättning enligt 23 § som skall beaktas som inkomst eller om en sådan förmån har höjts, kan Folkpensionsanstalten utan undanröjande av beslutet enligt 86 § eller utan partens samtycke enligt 83 § 2 mom. behandla ärendet på nytt efter att ha hört den som saken gäller.

86 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdom-

stolen på framställning av Folkpensionsanstalten eller på ansökan av den som saken gäller, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan Folkpensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, temporärt avbryta utbetalningen av förmånen eller betala den enligt sin framställning.

VI AVDELNINGEN

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

13 kap.

Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter

87 §

Uppgifter av myndigheter samt pensions- och försäkringsanstalter

För skötseln av de förmåner som Folkpensionsanstalten ålagts att verkställa har den utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

1) av befolkningsregistermyndigheterna få de behövliga uppgifter som avses i 4 § 1 mom. 1—4 punkten och 2 mom. 1 punkten i befolkningsdatalagen (507/1993) samt ändringar i uppgifterna,

2) av utlänningsverket få identifieringsuppgifter samt uppgifter om familjerättslig ställning och uppehållstillstånd om de utläningar jämte familjemedlemmar som flyttat till Finland och som finns i utlänningsverkets register samt ändringar i uppgifterna,

3) av Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, försäkringsanstalterna samt andra som beviljar eller betalar ut pensioner eller andra ersättningar få uppgifter om pensions- och ersättningsbeslut samt om ändring av beloppet av pensioner eller ersättningar och uppgifter om beloppet av arbetspension som intjänats före 63 års ålder,

4) av Pensionsskyddscentralen få uppgifter om att en person med stöd av en för Finland

bindande mellanstatlig överenskommelse omfattas av den bosättningsbaserade sociala tryggheten i Finland,

5) av Utbildningsfonden få personuppgifter och identifieringsuppgifter om dem som ansökt om vuxenutbildningsstöd samt uppgifter om arten av de lösningar i fråga om vuxenutbildningsstöd som gäller dem, uppgifter om tidpunkten för beviljande av stöd och stödbelopp samt ändringar i uppgifterna.

I 1 mom. 3 punkten avsedda uppgifter om pensioner och ersättningar är förmånstagarrens personuppgifter, pensions- och ersättningslag, grunderna för fastställandet, grunden för en förhöjning samt belopp och tid för vilken pensionen eller ersättningen betalas. Uppgifter behöver dock inte lämnas om indexjustering som baserar sig på 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

För skötseln av de förmåner som Folkpensionsanstalten ålagts att verkställa har den dessutom utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att av skatteförvaltningsmyndigheterna årligen få uppgifter om förvärvs- och kapitalinkomster, genomsnittlig årlig avkastning på skog, avdrag för inkomstens förvärvande, naturliga avdrag samt övriga behövliga uppgifter som skatteförvaltningsmyndigheterna förfogar över.

Folkpensionsanstalten har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i 1 och 2 mom. Om uppgifterna behövs i en bestämd form och detta medför väsentliga merkostnader för den som lämnar ut uppgifterna, skall kostnaderna dock ersättas.

88 §

Uppgifter för avgörande av en förmån

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av en pension eller förmån enligt denna lag eller sådana nödvändiga uppgifter som annars skall beaktas vid verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i denna lag, i överenskommelser om social trygghet som är

bindande för Finland eller i andra internationella författningar om social trygghet

1) av statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga samfund,

2) av Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, försäkringsanstalterna samt andra som beviljar eller betalar ut pensioner eller andra ersättningar,

3) av patientförsäkringscentralen och trafikförsäkringscentralen,

4) av arbetsgivare och arbetslöshetskassor,

5) av läroanstalter i de fall som avses i 42 § 1 mom. uppgifter om studier på heltid i fråga om barn som får barnpension,

6) av arbetsplatskassor, samt

7) av penninginstitut uppgifter om den som ansöker om eller får efterlevandepension samt ett dödsbo där han eller hon är delägare, om tillräckliga uppgifter och utredningar inte kan fås på något annat sätt och om det finns grundad anledning att misstänka att den som sökt eller fått en förmån har lämnat otillräckliga eller otillförlitliga uppgifter och om han eller hon inte har gett sitt samtycke till att uppgifterna erhålls; begäran om att få uppgifterna skall framställas skriftligen och innan begäran framställs skall sökanden eller motparten underrättas om detta.

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har dessutom rätt att på begäran, för avgörande av en invalidpension,

1) av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994),

2) av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård enligt 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992), av dem som verkställer rehabilitering samt av andra verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården eller

3) av socialserviceproducenter eller vårdinrättningar

få utlåtanden och övriga nödvändiga uppgifter ur journalhandlingar för den som ansöker om pension samt uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, om inte sökanden själv lämnar uppgifterna.

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i 1 och 2 mom.

Yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och socialserviceproducenter har dock rätt att få ett skäligt arvode för de utlåntanden som de har givit på grundval av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 2 mom.

89 §

Uppgifter av Pensionsskyddscentralen och vissa pensionsbetalare

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall Pensionsskyddscentralen, Statskontoret och Kommunernas pensionsförsäkring på begäran och utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter lämna Folkpensionsanstalten

1) uppgifter om det uppskattade beloppet av arbetspensionen för ansökningsförfarandet i fråga om invalidpension, samt

2) uppgifter om beloppet av den i 23 § 4 mom. avsedda emotsedda arbetspension som intjänats före 63 års ålder för beräkning av folkpensionsbeloppet.

För klarläggande av rätt till ålderspension enligt denna lag har Folkpensionsanstalten också rätt att av Pensionsskyddscentralen få personuppgifter för de 65 år fyllda arbetspensionsförsäkrade som inte får arbetspension.

Folkpensionsanstalten har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i denna paragraf.

90 §

Uppgifter om institutionsvård och frihetsstraff

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall inrättningar enligt 5 § 3 och 4 mom. ovan och organ enligt 6 § i socialvårdslagen utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om att en förmånstagare blivit intagen för institutionsvård och om att vården har upphört. Uppgifter skall lämnas om sådan vård som kan beräknas pågå minst tre månader eller som har pågått i två månader

och alljämt fortsätter.

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall straffanstalter utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om när ett straff börjar och slutar. Uppgifter skall lämnas om förmånstagare som har börjat avtjäna ett över tre månader långt fängelsestraff eller ett förvandlingsstraff för böter som avtjänas utöver det. Uppgifter skall också lämnas då tiden i rannsakningsfängelse omedelbart före straffverkställigheten dras av från straffet och den sammanräknade tiden för avdraget och straffverkställigheten överstiger tre månader.

Folkpensionsanstalten har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i denna paragraf.

91 §

Uppgifter för förhandlingsförfarande gällande institutionsvård

För det förhandlingsförfarande som avses i 5 § 5 mom. har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende och som gäller verksamhetsenhetens verksamhet, lokaliteter, antalet anställda, innehållet i vården, dess art och omfattning, avtal som ingåtts om vården och ersättning som betalas för vården.

Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att vid nämnda förhandlingsförfarande på begäran få för avgörandet nödvändiga sekretessbelagda uppgifter ur journalhandlingarna, uppgifter om hälsotillståndet för den som får vård samt om hans eller hennes läkemedel och inkomster av myndigheter eller inrättningar inom kommunens social- och hälsovårdsväsen eller av ifrågavarande statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård.

Vad som i 1 och 2 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

92 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Utöver vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att till

1) Pensionsskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalterna och andra som beviljar eller betalar ut pensioner eller ersättningar lämna sådana uppgifter om pensionsbeslut enligt denna lag som är nödvändiga för bedömningen av det totala pensionskyddet,

2) Pensionskyddscentralen och pensionsanstalterna samt till myndigheter och inrättningar i länder som har ingått en överenskommelse om social trygghet med Finland och i länder som omfattas av förordningen om social trygghet lämna sådana uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av överenskommelserna om social trygghet och den ovan nämnda förordningen samt verkställigheten av andra sociala förmåner som de sköter, samt

3) en i 63 § avsedd läkare eller verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården lämna sådana uppgifter om en person som sänds för att genomgå undersökning vilka gäller personens hälsotillstånd, sjukdom, vårdåtgärder, yrke, arbetsförhållanden och art av arbete.

93 §

Användning av uppgifter som fås för andra förmåner

När Folkpensionsanstalten behandlar en förmån enligt denna lag har den i enskilda fall rätt att använda uppgifter som den har fått för fullgörandet av andra uppdrag som ålagts den, om det är uppenbart att uppgifterna påverkar en förmån enligt denna lag, om uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet och om Folkpensionsanstalten även annars har rätt att få uppgifterna särskilt.

94 §

Vidarebefordran av uppgifter

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att vidarebefordra uppgifter som erhållits med stöd av 87 § 1 mom. 1 och 3 punkten till en sådan mottagare som med stöd av lag har rätt att få uppgifterna.

95 §

Uppgifter till utsokningsmyndigheter

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för utmätning, på begäran av en behörig myndighet, lämna ut uppgifter om beloppen av förmåner enligt denna lag, dock inte om sådana förmåner som inte beaktas vid beräkningen av det skyddade beloppet enligt 4 kap. 7 § i utsokningslagen (37/1895). Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att uppge vilka andra inrättningar som veterligen betalar ut pensioner och andra sociala förmåner.

96 §

Teknisk anslutning

Utöver vad som föreskrivs i 29 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har Folkpensionsanstalten rätt att på de villkor som anges i det momentet öppna en teknisk anslutning till sådana sekretessbelagda uppgifter i sina register som den med stöd av 92 § 1 och 2 punkten samt 94 och 95 § har rätt att lämna de mottagare som avses i paragraferna.

Vad som i denna paragraf bestäms om öppnande av en teknisk anslutning och lämnande av uppgifter med hjälp av den gäller även Folkpensionsanstaltens rätt att med hjälp av en teknisk anslutning få sekretessbelagda personuppgifter enligt 87 § och 88 § 1 mom. 1—6 punkten samt 88 § 2 mom., till den del det gäller en i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter av-

sedd verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård eller en socialserviceproducent eller någon annan vårdinrättning. Detsamma gäller sekretessbelagda uppgifter enligt 89 och 91 §.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sökas sekretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen. Innan den tekniska anslutningen öppnas skall den som begär uppgifter lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

97 §

Uppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för utredning av brott och missbruk till ett ministerium, skatteförvaltningen samt inrättningar eller sammanslutningar som har hand om det lagstadgade socialskyddssystemet och som administrerar socialskyddsförmåner som påverkas av förmåner som avses i denna lag lämna uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag.

Följande uppgifter lämnas i fråga om den som fått förmåner enligt denna lag:

- 1) personbeteckning och andra identifieringsuppgifter,
- 2) uppgifter om utbetalda förmåner och ersättningar, samt
- 3) övriga därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter och andra tillsynsåtgärder av engångsnatur som utförs för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot den sociala tryggheten.

Folkpensionsanstalten har rätt enligt 1 mom. att lämna uppgifter enligt 2 mom. även till polis- och åklagarmyndigheterna till den del uppgifterna är nödvändiga för att utreda brott eller väcka åtal.

I de situationer som avses i denna paragraf får uppgifter dock inte lämnas om en persons hälsotillstånd eller uppgifter som avser att

beskriva grunderna för en persons behov av socialvård.

98 §

Uppgifter till sökande

Folkpensionsanstalten skall på förhand på lämpligt sätt informera pensions sökanden om var uppgifter om honom eller henne finns att få och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

14 kap.

Finansiering

99 §

Förmåner och utgifter som skall finansieras

Ålderspensioner, invalidpensioner, barnförhöjningar och familjepensioner enligt denna lag samt arbetslöshetspensioner och individuella förtidspensioner enligt lagen om införande av folkpensionslagen betalas ur Folkpensionsanstaltens folkpensionsfond. Ur folkpensionsfonden betalas även sådana folkpensions- och familjepensionsutgifter som enligt 15 § i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) anses utgöra del av grundskyddsandelen samt 40 procent av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

100 §

Folkpensionsfondens intäkter

Förmåner och verksamhetskostnader enligt 99 § som betalas ur folkpensionsfonden finansieras med medel som inflyter av arbetsgivarnas folkpensionsavgifter, med statens betalningsandelar och med folkpensionsfondens övriga intäkter.

Folkpensionsfondens övriga intäkter består av fondens avkastning av placeringar.

101 §

Arbetsgivares folkpensionsavgift

Arbetsgivare skall betala arbetsgivares folkpensionsavgift. För privata arbetsgivare har avgiften graderats i förhållande till de avskrivningar som arbetsgivaren har gjort på anskaffningsutgifterna för förslitning underkastade anläggningstillgångar och i förhållande till de löner som arbetsgivaren har betalt.

Arbetsgivares folkpensionsavgift betalas som en del av arbetsgivares socialskyddsavgift. Bestämmelser om arbetsgivares socialskyddsavgift finns i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963). Avgiftsprocenten för och graderingen av arbetsgivares folkpensionsavgift anges särskilt genom lag.

102 §

Folkpensionsanstaltens och statens finansieringsandelar

Folkpensionsanstaltens andel av utgifterna för folkpensioner enligt 99 § är 60 procent av de betalda folkpensionernas sammanlagda belopp. Folkpensionsanstalten finansierar dessutom barnförhöjningar samt verksamhetskostnader enligt 99 §.

Familjepensioner enligt 99 § finansieras med statsmedel. Staten svarar också för folkpensionsutgifterna till den del Folkpensionsanstaltens andel inte täcker dem.

103 §

Statens garantibelopp och likviditetsbelopp

Folkpensionsfondens med det främmande kapitalet minskade finansieringstillgångar skall vid kalenderårets utgång utgöra minst fyra procent av de årliga totalutgifterna för folkpensionsförsäkringen (*finansieringstillgångarnas minimibelopp*). Om intäkterna i folkpensionsfonden inte räcker till för att finansieringstillgångarnas minimibelopp skall uppnås, betalas den bristande delen av statens medel (*garantibelopp*).

Utöver vad som i 1 mom. bestäms om garantibeloppet och i 102 § om statens finansieringsandel, skall staten till Folkpensionsanstalten betala ett så stort belopp att folkpen-

sionsfondens likviditet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*).

104 §

Betalning av statens andel och garantibeloppet

Staten skall månatligen i förskott på statens finansieringsandel betala Folkpensionsanstalten 90 procent av de uppskattade finansieringsandelarna enligt 102 § 2 mom.

Staten skall månatligen i förskott på garantibeloppet betala Folkpensionsanstalten ett belopp som motsvarar en tolfedel av det uppskattade årliga garantibeloppet. För trygande av Folkpensionsanstaltens finansiering eller om det årliga förskottsbeloppet förändras väsentligt, kan förskottet periodiseras på ett annat sätt än vad som föreskrivs ovan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskotten och de slutliga finansieringsandelarna samt om de uppgifter som behövs för detta.

105 §

Beräkning över utgifterna följande år

Folkpensionsanstalten skall årligen senast den 15 maj tillstålla social- och hälsovårdsministeriet en beräkning över de förmånsutgifter och Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som skall betalas ur folkpensionsfonden samt en beräkning över statens garantibelopp följande år. Beräkningen skall justeras, om dess grunder har förändrats väsentligt.

106 §

Folkpensionsanstaltens rätt att utöva tillsyn

Folkpensionsanstalten har rätt att utöva tillsyn över fastställande, debitering, uppbörd och redovisning av arbetsgivares folkpensionsavgift samt att i dessa avseenden granska beskattningshandlingarna.

15 kap.

Särskilda bestämmelser

107 §

Förhöjning för dröjsmålstiden

Om utbetalningen av en förmån enligt denna lag fördröjs, betalas den fördröjda förmånen förhöjd för dröjsmålstiden. Räntefoten per år för förhöjningen är referensräntan för den halvårsperiod före betalningsdagen som avses i 12 § i räntelagen (633/1982) förhöjd med sju procentenheter.

Skyldigheten att betala förmånen förhöjd gäller dock inte den del av förmånen som betalas till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkring eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa.

En förmånsförhöjning för dröjsmålstiden eller en del av den betalas inte, om beloppet understiger 1,47 euro.

108 §

Den tid på vilken dröjsmålsförhöjning beräknas

Den förhöjning som betalas för dröjsmålstiden beräknas på varje dag av dröjsmålstiden. Dröjsmålstiden anses börja då tre kalendermånader har förflutit från utgången av den månad under vilken sökanden till Folkpensionsanstalten lämnat in sin ansökan eller framställt ett annat motsvarande anspråk samt lämnat en sådan utredning om förmånens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom eller henne. Härvid beaktas även Folkpensionsanstaltens möjligheter att inhämta utredning. Om en pension eller ersättning som avses i 23 § ännu inte har avgjorts slutligt, anses dröjsmålstiden börja först då en kalendermånad har förflutit från utgången av den månad under vilken meddelande om pensionen eller ersättningen kommit till Folkpensionsanstalten. På en förmånspost som med stöd av ett och samma beslut skall betalas senare beräknas förhöjningen från förfallodagen.

Har ändring sökts i ett beslut av Folkpensionsanstalten, kan besvärinstansen besluta

att förhöjningen skall beräknas från en senare tidpunkt än den som avses i 1 mom., om Folkpensionsanstalten visar att det i den ändringssökandes förhållanden har inträffat en väsentlig förändring under den tid då ändringsansökan varit anhängig.

Om en förmån inte har kunnat betalas ut i tid av skäl som beror på sökanden, är Folkpensionsanstalten inte skyldig att betala förmånen förhöjd för längre tid än från den dag då hindret enligt vad Folkpensionsanstalten känner till upphörde. Om utbetalningen av en förmån fördröjs till följd av en bestämmelse i lag eller på grund av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betalningsrörelsen eller av något annat motsvarande oöverstigligt hinder, är Folkpensionsanstalten inte skyldig att betala förmånen förhöjd för tiden för det dröjsmål som orsakats av ett sådant hinder.

När den förhöjning som skall betalas för dröjsmålstiden beräknas skall ett år anses ha 360 dagar och en månad 30 dagar.

109 §

Minskning av pension på grund av institutionsvård

Om en folkpensionstagare eller en mottagare av efterlevandepension fortgående får offentlig institutionsvård enligt 5 § 3 mom. minskas pensionen när vården har varat i tre månader enligt följande:

1) av folkpensionen betalas inte den del som i dyrortsklass I överstiger 256,36 euro och i dyrortsklass II 236,26 euro i månaden; för en gift eller samboende folkpensionstagare är de motsvarande månatliga beloppen 231,76 euro i dyrortsklass I och 214,55 euro i dyrortsklass II,

2) av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp betalas inte den del som i dyrortsklass I överstiger 174,56 euro och i dyrortsklass II 154,46 euro i månaden; för en gift eller samboende mottagare av efterlevandepensionens kompletteringsbelopp är de motsvarande månatliga beloppen 149,96 euro i dyrortsklass I och 132,75 euro i dyrortsklass II.

Pensionen betalas till oförminskat belopp till utgången av den månad under vilken institutionsvården har varat tre månader.

Om ålderspensionen har skjutits upp eller tidigare lagts enligt 10 § 2 och 3 mom., höjs eller minskas beloppen enligt 1 mom. på motsvarande sätt.

Om den som fortgående får offentlig institutionsvård får bostadsbidrag för pensionstagar, betalas pensionen dock till oförminskat belopp till utgången av den månad under vilken institutionsvården har varat nio månader.

Pensionen betalas till oförminskat belopp från ingången av månaden efter den under vilken institutionsvården upphörde, om institutionsvården upphör den sextonde dagen i månaden eller senare. I annat fall betalas pensionen till oförminskat belopp från ingången av den månad under vilken institutionsvården upphörde.

110 §

Indexbindning

De belopp som anges i denna lag, bortsett från inkomstgränsen enligt 17 § 1 mom. och 35 § 1 mom. 4 punkten, binds vid förändringar i prisnivån så som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalats ut i januari 2001 har beräknats.

111 §

Avrundning av beloppen

De årliga inkomstposter som inverkar på fastställandet av en förmån avrundas till närmaste euro.

De förmåner som skall betalas ut och deras

minimibelopp avrundas till närmaste cent.

112 §

Utmättnings- och överföringsförbud

En förmån enligt denna lag får inte utmätas.

Utan hinder av 1 mom. kan en förmån enligt denna lag utmätas för att driva in ett underhållsbidrag som skall betalas till make eller maka eller till barn, eller som skadestånd till barn.

Ett avtal om överföring av en förmån enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

113 §

Tillämpningsbestämmelse

Om det i någon annan lag eller i en bestämmelse som utfärdats med stöd av den hänvisas till folkpensionslagen (347/1956) eller familjepensionslagen (38/1969) eller till en förmån som beviljats eller betalas med stöd av dem, skall hänvisningen anses avse motsvarande bestämmelser i denna lag och en förmån enligt denna lag, om inte något annat följer av denna lag eller lagen om införande av denna lag.

114 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag liksom om arbetslöshetspension, individuell förtidspension, familjepension som beviljas efter en förmånsåtgärd som avlidit före den 1 juli 1990 samt om andra förmåner som beviljats innan denna lag har trätt i kraft och om hur förmånerna bibehålls bestäms genom en särskild lag.

2.

Lag**om införande av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Folkpensionslagens ikraftträdande

Folkpensionslagen (xxx/200x) träder i kraft den 1 januari 2007.

Genom denna lag upphävs folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956), nedan 1956 års folkpensionslag, och familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) jämte ändringar.

Utbetalningen av de förmåner som betalas ut vid folkpensionslagens ikraftträdande fortgår på tidigare grunder fram till nästa justering enligt 25, 38 och 47 § i folkpensionslagen eller till dess att förmånen upphör. Vid justeringen görs ingen ny avvägning av bostätningstiden enligt 22 och 34 § i folkpensionslagen.

Folkpension som betalas när folkpensionslagen träder i kraft omvandlas från den 1 januari 2007 till att motsvara folkpensionslagen så, att den förhöjning av livräntan enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) som skall betalas med stöd av 8 § 2 mom. och 9 § i nämnda lag inte beaktas som inkomst i folkpensionen.

Familjepension som betalas när folkpensionslagen träder i kraft omvandlas från den 1 januari 2007 till att motsvara folkpensionslagen så, att kalkylerad avkastning på skog och sådan beräknad inkomst av egendom som avses i 15 b § 2 mom. i familjepensionslagen inte beaktas som inkomst när det gäller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp.

Omvandlingarna enligt 4 och 5 mom. görs utan ansökan och beslut om omvandling av pensionen meddelas på begäran.

Folkpensionslagen tillämpas också på pensioner och förmåner som beviljats med stöd av 1956 års folkpensionslag och familjepensionslagen.

Om en förmån enligt folkpensionslagen beviljas eller justeras retroaktivt för en tid före den 1 januari 2007, tillämpas 1956 års folkpensionslag och familjepensionslagen.

Om en ansökan har blivit anhängig före folkpensionslagens ikraftträdande, beviljas inte förmånen utan särskilda skäl retroaktivt för en längre tid än ett år.

2 §

Arbetslöshetspension

En före 1950 född långvarigt arbetslös person som fyllt 60 år har rätt att få arbetslöshetspension till dess att han eller hon fyller 65 år, förutsatt att han eller hon uppfyller villkoren enligt 22 c § 1 mom. i 1956 års folkpensionslag.

I fråga om arbetslöshetspension tillämpas dessutom vad som i 1956 års folkpensionslag i

1) 22 c § 2–4 mom. bestäms om beviljande och betalning av arbetslöshetspension,

2) 31 a § bestäms om avbrytande och återkrav av arbetslöshetspension,

3) 35 § 4 mom. bestäms om omvandling av arbetslöshetspension till invaliditetspension och om betraktande av arbetslöshetspension

som en delbetalning av invaliditetspensionen, och

4) 46 c § 3 mom. bestäms om straffanstalters anmälningsskyldighet.

Den som får arbetslöshetspension skall till Folkpensionsanstalten anmäla

1) sin vistelse utomlands eller någon annan motsvarande orsak till att han eller hon inte kan ta emot arbete,

2) att han eller hon börjar förvärvsarbete och att förvärvsinkomsten uppgår till minst det belopp som avses i 4 c § 4 mom. 2 punkten i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), samt

3) att han eller hon vägrar ta emot ett av arbetskraftsmyndigheten anvisat i 22 c § 2 mom. 3 punkten i 1956 års folkpensionslag avsett fortlöpande arbete som fortgår minst en månad.

I fråga om arbetslöshetspension tillämpas i övrigt bestämmelserna om definitioner och tillämpningsområde i 3–9 §, grunderna för fastställande av folkpension i 4 kap., verkställighet i 56 och 57 §, 58 § 1 och 4 mom. samt 64–66, 69 och 71–78 §, ändringssökande i 12 kap., erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter i 13 kap., finansiering i 14 kap. och om förhöjning för dröjsmålstiden, institutionsvård, indexbindning, avrundning av beloppen samt utmättnings- och överföringsförbud i 15 kap. i folkpensionslagen.

Arbetslöshetspension omvandlas utan ansökan till ålderspension enligt folkpensionslagen när pensionstagaren fyller 65 år, om inte grunderna för fastställande av pensionen ändras.

Den som får arbetslöshetspension enligt 1956 års folkpensionslag, denna lag, de lagar som anges i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (xx/200x) eller 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (xx/200x) har rätt till barnförhöjning enligt 10 kap. i folkpensionslagen.

3 §

Individuell förtidspension

En före 1944 född person har rätt att utifrån 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen

om ändring av folkpensionslagen (639/2003) få individuell förtidspension till dess att han eller hon fyller 65 år så som bestäms i 22 a § i 1956 års folkpensionslag. I fråga om individuell förtidspension tillämpas vad som i 26 § 7 mom. i 1956 års folkpensionslag bestäms om beaktande av pensionsinkomster och vad som i 53 § 2 mom. i folkpensionsförordningen (594/1956) bestäms om anmälningsskyldighet för den som får individuell förtidspension.

I fråga om individuell förtidspension tillämpas i övrigt bestämmelserna om definitioner och tillämpningsområde i 3–9 §, grunderna för fastställande av folkpension i 4 kap., verkställighet i 56, 57, 59, 63–69 och 71–78 §, ändringssökande i 12 kap., erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter i 13 kap., finansiering i 14 kap. och om förhöjning för dröjsmålstiden, institutionsvård, indexbindning, avrundning av beloppen samt utmättnings- och överföringsförbud i 15 kap. i folkpensionslagen.

Individuell förtidspension omvandlas utan ansökan till ålderspension enligt folkpensionslagen när pensionstagaren fyller 65 år, om inte grunderna för fastställande av pensionen ändras.

Den som får individuell förtidspension enligt lagen om ändring av folkpensionslagen (639/2003) eller denna lag har rätt till barnförhöjning enligt 10 kap. i folkpensionslagen.

4 §

Rätt till efterlevandepension för efterlevande makar födda före den 1 juli 1950

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make eller maka som är född den 1 juli 1950 eller tidigare om

1) han eller hon från och med den 1 juli 1990 eller ett tidigare datum har varit gift med förmånslåtaren,

2) äktenskapet ingicks innan förmånslåtaren hade fyllt 65 år och

3) äktenskapet vid förmånslåtarens död har varat minst tre år.

I fråga om efterlevandepension tillämpas i övrigt vad som bestäms om efterlevandepension i folkpensionslagen.

5 §

Familjepension efter en förmånsåtagare som avlidit före den 1 juli 1990

Om en förmånsåtagare har avlidit före den 1 juli 1990, bestäms rätten till familjepension enligt 6 §, 7 § 4 punkten, 8, 9, 9 b och 12 § samt 13 § 2 mom. i familjepensionslagen. Engångsbetalningen till den efterlevande maken eller maken bestäms enligt 14 § i nämnda lag. För familjepension gäller i övrigt 5–9 och 11–15 kap. i folkpensionslagen, dock så att arbetsinkomster enligt 36 § i sin helhet beaktas som årsinkomst.

Om förmånsåtagaren har avlidit före den 1 juli 1990, fortgår utbetalningen av barnpension och efterlevandepension till dess att barnet fyller 18 år. Den efterlevande maken eller maken har dock rätt till fortsättningspension, om han eller hon hade fyllt 40 år när barnet fyllde 18 år. Barnpension betalas till minst det belopp som före den 1 juli 1990 betalades utan förskottsinnehållning av skatt.

6 §

Barnförhöjning som börjat före den 1 januari 1996

Utbetalningen av barnförhöjning som betalas när folkpensionslagen träder i kraft och som har börjat före den 1 januari 1996 fortgår så länge som pensionstagarens rätt till barnförhöjning fortsätter att gälla på tidigare grunder för fastställandet.

7 §

Betalning av folkpension, familjepension och barnförhöjning till utlandet

Om folkpension, familjepension eller barnförhöjning har betalats till utlandet med stöd av 41 § i 1956 års folkpensionslag, fortgår utbetalningen av pensionen eller barnförhöjningen på tidigare grunder till nästa justering enligt 25, 38 eller 48 § i folkpensionslagen eller till dess att förmånen upphör.

8 §

Arbetspension som beaktas som inkomst när pensionsfallet inträffat före den 1 juli 1975

På pensionsfall som har inträffat före den 1 juli 1975 grundad

1) ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension som betalas i enlighet med minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) eller lagen om pension för företagare (468/1969),

2) ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) eller lagen om sjömanspensioner (72/1956),

3) generationsväxlingspension som betalas enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, vad grundbeloppet beträffar, samt

4) i 8 § 4 mom. 3–9 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnd ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension, till den del de inte för var och en av pensionerna överstiger 1/9 procent av den pensionsgrundande lönen för varje månad som har beaktats när pensionen fastställdes, dock inte för flera än 360 månader,

skall vid fastställandet av folkpension och efterlevandepensionens grundbelopp beaktas som inkomst så att av summan av de ovan nämnda pensioner eller pensionsdelar som personen uppbär beaktas högst 5 550 euro om året. Pension som avses i 4 punkten beaktas i övrigt i sin helhet som inkomst i folkpensionen.

Om pensionstagaren är gift eller lever i ett samboförhållande som avses i 5 § 1 mom. i folkpensionslagen, är det belopp som nämns i 1 mom. 4 559 euro om året.

Personens övriga inkomster som inverkar på folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp dras av från de belopp som nämns i 1 och 2 mom., och till det erhållna beloppet läggs den del av inkomsterna som överstiger 2 091 euro.

Pensionsfallet anses ha inträffat då

1) den försäkrade har nått den ålder som berättigar till pension,

2) den försäkrade har blivit i så hög grad arbetsoförmögen att han eller hon har rätt till pension,

3) det första intyg som berättigar till arbetslöshetspension har utfärdats av en arbetskraftsmyndighet, eller

4) överlåtelse av en brukningsenhet för erhållande av generationsväxlingspension har skett eller ett villkorligt beslut om beviljande av generationsväxlingspension har meddelats.

Ett nytt pensionsfall anses dock inte ha inträffat då arbetslöshetspension har omvandlats till invalidpension, då invalidpension har omvandlats till generationsväxlingspension eller då pension har omvandlats till ålderspension.

Bestämmelserna i 1–3 mom. tillämpas när före den 1 januari 1983 inledd

1) försörjningspension enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst beaktas som inkomst när folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beräknas, och

2) avträdelsepension enligt lagen om avträdelsepension (16/1974) beaktas som inkomst när efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beräknas.

9 §

Arbetspension som beaktas som inkomst när det gäller folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som börjar den 1 januari 2005 eller senare

Om en ålderspension från arbetspensionssystemet enligt 23 § 1 mom. 1 punkten i folkpensionslagen har börjat betalas ut den 1 januari 2005 eller senare och pensionstagaren har fyllt 63 år senast den 31 december 2004, beaktas som inkomst den arbetspension som intjänats före den 31 december 2004.

Om folkpension eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp har börjat eller justerats den 1 januari 2005 eller senare, beaktas ålderspension från arbetspensionssystemet enligt 23 § 1 mom. 1 punkten i folkpensionslagen vilken börjat före den nämnda tidpunkten som inkomst i enlighet med de bestämmelser i 1956 års folkpensionslag som gällde före den 1 januari 2005.

10 §

Prioriterade pensionsinkomster och vissa förmåner från utlandet

När folkpensionsbeloppet beräknas beaktas inte som inkomst

1) på trafikförsäkringslagstiftningen grundad ersättning för inkomstbortfall som har börjat betalas ut före den 1 januari 1985 eller ersättning för inkomstbortfall som har betalats för högst ett år och som betalas på grund av skada som uppkommit före den 1 januari 1995,

2) olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension enligt lagarna om frivillig olycksfallsförsäkring, om förmånen har börjat betalas ut före den 1 januari 1994.

När beloppet av folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp beräknas beaktas inte som inkomst olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) och inte heller ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) om förmånen har börjat betalas ut före den 1 januari 1999, så länge utbetalningen av förmånen fortgår utan avbrott.

När beloppet av folkpension och efterlevandepensionens kompletteringsbelopp som har börjat före den 1 januari 1997 beräknas beaktas som inkomst en sådan förmån enligt 23 § 2 mom. i folkpensionslagen som har börjat betalas från utlandet före den 1 januari 1997, om folkpensionen eller efterlevandepensionen justeras med stöd av 25 eller 38 § i folkpensionslagen. Om folkpension eller efterlevandepension beviljas eller justeras för tiden före den 1 januari 1997, beaktas en förmån som betalas från utlandet som inkomst från och med den 1 januari 1997.

När folkpensionsbeloppet beräknas beaktas inte som inkomst en förhöjning enligt 5 a § 1 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) eller en motsvarande förhöjning, om personen fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller senare.

11 §

Skydd av folkpension när understödsdelen och understödstillägget kombineras till en tilläggsdel

Om det i folkpension som betalas när folkpensionslagen träder i kraft ingår en del som betalas därför att en kombination av understödsdelen och understödstillägget till en tilläggsdel den 1 januari 1983 skulle ha blivit mindre än understödsdelen och understödstillägget tillsammans, fortgår utbetalningen av folkpensionen på tidigare grunder till dess att folkpensionen skall justeras med stöd av 25 § i folkpensionslagen. Samma förfarande tillämpas, om det i folkpensionen ingår en del som betalas därför att makarnas tilläggsdelar tillsammans skulle ha blivit mindre den 1 januari 1984.

12 §

Skydd av folkpension och efterlevandepension på grund av inverkan av familjeförhållanden

Om folkpensionen för en gift person har börjat före den 1 september 1991 och dess tilläggsdel har fastställts enligt familjeförhållandena för en ogift person, fortgår utbetalningen av folkpensionen vid folkpensionslagens ikraftträdande på tidigare grunder till dess att folkpensionen justeras på grund av ingående eller upplösning av äktenskap.

Om efterlevandepensionen för en gift person har börjat före den 1 september 1991 och dess tilläggsdel har fastställts enligt familjeförhållandena för en ogift person, fortgår utbetalningen av efterlevandepensionen vid folkpensionslagens ikraftträdande på tidigare grunder till dess att efterlevandepensionen justeras på grund av ingående eller upplösning av äktenskap eller maken eller makan till den som får efterlevandepensionen beviljas folkpension eller familjepension.

13 §

Betalning av folkpension och efterlevandepension enligt de bestämmelser som gällde före den 1 januari 1994

Om folkpension betalas utan att den har avvägs enligt den tid som pensionstagaren har varit bosatt i Finland, fortgår utbetalningen av pensionen på tidigare grunder när folkpensionslagen träder i kraft. Folkpensionstagaren kan ansöka om att pensionen beräknas på nytt i enlighet med folkpensionslagen.

Om efterlevandepension betalas utan att den har avvägs enligt den tid som förmåns-låtaren hade varit bosatt i Finland, fortgår utbetalningen av pensionen på tidigare grunder när folkpensionslagen träder i kraft. Familjepensionstagaren kan ansöka om att pensionen beräknas på nytt i enlighet med folkpensionslagen.

14 §

Justering av folkpension och efterlevandepension som börjat före den 1 januari 2007

Om en person får folkpension eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp när folkpensionslagen träder i kraft och om grunderna för fastställande av en pension eller en annan förmån som beaktats som inkomst när det gäller folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp ändras efter det att denna lag har trätt i kraft, skall folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp justeras och pensionen eller förmånen beaktas som inkomst enligt folkpensionslagen till beloppet vid justeringstidpunkten.

Om en person får folkpension eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp när folkpensionslagen träder i kraft och om folkpensionen eller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp justeras i enlighet med 25 § 1 mom. eller 38 § 1 mom. 3 eller 4 punkten i folkpensionslagen efter det att denna lag har trätt i kraft, skall en pension eller en annan förmån beaktas som inkomst till det tidigare beloppet justerat med folkpensionsindexet, förutsatt att grunderna för fastställande av pensionen eller förmånen inte har ändrats.

Om en person vid folkpensionslagens ikraftträdande får efterlevandepensionens kompletteringsbelopp enligt familjepensionslagen och en pension eller en annan förmån har beaktats som inkomst vid beräkningen av kompletteringsbeloppet, och personen i fråga börjar få folkpension efter det att folkpensionslagen har trätt i kraft, skall pensionen eller förmånen beaktas som inkomst justerad med folkpensionsindexet. Samma förfarande tillämpas när den som vid folkpensionslagens ikraftträdande har fått folkpension och en pension eller en annan förmån har beaktats som inkomst när det gäller pensionsbeloppet, börjar få efterlevandepensionens kompletteringsbelopp. För att detta moment skall vara tillämpligt förutsätts att grunderna för fastställande av den pension eller därmed jämförbara förmån som skall beaktas som inkomst inte har ändrats.

Om invaliditetspension, arbetslöshetspension eller individuell förtidspension enligt 1956 års folkpensionslag som betalas när denna lag träder i kraft omvandlas till ålderspension eller om arbetslöshetspension enligt 1956 års folkpensionslag omvandlas till invalidpension efter folkpensionslagens ikraftträdande, ändras inte pensionsbeloppet, förutsatt att grunderna för fastställande av en pension eller en annan förmån som beaktats som inkomst när det gäller pensionen inte ändras.

Denna paragraf tillämpas endast på sådana arbetspensioner och andra förmåner som skall beaktas som inkomst vilka baserar sig på en lag, förordning eller offentlig pensionsstadga eller på rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen. Indexjustering eller en motsvarande ju-

stering av pensioner eller andra förmåner betraktas inte som en ändring av grunderna för fastställandet.

15 §

Preskription av fordringar

Bestämmelserna i 77 § 2 mom. i folkpensionslagen tillämpas också på förmåner som betalts utan grund och på fordringar som uppkommit före den 1 juni 2004. När preskriptionstiden för sådana fordringar räknas ut beaktas också tiden före den 1 juni 2004. Fordringarna preskriberas dock tidigast tre år efter den nämnda tidpunkten, om de inte preskriberas innan dess också enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2003.

16 §

Indexbindning

De belopp som anges i 9 § binds vid förändringar i prisnivån så som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Beloppen i 9 § motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som har betalts ut i januari 2001 har beräknats.

17 §

Lagens ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om handikappförmåner**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att stödja i Finland bosatta handikappades eller långvarigt sjuka personers förmåga att klara av sitt dagliga liv, deras deltagande i arbetslivet eller studier, upprätthållandet av deras funktionsförmåga samt deras boende hemma och deras rehabilitering och vård.

2 §

Förmåner

Handikappförmånerna består av handikappbidrag för personer under 16 år, handikappbidrag för personer som fyllt 16 år samt vårdbidrag för personer som får pension.

Handikappbidrag och vårdbidrag beviljas tills vidare eller för viss tid. Handikappbidragen och vårdbidraget har graderats enligt personens behov av stöd i bidrag med grundbelopp, förhöjt belopp och högsta belopp.

Även dietersättning betraktas som en handikappförmån. Dietersättning beviljas tills vidare.

3 §

Verkställighet av lagen

Uppgifter enligt denna lag fullgörs av Folkpensionsanstalten.

4 §

Boende i Finland

En person är bosatt i Finland, om han eller hon är bosatt i Finland i enlighet med 3, 3 a

och 4 § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *nedsett funktionsförmåga* att de rutiner som en person behöver kunna utföra i sitt dagliga liv försvåras på grund av sjukdom, lyte eller skada,

2) *personliga rutiner* transporter och annan förflyttning, skötsel av den personliga hygien, påklädning, måltider och andra därmed jämförbara aktiviteter,

3) *handledning och tillsyn* den vägledning och uppsikt som en person behöver när det gäller personliga rutiner, nödvändigt hushållsarbete och skötsel av ärenden utanför hemmet eller fortgående beredskap av en annan person,

4) *särskilda kostnader* sådana nödvändiga, extra och fortlöpande kostnader som nedsett funktionsförmåga vållar en person, till den del han eller hon själv svarar för kostnaderna,

5) *arbetsförmögen* en person som får invalidpension enligt folkpensionslagen (xxx/200x), de lagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (xxx/20xx), lagen om pension för riksdagsmän (329/1967) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977) eller som får särskilt stöd på grundval av arbetsförmåga enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (1192/2002) eller som från utlandet får en förmån som kan jämföras med en förmån enligt de nämnda lagarna. Som arbetsförmögen betraktas dock inte en person som får delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna.

6 §

Krav på bosättningstid

För att en handikappförmån skall beviljas förutsätts att sökanden har varit bosatt i Finland minst tre år efter att ha fyllt 16 år. Handikappbidrag för en person som är under 16 år beviljas utan att kravet på bosättningstid

uppfylls.

En person har dock rätt till handikappbidrag för personer som fyllt 16 år utan att kravet på bosättningstid uppfylls om han eller hon fick handikappbidrag för personer under 16 år när han eller hon fyllde 16 år, eller om handikappet uppkom medan personen bodde i Finland och innan han eller hon fyllde 19 år.

2 kap.

Handikappförmåner

7 §

Handikappbidrag för personer under 16 år

Rätt till handikappbidrag har personer under 16 år i fråga om vilka vården av sjukdom, lyte eller skada i minst sex månader innebär större belastning och engagemang i vård, omvårdnad och rehabilitering än vad som är vanligt jämfört med friska barn i samma ålder.

Som handikappbidrag beviljas

1) handikappbidrag med grundbelopp 74,19 euro i månaden, om belastningen och engagemanget enligt 1 mom. gäller minst varje vecka,

2) handikappbidrag med förhöjt belopp 173,12 euro i månaden, om belastningen och engagemanget enligt 1 mom. är krävande eller upptar avsevärd tid varje dag, eller

3) handikappbidrag med högsta belopp 321,51 euro i månaden, om belastningen och engagemanget enligt 1 mom. är krävande och pågår dygnet runt.

Folkpensionsanstalten kan meddela närmare anvisningar om hur belastningen och engagemanget enligt 1 och 2 mom. skall bedömas för olika sjukdomskategorier.

8 §

Handikappbidrag för personer som fyllt 16 år

Rätt till handikappbidrag har en person som fyllt 16 år och vars funktionsförmåga

beräknas vara nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada åtminstone ett år utan avbrott. Dessutom förutsätts att sjukdomen, lytet eller skadan medför olägenhet, hjälpbehov, behov av handledning och tillsyn eller särskilda kostnader.

Som handikappbidrag beviljas

1) handikappbidrag med grundbelopp 74,19 euro i månaden, om sjukdomen, lytet eller skadan vållar väsentlig olägenhet och fortlöpande särskilda kostnader,

2) handikappbidrag med förhöjt belopp 173,12 euro i månaden, om sjukdomen, lytet eller skadan vållar betydande olägenhet eller om personen när det gäller personliga rutiner, hushållsarbete och skötsel av ärenden utanför hemmet regelbundet och minst varje vecka behöver en annan persons hjälp, handledning eller tillsyn eller om sjukdomen, lytet eller skadan medför betydande särskilda kostnader, eller

3) handikappbidrag med högsta belopp 321,51 euro i månaden, om personen är gravt handikappad eller om han eller hon när det gäller ett flertal personliga rutiner har ett dagligt, tidskrävande behov av en annan persons hjälp eller om sjukdomen, lytet eller skadan i betydande utsträckning medför regelbundet behov av handledning och tillsyn eller synnerligen betydande särskilda kostnader.

Den som är blind, oförmögen att röra sig eller barndomsdöv har rätt att få handikappbidrag till högsta belopp.

Rätt till handikappbidrag har inte en person som är arbetsoförmögen så som avses i 5 § 5 punkten eller en person som i övrigt har rätt till vårdbidrag för personer som får pension enligt 9 § 1 mom.

Folkpensionsanstalten kan meddela närmarre anvisningar om hur sådan olägenhet som avses i 1 och 2 mom. skall bedömas.

9 §

Vårdbidrag för personer som får pension

Rätt till vårdbidrag har en person som fyllt 16 år och som får

1) full invalidpension, ålderspension eller särskilt stöd till invandrare enligt de lagar som anges i 5 § 5 punkten,

2) olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan vilka enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller trafikförsäkringslagstiftningen betalas på grundval av full arbetsoförmåga, eller

3) förmån från utlandet som motsvarar de ovan nämnda förmånerna.

Dessutom förutsätts att personens funktionsförmåga kan beräknas vara nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada åtminstone ett år utan avbrott och att sjukdomen, lytet eller skadan medför hjälpbehov, behov av handledning och tillsyn eller särskilda kostnader.

Som vårdbidrag beviljas

1) vårdbidrag med grundbelopp 49,69 euro i månaden, om personen när det gäller personliga rutiner, hushållsarbete och skötsel av ärenden utanför hemmet regelbundet och minst varje vecka behöver en annan persons hjälp eller handledning och tillsyn, eller om sjukdomen, lytet eller skadan medför särskilda kostnader för honom eller henne,

2) vårdbidrag med förhöjt belopp 123,70 euro i månaden, om personen när det gäller ett flertal personliga rutiner har ett dagligt, tidskrävande behov av en annan persons hjälp eller om sjukdomen, lytet eller skadan i betydande utsträckning medför regelbundet behov av handledning och tillsyn eller betydande särskilda kostnader, eller

3) vårdbidrag med högsta belopp 247,39 euro i månaden, om personen behöver fortgående vård och tillsyn eller om sjukdomen, lytet eller skadan medför synnerligen betydande särskilda kostnader.

Den som är blind eller oförmögen att röra sig har rätt till åtminstone vårdbidrag med grundbelopp.

Folkpensionsanstalten skall vid behov inhämta ett utlåtande av kommunens socialmyndighet för utredandet av förutsättningarna för beviljande av vårdbidrag.

10 §

Bidrag på grund av särskilda kostnader

Om vårdbidrag eller handikappbidrag för personer som fyllt 16 år enligt 8 § 2 mom. 2 eller 3 punkten beviljas på grund av nedsatt funktionsförmåga och särskilda kostnader, förutsätts för erhållande av bidraget att de särskilda kostnaderna kan beräknas uppgå till minst beloppet av det bidrag som beviljas. Samma minimikrav gäller även särskilda kostnader enligt 8 § 2 mom. 1 punkten.

11 §

Helhetsbedömning

Om en person har rätt till handikappbidrag eller vårdbidrag på flera grunder enligt 7 § 2 mom. 1—3 punkten, 8 § 2 mom. 1-3 punkten eller 9 § 2 mom. 1-3 punkten, betalas handikappbidraget eller vårdbidraget till det belopp som är berättigat genom de olika faktorernas samverkan.

När handikappbidragets eller vårdbidragets belopp skall fastställas bedöms de olika faktorernas samverkan som en helhet.

12 §

Förmåner som skall beaktas när det gäller handikappbidrag eller vårdbidrag

När det gäller handikappbidrag eller vårdbidrag beaktas till personen för nedsatt funktionsförmåga, särskilda kostnader eller olägenhet på grund av samma sjukdom, lyte eller skada utgående

1) fortlöpande mentillägg, hjälplöshetstillägg eller vårdbidrag som grundar sig på lagstadgad olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst,

2) ersättningar från utlandet som motsvarar ersättningar enligt 1 punkten, samt

3) fortlöpande förmåner från utlandet som kan jämföras med handikappbidrag eller vårdbidrag.

Handikappbidrag eller vårdbidrag betalas

till den del beloppet överstiger summan av de förmåner och ersättningar som skall beaktas enligt 1 mom. Handikappbidrag eller vårdbidrag betalas dock inte för månader då beloppet understiger 10,76 euro.

13 §

Handikappbidrag för den tid pensionen är vilande

Om den som får invalidpension börjar förvärvsarbete och förtjänar minst 588,66 euro i månaden och lämnar sin invalidpension vilande så som avses i 17 § i folkpensionslagen, betalas till honom eller henne utan ansökan handikappbidrag för personer som fyllt 16 år med högsta belopp för den tid pensionen är vilande, dock för högst 24 månader. Under denna tid kan han eller hon inte få handikappbidrag eller vårdbidrag på någon annan grund. Om personen har fått vårdbidrag innan pensionen har lämnats vilande, avbryts utbetalningen av vårdbidraget.

14 §

Dietersättning

Rätt till dietersättning har den som fyllt 16 år och som på grund av en korrekt diagnostiserad sjukdom är absolut tvungen att använda glutenfria produkter. Dietersättningen är 21 euro i månaden.

Dietersättning kan betalas samtidigt med handikappbidrag eller vårdbidrag.

3 kap.

Verkställighet

15 §

Ansökan om handikappförmåner

Förmåner som avses i denna lag skall sökas hos Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten fastställer de blanketter som behövs vid verkställigheten av denna lag.

Om en person på grund av sjukdom, ålderdom eller någon annan sådan orsak är oförmögen att själv ansöka om en handikappförmån eller att i övrigt sörja för sina förmånsrättigheter och om han eller hon inte har någon intressebevakare, kan en av Folkpensionsanstalten godkänd nära anhörig eller någon annan som huvudsakligen har skött personen, i dennes ställe föra talan i ärenden som gäller handikappförmåner. När det gäller handikappbidrag för personer under 16 år kan barnets intressebevakare, vårdnadshavare eller en annan laglig företrädare göra ansökan.

16 §

Retroaktiv ansökningstid

En handikappförmån betalas från ingången av månaden efter den under vilken rätten till förmånen uppkom. En förmån betalas dock inte utan särskild orsak för en längre tid än sex månader före ansökan om förmånen. Samma förfarande tillämpas när en förmån höjs.

17 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om handikappbidrag för personer under 16 år

Av en ansökan om handikappbidrag för personer under 16 år skall framgå

- 1) sökandens och barnets personuppgifter,
- 2) de perioder barnet har bott i Finland och utomlands,
- 3) uppgifter om barnets hälsotillstånd och rehabiliteringsåtgärder,
- 4) vilken belastning barnets vård och rehabilitering utgör,
- 5) uppgifter om de läkare och institutioner som har vårdat barnet samt om när fortgående institutionsvård enligt 24 § har inletts och upphört, samt
- 6) uppgifter om förmåner och ersättningar enligt 12 § som barnet får eller har ansökt om.

Intressebevakaren, vårdnadshavaren eller en annan laglig företrädare för ett barn som

får handikappbidrag för personer under 16 år skall meddela

- 1) förändring i barnets adress, flyttning utomlands och återkomst till Finland,
 - 2) väsentliga förändringar i barnets hälsotillstånd eller en betydande minskning av den belastning som vården eller rehabiliteringen utgör,
 - 3) intagning av barnet för institutionsvård enligt 24 §,
 - 4) byte av barnets vårdnadshavare, samt
 - 5) beviljande av eller ändring av beloppet i fråga om förmån eller ersättning enligt 12 §.
- Den som ansöker om och den som får handikappbidrag skall lämna Folkpensionsanstalten även övriga uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av bidraget.

18 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om vårdbidrag och handikappbidrag för personer som fyllt 16 år

Av en ansökan om vårdbidrag eller handikappbidrag för personer som fyllt 16 år skall de uppgifter enligt 17 § 1 mom. 1—3 samt 5 och 6 punkten som gäller sökanden framgå. Dessutom skall sökanden lämna uppgifter om

- 1) behovet av hjälp, handledning och tillsyn,
- 2) särskilda kostnader som sjukdomen, lytet eller skadan medför, samt
- 3) full invalidpension enligt 5 § 5 punkten som sökanden får eller har ansökt om.

Den som får vårdbidrag och den som får handikappbidrag för personer som fyllt 16 år skall meddela de uppgifter enligt 17 § 2 mom. 1, 3 och 5 punkten som gäller honom eller henne. Dessutom skall han eller hon lämna uppgifter om

- 1) en väsentlig förbättring i hälsotillståndet och funktionsförmågan, samt
- 2) en betydande minskning i behovet av hjälp och de särskilda kostnaderna.

Den som får handikappbidrag skall dessutom lämna uppgifter om beviljande av full invalidpension eller ålderspension enligt de la-

gar som anges i 5 § 5 punkten eller motsvarande förmån från utlandet.

Den som ansöker om och den som får vårdbidrag eller handikappbidrag för personer som fyllt 16 år skall lämna Folkpensionsanstalten även övriga uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av förmånen.

Om den som får handikappbidrag inte har fyllt 18 år skall hans eller hennes intressebevakare eller vårdnadshavare meddela de uppgifter enligt 2—4 mom. som gäller den som får handikappbidraget.

19 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om dietersättning

Av en ansökan om dietersättning skall de uppgifter enligt 17 § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten som gäller sökanden framgå. I ansökan skall dessutom lämnas uppgifter om den sjukdom som berättigar till dietersättning.

Den som får dietersättning skall meddela de uppgifter enligt 17 § 2 mom. 1 och 3 punkten som gäller honom eller henne.

Den som ansöker om och den som får dietersättning skall lämna Folkpensionsanstalten även övriga uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ansökan och betalning av förmånen.

20 §

Utredning av hälsotillståndet för den som ansöker om handikappförmåner

Den som ansöker om en handikappförmån skall till Folkpensionsanstalten lämna in ett läkarutlåtande om den beskrivning av hälsotillståndet som avses i 17 § 1 mom. 3 punkten eller 18 § 1 mom. eller om den sjukdom som avses i 19 § 1 mom. Folkpensionsanstalten kan även på egen bekostnad skaffa ett läkarutlåtande, om den sökande eller barnet vårdas på ett sjukhus eller en institution, eller om det finns något annat särskilt skäl därtill. Folkpensionsanstalten meddelar närmare an-

visningar om vad som skall framgå av läkarutlåtandet.

Den som ansöker om eller får en handikappförmån skall vid behov enligt föreläggande av Folkpensionsanstalten och för utredande av den nedsatta funktionsförmågan eller hjälpbehovet på grund av sjukdom, lyte eller skada och behovet av vård eller rehabilitering samt för utredande av den belastning som sjukdomen, lytet eller skadan utgör eller för omprövning av förutsättningarna för handikappförmånen genomgå undersökning genomgå undersökning av en läkare som utsetts av Folkpensionsanstalten eller vid en sådan verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården som utsetts av Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten ersätter utgifterna för undersökningen.

21 §

Avgörande av en ansökan på basis av tillgängliga uppgifter

En ansökan om en förmån kan avgöras på basis av de uppgifter Folkpensionsanstalten har tillgång till, om sökanden vägrar att lämna uppgifter som behövs för avgörande av ansökan eller att lägga fram en utredning som skäligen kan krävas av honom eller henne. Samma förfarande tillämpas om den som ansöker om eller får en handikappförmån inte följer ett föreläggande enligt 20 § att genomgå en läkarundersökning eller uppsöka en verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården.

22 §

Förmånsbeslut

Sökanden ges ett skriftligt beslut om beviljande, förvägrande, justering, avbrytande, indragning eller återkrav av en förmån. Sökanden skall även ges ett skriftligt beslut när förmånen med stöd av 26 § i denna lag eller 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) betalas till ett kommunalt organ.

Beslut om justering av en förmån på grund av indexjustering eller på någon annan motsvarande grund som bestäms direkt med stöd av lag ges endast på förmånstagarens begäran.

Beslut ges dock inte när det är fråga om temporärt avbrott i utbetalningen enligt 31 §.

Beslut enligt denna lag ges avgiftsfritt.

23 §

Utbetalning

En handikappförmån betalas månatligen in på förmånstagarens konto i ett penninginstitut i Finland så som bestäms genom förordning av statsrådet. En förmån kan dock betalas även på något annat sätt, om det inte är möjligt att betala in den på ett konto eller om sökanden eller bidragstagaren uppger något särskilt skäl för ett annat betalningssätt.

Om den som ansökt om en förmån har avlidit innan ansökan har avgjorts, skall förmånen betalas till den efterlevande maken eller maken, boutredningsmannen eller, genom fullmakt av delägarna i dödsboet, till någon annan företrädare för dödsboet högst till utgången av den månad under vilken sökanden avled.

24 §

Avbrytande av förmån på grund av institutionsvård

Handikappförmån betalas inte till den som får fortgående offentlig institutionsvård för den tid vården varar över tre månader. Handikappförmånen avbryts från ingången av månaden efter den månad under vilken institutionsvården har varat i tre månader.

En handikappförmån som avbrutits börjar betalas ut från ingången av månaden efter den under vilken institutionsvården upphörde, om institutionsvården upphör den sextonde dagen i månaden eller senare. I annat fall betalas förmånen från ingången av den månad under vilken institutionsvården upphörde.

Med *institutionsvård* avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller nå-

gon annan motsvarande verksamhetsenhet.

Institutionsvård är offentlig om vården ges

1) vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för,

2) vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården,

3) vid någon annan verksamhetsenhet för institutionsvård, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna,

4) enligt 4 § 1 eller 4 mom. i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) och ordnas av kommunen eller då det i själva verket är fråga om ett arrangemang enligt dessa lagrum, eller

5) vid en privat serviceproducents verksamhetsenhet, om kommunen fortgående deltar i vårdtagarens vårdkostnader genom att bekosta minst hälften av vårdavgiften.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om när den vård som avses i 1–4 mom. är institutionsvård samt när institutionsvården är fortgående och offentlig. Vid behov förhandlar Folkpensionsanstalten och kommunerna för att bestämma när en verksamhet är sådan öppen vård eller offentlig institutionsvård som avses i denna paragraf. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet vid förhandlingarna mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna samt om remissförfarandet i anslutning till det.

25 §

Avbrytande av förmån på grund av frihetsstraff

Utbetalningen av en handikappförmån till en person som för verkställighet av straff är intagen i en straffanstalt avbryts när tre månader har avtjänats av fängelsestraffet eller ett förvandlingsstraff för böter som avtjänas utöver det. Om tiden i rannsakningsfängelse omedelbart före straffverkställigheten dras av från straffet, avbryts utbetalningen av en

handikappförmån på motsvarande sätt när den sammanräknade tiden för straffverkställigheten och avdraget överstiger tre månader, dock tidigast från ingången av månaden efter den beräknade tidpunkt då straffet skall börja avtjänas.

Om förutsättningarna för erhållande av en handikappförmån inte har förändrats, börjar en handikappförmån som avbrutits betalas ut från ingången av den månad som följer efter den under vilken frihetsstraffet upphörde. Om frihetsstraffet upphör den första dagen i månaden, betalas handikappförmånen från ingången av den månaden.

26 §

Betalning till ett kommunalt organ

Folkpensionsanstalten kan besluta att en handikappförmån skall betalas till ett sådant organ i förmånstagarens boningskommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) för att användas till försörjning av förmånstagaren, om det äventyrar förmånstagarens försörjning ifall förmånen betalas till förmånstagaren själv. En handikappförmån som har betalats på detta sätt får inte i strid med förmånstagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än försörjning under den månad för vilken handikappförmånen har betalats ut.

Framställning om att förmånen skall betalas till ett kommunalt organ kan göras av förmånstagaren, förmånstagarens make, maka eller sambo, någon annan anhörig eller den som huvudsakligen sköter förmånstagaren eller det berörda kommunala organet.

27 §

Särskilda bestämmelser om betalning av handikappbidrag för personer under 16 år

Om inte intressebevakaren för ett barn under 16 år har vårdnaden om barnet, kan handikappbidraget betalas till barnets vårdnadshavare. Folkpensionsanstalten skall höra det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen innan handikappbidraget betalas till den som har vårdnaden om barnet. Om det av särskilda skäl inte kan anses ända-

målsenligt att handikappbidraget betalas till barnets intressebevakare eller till den som har vårdnaden om barnet, kan Folkpensionsanstalten besluta att handikappbidraget skall betalas till det ovan nämnda organet eller med dess samtycke till en lämplig person.

28 §

Förskott

Om den som får handikappbidrag beviljas vårdbidrag retroaktivt, betraktas det handikappbidrag som betalats för samma tid som förskott på vårdbidraget.

Om den som får vårdbidrag beviljas handikappbidrag retroaktivt, betraktas det vårdbidrag som betalats för samma tid som förskott på handikappbidraget.

29 §

Temporärt beviljande av handikappbidrag eller vårdbidrag

Om den som ansöker om handikappbidrag eller vårdbidrag har ansökt om en förmån eller ersättning enligt 12 §, kan handikappbidrag eller vårdbidrag beviljas temporärt för den tid under vilken behandlingen av ärendet pågår. När beslut om förmånen eller ersättningen har fattats, fattar Folkpensionsanstalten det slutliga beslutet om handikappbidraget eller vårdbidraget.

Motsvarande förfarande kan tillämpas om ändringssökande i fråga om en förmån eller ersättning enligt 12 § är anhängigt.

30 §

Indrivning av handikappbidrag eller vårdbidrag från ersättning som betalas retroaktivt

Om ett handikappbidrag eller vårdbidrag har beviljats temporärt med stöd av 29 § och bidragstagaren retroaktivt beviljas ersättning enligt 12 § 1 mom. 1 punkten, kan Folkpensionsanstalten hos den som betalar ersättningen driva in ersättning som denna skall

betala retroaktivt till den del den motsvarar det handikapp- eller vårdbidrag som för samma tid har betalats till ett för stort belopp.

31 §

Temporärt avbrott i utbetalningen

Utbetalningen av en handikappförmån eller en del av den kan avbrytas temporärt om det på grundval av ändrade förhållanden eller av någon annan orsak är uppenbart att förmånstagaren inte har rätt till förmånen eller att förmånsbeloppet bör minskas. Om förmånstagaren inte lämnar den begärda tilläggsutredningen, avgörs ärendet på basis av de utredningar som Folkpensionsanstalten har till sitt förfogande.

Om en handikappförmån som inställts börjar betalas ut på nytt, betalas den inte utan särskilda skäl retroaktivt för en längre tid än sex månader.

I fråga om anmälan om temporärt avbrott får ändring inte sökas genom besvär.

32 §

Justering av vårdbidrag och handikappbidrag

Vård- och handikappbidrag justeras när

1) det i bidragstagarens hälsotillstånd, funktionsförmåga, särskilda kostnader eller övriga förhållanden har skett en förändring som inverkar på rätten till vård- eller handikappbidrag eller på bidragets belopp, eller

2) bidragstagaren beviljas en förmån eller ersättning enligt 12 § 1 mom. eller när en sådan förmån eller ersättning justeras på grund av något annat än indexhöjning.

Om Folkpensionsanstalten känner till att förutsättningar för en förhöjning av ett bidrag föreligger, kan förhöjningen beviljas utan ansökan.

Om en förändring har inträffat den första dagen i en kalendermånad, justeras vård- eller handikappbidraget från ingången av samma månad. I annat fall justeras bidraget från ingången av den månad som följer efter den under vilken förändringen inträffade.

När förändringen bedöms kan den medicinska utvecklingen och behandlingsmetodernas utveckling i fråga om behandlingen av sjukdomen eller handikappet beaktas.

33 §

Indragning av en handikappförmån

En handikappförmån upphör när

1) det i förmånstagarens hälsotillstånd, funktionsförmåga, särskilda kostnader eller övriga förhållanden har skett en sådan förändring att rätt till förmånen inte längre finns, eller

2) förmånstagaren flyttar utomlands för att bosätta sig där.

Handikappbidrag för personer under 16 år upphör senast från ingången av den månad som följer efter den under vilken barnet fyller 16 år.

Handikappbidrag som beviljats en person som fyllt 16 år upphör från ingången av den månad då bidragstagaren beviljas pension enligt 9 § 1 mom. 1 punkten eller då den som får handikappbidrag får en förmån enligt 9 § 1 mom. 2 punkten. Handikappbidrag som beviljats en person som fyllt 16 år upphör även då bidragstagaren beviljas en förmån från utlandet som motsvarar de ovan nämnda pensionerna.

En handikappförmån betalas fram till utgången av den månad under vilken en förmånstagare har avlidit.

34 §

Återkrav

Om en förmån enligt denna lag har betalats utan grund eller till ett för stort belopp, skall den överskjutande förmånen återkrävas.

Återkravet kan frångås helt eller delvis, om det anses vara skäligt och om utbetalningen utan grund inte har berott på svikligt förfarande från förmånstagarens eller dennes företrädares sida eller om det belopp som har betalats utan grund är litet. Återkravet kan också frångås helt efter det att beslutet om återkrav har givits, om det med beaktande av för-

månstagarrens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkrävandet eller om det med hänsyn till det förmånsbelopp som inte har återkrävts medför oskäliga kostnader att fortsätta återkrävandet.

Belopp som skall återkrävas kan kvittas mot förmåner som Folkpensionsanstalten senare betalar. Utan samtycke kan kvittningen dock endast ske mot en förmån enligt denna lag eller en därmed jämförbar annan förmån.

Ett lagakraftvunnet beslut om återkrav får verkställas så som en dom som har vunnit laga kraft.

35 §

Preskription av en fordran som återkrävs

Ett beslut om återkrav av en förmån som har betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen.

En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts enligt 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Efter att preskriptionstiden avbrutits börjar en ny preskriptionstid på fem år.

4 kap.

Ändringssökande

36 §

Rätt att söka ändring

För sökande av ändring finns prövningsnämnden och försäkringsdomstolen. I 17 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004) finns bestämmelser om prövningsnämnden och dess ledamöter och i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003) finns bestämmelser om försäkringsdomstolen.

Den som är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten gett med stöd av denna lag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. I prövningsnämndens beslut får ändring sökas

genom besvär hos försäkringsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Folkpensionsanstaltens beslut skall följas även om det överklagas till dess att ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ändring får inte sökas i ett interimistiskt beslut som Folkpensionsanstalten gett.

37 §

Tid för sökande av ändring

Besvärsskriften skall lämnas in till Folkpensionsanstalten senast den trettionde dagen efter den då parten anses ha fått del av beslutet. Om inte något annat visas i samband med sökande av ändring, anses en part ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den då beslutet postades under den adress han eller hon uppgivit.

38 §

Självrättelse

Om Folkpensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställts i besvär som inlämnats till den, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas så som bestäms i 36 och 37 §.

Om Folkpensionsanstalten inte rättar det beslut som besvären avser så som nämns i 1 mom., skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften och sitt utlåtande till besvärinstansen för behandling. Folkpensionsanstalten kan då genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärinstansen, skall denna omedelbart underrättas om det interimistiska beslutet.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om inhämtandet av tilläggsutredning som behövs med anledning av besvären kräver det. Ändringssökanden skall då utan dröjsmål underrättas om att tilläggsut-

redning inhämtas. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid lämnas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

39 §

Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen kommit in efter utgången av den tid som anges i 37 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till prövning, om det har funnits välgående skäl till förseningen.

40 §

Rättelse av sakfel

Om ett beslut av Folkpensionsanstalten grundar sig på en klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades, kan Folkpensionsanstalten undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Ett beslut får rättas till en parts fördel eller nackdel. Rättelse av ett beslut till en parts nackdel förutsätter att parten samtycker till att beslutet rättas.

41 §

Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån, skall Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Också prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller sökande av ändring. Ändring i beslutet får sökas så som bestäms i 36 och 37 §.

42 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en handikappförmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av Folkpensionsanstalten eller på ansökan av den som saken gäller, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet eller bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan Folkpensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, temporärt avbryta utbetalningen av handikappförmånen eller betala den enligt sin framställning.

5 kap.

Erhållande, utlämnande och hemlighållande av uppgifter

43 §

Uppgifter för avgörande av en förmån

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållandet av uppgifter rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av en förmån enligt denna lag eller sådana nödvändiga uppgifter som annars skall beaktas vid verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i denna lag, i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i andra internationella författningar om social trygghet

1) av statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga samfund,

2) av Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, försäkringsanstalterna samt andra som beviljar eller betalar ut pensioner eller andra ersättningar,

3) av patientförsäkringscentralen och trafikförsäkringscentralen, samt

4) av arbetsgivaren.

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har dessutom rätt att

på begäran, för avgörandet av en förmån, av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård enligt 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller av socialserviceproducenter eller vårdinrättningar få ett utlåtande och andra nödvändiga uppgifter ur journalhandlingarna för den som ansöker om en förmån, uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga samt om de avgifter som tas ut för vården, om sökanden inte själv tillhandahåller dessa uppgifter.

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i 1 och 2 mom. Yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och socialserviceproducenter har dock rätt att få ett skäligt arvode för de utlåtanden som de har gett på grundval av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 2 mom.

44 §

Uppgifter om institutionsvård och frihetsstraff

För verkställigheten av handikappförmåner skall inrättningar enligt 24 § 4 mom. ovan och organ enligt 6 § i socialvårdslagen utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om att en förmånstagare blivit intagen för institutionsvård och om att vården har upphört. Uppgifter skall lämnas om sådan vård som kan beräknas pågå minst tre månader eller som har pågått i två månader och allttjämt fortsätter.

För verkställigheten av handikappförmåner skall straffanstalter utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om när ett straff börjar och slutar. Uppgifter skall lämnas om förmånstagare som har börjat avtjäna ett över tre månader långt fängelsestraff eller ett förvandlingsstraff för böter som avtjänas utöver

det. Uppgifter skall också lämnas då tiden i rannsaktionsfängelse omedelbart före straffverkställigheten dras av från straffet och den sammanräknade tiden för avdraget och straffverkställigheten överstiger tre månader.

Folkpensionsanstalten har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i denna paragraf.

45 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att, när det gäller en person som sänds för att genomgå undersökning enligt 20 § 2 mom., lämna uppgifter om personens hälsotillstånd, sjukdom och vårdåtgärder till en sådan läkare eller verksamhetsenhet eller undersökningsinrättning inom hälso- och sjukvården som avses i 20 § 2 mom.

46 §

Uppgifter för förhandlingsförfarande som gäller institutionsvård

För det förhandlingsförfarande som avses i 24 § 5 mom. har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende och som gäller verksamhetsenhetens verksamhet, lokaliteter, antalet anställda, innehållet i vården, dess art och omfattning, avtal som ingåtts om vården och ersättning som betalas för vården.

Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att vid nämnda förhandlingsförfarande på begäran få för avgörandet nödvändiga sekretessbelagda uppgifter ur journalhandlingarna, uppgifter om hälsotillståndet för den som får vård samt om hans eller hennes läkemedel och inkomster av myndigheter eller inrättningar inom kommunens social- och hälsovårdsväsen eller av ifrågavarande statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och

sjukvård.

Vad som i 1 och 2 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

47 §

Användning av uppgifter som fåtts för annan förmån

När Folkpensionsanstalten behandlar förmånsärenden enligt denna lag har den i enskilda fall rätt att använda uppgifter som den har fått för fullgörandet av andra uppdrag som ålagts den, om det är uppenbart att uppgifterna påverkar en förmån enligt denna lag, om uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet och om Folkpensionsanstalten även annars har rätt att få uppgifterna särskilt.

48 §

Uppgifter till sökande

Folkpensionsanstalten skall på förhand på lämpligt sätt informera den som ansöker om en förmån om var uppgifter om honom eller henne finns att få och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

49 §

Förhöjning för dröjsmålstiden

Om utbetalningen av en förmån enligt denna lag fördröjs, betalas den fördröjda förmånen förhöjd för dröjsmålstiden. Räntefoten per år för förhöjningen är referensräntan för den halvårsperiod före betalningsdagen som avses i 12 § i räntelagen (633/1982) förhöjd med sju procentenheter.

Skyldigheten att betala förmånen förhöjd gäller dock inte den del av förmånen som be-

talas till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkring eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa.

En förmånsförhöjning för dröjsmålstiden eller en del av den betalas inte, om beloppet understiger 1,47 euro.

50 §

Den tid på vilken dröjsmålsförhöjning beräknas

Den förhöjning som betalas för dröjsmålstiden beräknas på varje dag av dröjsmålstiden. Dröjsmålstiden anses börja då tre kalendermånader har förflutit från utgången av den månad under vilken sökanden till Folkpensionsanstalten lämnat in sin ansökan eller framställt ett annat motsvarande anspråk samt lämnat en sådan utredning om förmånsens grund och belopp som skäligen kan krävas av honom eller henne. Härvid beaktas även Folkpensionsanstaltens möjligheter att inhämta utredning. Om en förmån enligt 9 § 1 mom. eller en förmån enligt 12 § ännu inte har avgjorts slutligt, anses dröjsmålstiden börja först då en kalendermånad har förflutit från utgången av den månad under vilken meddelande om pensionen eller ersättningen kommit till Folkpensionsanstalten. På en förmånspost som med stöd av ett och samma beslut skall betalas senare beräknas förhöjningen från förfallodagen.

Har ändring sökts i ett beslut av Folkpensionsanstalten, kan besvärsinstansen besluta att förhöjningen skall beräknas från en senare tidpunkt än den som avses i 1 mom., om Folkpensionsanstalten visar att det i den ändringssökandes förhållanden har inträffat en väsentlig förändring under den tid då ändringsansökan varit anhängig.

Om en förmån inte har kunnat betalas ut i tid av skäl som beror på sökanden, är Folkpensionsanstalten inte skyldig att betala förmånen förhöjd för längre tid än från den dag då hindret enligt vad Folkpensionsanstalten känner till upphörde. Om utbetalningen av en förmån fördröjs till följd av en bestämmelse i lag eller på grund av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betalningsrörelsen eller av något annat motsvarande

oöverstigligt hinder, är Folkpensionsanstalten inte skyldig att betala förmånen förhöjd för tiden för det dröjsmål som orsakats av ett sådant hinder.

När den förhöjning som skall betalas för dröjsmålstiden beräknas skall ett år anses ha 360 dagar och en månad 30 dagar.

51 §

Indexbindning

De belopp som anges i denna lag, bortsett från beloppet av dietersättning enligt 14 §, binds vid förändringar i prisnivån så som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalats ut i januari 2001 har beräknats.

52 §

Utmättnings- och överföringsförbud

En förmån enligt denna lag får inte utmätas.

Ett avtal om överföring av en förmån enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

53 §

Finansiering

Folkpensionsanstalten finansierar de kostnader som uppstår på grund av vårdbidrag för personer som får pension. De kostnader som förorsakas Folkpensionsanstalten på grund av övriga handikappförmåner ersätts med statsmedel.

Staten betalar Folkpensionsanstalten månatligen 90 procent av statens uppskattade finansieringsandel. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskotten och statens slutliga finansieringsandel samt om de uppgifter som behövs för detta.

Verksamhetskostnaderna för verkställigheten av denna lag räknas som Folkpensionsan-

staltens verksamhetskostnader och skall betalas ur folkpensionsfonden.

7 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

54 §

Tillämpningsbestämmelse

Om det i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den hänvisas till lagen om handikappbidrag (124/1988), lagen om vårdbidrag för barn (444/1969) eller bestämmelserna om vårdbidrag för pensionstagare i folkpensionslagen (347/1956), nedan 1956 års folkpensionslag, eller förmåner som beviljats eller betalas med stöd av dem, skall hänvisningen anses avse motsvarande bestämmelser i denna lag och en förmån enligt denna lag, om inte något annat följer av denna lag.

55 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Genom denna lag upphävs lagen av den 5 februari 1988 om handikappbidrag och lagen av den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

56 §

Övergångsbestämmelser

Vårdbidrag för pensionstagare som har avvägts enligt bosättningstiden och som betalas till en i Finland bosatt person när denna lag träder i kraft omvandlas den 1 januari 2007 utan ansökan till ett i denna lag avsett vårdbidrag för personer som får pension. På begäran meddelas beslut om omvandling av vårdbidraget för pensionstagare.

Lagen tillämpas också på vårdbidrag för pensionstagare, handikappbidrag och vårdbi-

drag för barn som beviljats med stöd av 1956 års folkpensionslag, lagen om handikappbidrag och lagen om vårdbidrag för barn, vilka gällde vid ikraftträdandet.

Utbetalningen av de förmåner som betalas ut vid lagens ikraftträdande fortgår på tidigare grunder fram till nästa justering enligt 32 § eller indragning enligt 33 §. Till den som får ålderspension enligt de lagar som anges i 5 § 5 punkten eller en förmån enligt 9 § 1 mom. 2 punkten fortgår utbetalningen av handikappbidrag som betalas ut vid ikraftträdandet dock högst till dess att bidragstagaren fyller 65 år. Som förmån som betalas ut betraktas även en handikappförmån som avbrutits enligt 1956 års folkpensionslag, lagen om handikappbidrag och lagen om vårdbidrag för barn.

Om en förmån enligt denna lag beviljas eller justeras för en tid före den 1 januari 2007, tillämpas 1956 års folkpensionslag, lagen om handikappbidrag och lagen om vårdbidrag för barn.

Utbetalningen av vårdbidrag för pensionstagare som har börjat före ikraftträdandet och som betalas till utlandet fortgår på tidigare grunder fram till en justering enligt 32 § eller indragning enligt 33 §.

Om vårdbidrag för pensionstagare har betalats med stöd av 5 mom. i ikraftträdandebeslämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (123/1988), som gällde vid ikraftträdandet, fortgår utbetalningen av vårdbidraget på tidigare grunder fram till en justering enligt 32 § eller indragning enligt 33 §.

Om handikappbidrag motsvarande invalidpenning har betalats med stöd av 11 § 2 mom. i lagen om handikappbidrag, som gällde vid ikraftträdandet, eller om handikappbidrag har betalats med stöd av 11 § 5 mom. i den nämnda lagen, fortgår utbetalningen av bidraget fram till en justering enligt 32 § eller indragning enligt 33 §.

Om vårdbidrag för pensionstagare har betalats med stöd av 2 mom. i ikraftträdandebes-

tämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/1995), som gällde vid ikraftträdandet, fortgår utbetalningen av vårdbidraget fram till en justering enligt 32 § eller indragning enligt 33 §.

Om vårdbidrag för pensionstagare har betalats med stöd av 6 mom. i ikraftträdandebeslämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (979/1996), som gällde vid ikraftträdandet, fortgår utbetalningen av vårdbidraget fram till en justering enligt 32 § eller indragning enligt 33 §.

Om en ansökan har blivit anhängig före denna lags ikraftträdande, beviljas inte förmånen utan särskilda skäl retroaktivt för en längre tid än ett år.

Handikappbidrag för personer under 16 år enligt denna lag motsvarar vårdbidrag för barn. I denna lag avsett handikappbidrag för personer som fyllt 16 år motsvarar handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag. I denna lag avsett vårdbidrag för personer som får pension motsvarar vårdbidrag för pensionstagare enligt 1956 års folkpensionslag. Handikappbidrag med grundbelopp och vårdbidrag med grundbelopp motsvarar det lägsta beloppet enligt de ovan nämnda lagarna, handikappbidrag med förhöjt belopp och vårdbidrag med förhöjt belopp motsvarar det mellersta beloppet för förmånerna och handikappbidrag med högsta belopp och vårdbidrag med högsta belopp motsvarar det högsta beloppet för bidragen. Dietersättning motsvarar bidrag enligt 30 a § 3 mom. i 1956 års folkpensionslag och 2 § 3 mom. i lagen om handikappbidrag.

Lagens 34 § 2 mom. och 35 § tillämpas också på före den 1 juni 2004 grundlöst utbetalade förmåner och uppkomna fordringar. När preskriptionstiden för sådana fordringar räknas ut beaktas även tiden före den 1 juni 2004. Fordringarna preskriberas dock tidigast tre år efter nämnda tidpunkt, om de inte preskriberas innan dess också enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2003.

4.

Lag**om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till lagen av den 17 augusti 2001 om Folkpensionsanstalten (731/2001) ett nytt 3 a kap. som följer:

3 a kap.

anställningsförhållande till pensionsanstalten.
 Av fondens medel betalas pensionerna och familjepensionerna enligt 13 §.

Fonder

12 a §

Folkpensionsanstaltens fonder

Folkpensionsanstaltens fonder är folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och pensionsansvarsfonden. Bestämmelser om folkpensionsfonden finns i folkpensionslagen (xxx/200x) och bestämmelser om sjukförsäkringsfonden finns i sjukförsäkringslagen (1224/2004).

Folkpensionsanstaltens fonder har rätt att av särskilda skäl och på de villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna varandra medel utan att kräva säkerhet.

12 b §

Pensionsansvarsfonden

Pensionsansvarsfondens medel utgör täckning av det pensionsansvar för Folkpensionsanstaltens personal som grundar sig på ett

12 c §

Täckning av pensionsansvaret

För täckning av pensionsansvaret och betalning av pensioner skall bidrag betalas ur folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden. Pensionsansvarsfondens andel är minst 19 procent och högst 41 procent av det fulla pensionsansvaret. Genom bidrag får denna nivå inte överskridas annat än tillfälligt.

När det fulla pensionsansvaret beräknas iakttas i tillämpliga delar grunderna enligt 6 kap. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995). Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om grunderna.

Om folkpensionsfondens och sjukförsäkringsfondens investerings- eller anläggningstillgångar används till betalning av bidrag, uppdelas omkostnaderna till denna del inte enligt 99 § i folkpensionslagen eller 18 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Den nivå om 41 procent för pensionsansvarsfonden som föreskrivs i 12 c § 1 mom. skall uppnås före utgången av 2010. Till pensionsansvarsfonden kan betalas bidrag till ett större belopp än ett balanserat uppnående av

täckningsnivån förutsätter, om detta sker genom överföringar av Folkpensionsanstaltens investerings- och anläggningstillgångar och genom värdeuppskrivningar som gäller dem.

5.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/1977) 9 a och 9 b § samt 17 § 1 mom., sådana de lyder, 9 a § i lagarna 1494/1995 och 727/2001, 9 b § i lag 983/1996 samt 17 § 1 mom. i lag 370/2004, som följer:

9 a §

Rätt till extra fronttillägg har en mottagare av fronttillägg till vilken betalas folkpension. Det extra fronttillägget är till fullt belopp 45 procent, dock minst 25 procent, av den del av folkpensionen som överstiger 981,60 euro om året. Om personen i fråga har inkomst som avses i 23 § i folkpensionslagen (xx/200x) och i 9 § i lagen om införande av folkpensionslagen (xx/200x), bortsett från förhöjning av arbetspension enligt 24 § 6 punkten i folkpensionslagen och en förmån eller förhöjning som avses i 10 § 1 och 4 mom. i lagen om införande folkpensionslagen, sjunker den ovan nämnda procentsatsen om 45 procent med en procentenhet för varje årligt inkomstbelopp på 58,36 euro upp till inkomstgränsen enligt 20 § i folkpensionslagen och därefter med en procentenhet för varje årligt inkomstbelopp på 144,38 euro. Vid fastställande av extra fronttillägg beaktas inkomsten på samma sätt som vid fastställande av folkpension.

Om folkpensionen har skjutits upp eller tidigarelagts enligt 10 § i folkpensionslagen, höjs nämnda belopp på 981,60 euro med uppskovsprocenten eller minskas det med ti-

digarelägningsprocenten.

Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor del av folkpensionen som överstiger nämnda belopp och som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när folkpensionen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 5,07 euro.

Om en pensionstagares folkpension skall minskas enligt 109 § 1 mom. 1 punkten i folkpensionslagen på grund av institutionsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade folkpensionen. Om folkpensionen i enlighet med 22 § i folkpensionslagen har avvägts enligt den tid som den försäkrade har varit bosatt i Finland, beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda folkpensionen.

9 b §

Om den folkpension som betalas till en mottagare av extra fronttillägg skall justeras eller om folkpensionen skall dras in eller om mottagaren beviljas pension eller en med den jämförbar fortlöpande förmån från utlandet eller om någon annan ändring än en ändring

som beror på indexbindning görs i dess belopp, skall beloppet av det extra fronttillägget justeras på motsvarande sätt eller dras in.

17 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 56 § 1 och 2 mom., 57, 64 - 67, 69, 73 - 86, 88, 90,

91, 93, 98, 107 - 109 och 111 - 113 § i folkpensionslagen samt lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalats ut i januari 2001 har beräknats.

6.

Lag**om ändring av 2 och 10 § i lagen om betalning av fronttillägg utomlands**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 25 november 1988 om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988)
2 § 1 mom. och 10 § 1 mom.,
sådana de lyder, 2 § 1 mom. i lag 984/1996 och 10 § 1 mom. i lag 371/2004, som följer:

2 §
Fronttillägg beviljas en finsk eller utländsk
medborgare som är bosatt utomlands och
som inte får folkpension enligt folkpensions-
lagen (xxx/200x).

10 §
Om inte något annat bestäms i denna lag,
iaktas i tillämpliga delar 56 § 1 och 2 mom.,
65, 86, 88, 93, 98, 107, 108, 111 och 113 § i
folkpensionslagen samt lagen om folkpen-
sionsindex (456/2001).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Helsingfors den 25 november 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

*Bilaga
Parallelltexter*

5.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/1977) 9 a och 9 b § samt 17 § 1 mom.,
sådana de lyder, 9 a § i lagarna 1494/1995 och 727/2001, 9 b § i lag 983/1996 samt 17 § 1 mom. i lag 370/2004, som följer:

Gällande lydelse

9 a §

Rätt till extra fronttillägg har mottagare av fronttillägg till vilken utges folkpension.

Det extra fronttillägget är till fullt belopp 45 procent, dock minst 25 procent, av den del av folkpensionen som överstiger 981,60 euro om året. Om personen i fråga har inkomst som avses i 26 och 27 § folkpensionslagen, sjunker den ovan nämnda procentsatsen om 45 procent med en procentenhet för varje årligt inkomstbelopp på 58,36 euro upp till inkomstgränsen enligt 26 § 1 mom. folkpensionslagen och därefter med en procentenhet för varje årligt inkomstbelopp på 144,38 euro. Vid fastställande av extra fronttillägg beaktas inkomsten på samma sätt som vid fastställande av folkpension.

Föreslagen lydelse

9 a §

Rätt till extra fronttillägg har en mottagare av fronttillägg till vilken betalas folkpension.

Det extra fronttillägget är till fullt belopp 45 procent, dock minst 25 procent, av den del av folkpensionen som överstiger 981,60 euro om året. Om personen i fråga har inkomst som avses i 23 § i folkpensionslagen (*xx/200x*) och i 9 § i lagen om införande av folkpensionslagen (*xx/200x*), bortsett från förhöjning av arbetspension enligt 24 § 6 punkten i folkpensionslagen och en förmån eller förhöjning som avses i 10 § 1 och 4 mom. i lagen om införande folkpensionslagen, sjunker den ovan nämnda procentsatsen om 45 procent med en procentenhet för varje årligt inkomstbelopp på 58,36 euro upp till inkomstgränsen enligt 20 § i folkpensionslagen och därefter med en procentenhet för varje årligt inkomstbelopp på 144,38 euro. Vid fastställande av extra fronttillägg beaktas inkomsten på samma sätt som vid fastställande av folkpension.

Om folkpensionen enligt 25 a § folkpensionslagen har skjutits upp eller tidigare lagts, höjs nämnda belopp på 981,60 euro med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigare lägningsprocenten.

Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor del av folkpensionen över nämnda belopp som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då folkpensionen bestämdes. Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor del av folkpensionen som överstiger nämnda belopp och som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när folkpensionen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 5,07 euro.

Om en pensionstagares folkpension skall minskas enligt 42 b § folkpensionslagen på grund av anstaltsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade folkpensionen. Om folkpensionen enligt 25 b § folkpensionslagen har avvägs enligt den tid som den försäkrade har varit bosatt i Finland, beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda folkpensionen.

9 b §

Om den folkpension som betalas till en mottagare av extra fronttillägg skall rättas eller om folkpensionen skall dras in eller om mottagaren beviljas pension eller en med den jämförbar förmån från utlandet eller om någon annan ändring än en ändring som beror på indexbindning görs i dess belopp, skall beloppet av det extra fronttillägget rättas på motsvarande sätt eller dras in. Om den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst inte får folkpension eller om folkpensionen fastställs enligt 25 b § folkpensionslagen, skall det extra fronttillägget rättas eller dras in under samma förutsättningar som folkpensionen. Det extra fronttillägget skall även rättas i det fall att folkpension beviljas den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

Om folkpensionen har skjutits upp eller tidigare lagts enligt 10 § i folkpensionslagen, höjs nämnda belopp på 981,60 euro med uppskovsprocenten eller minskas det med tidigare lägningsprocenten.

Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor del av folkpensionen som överstiger nämnda belopp och som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när folkpensionen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 5,07 euro.

Om en pensionstagares folkpension skall minskas enligt 109 § 1 mom. 1 punkten i folkpensionslagen på grund av institutionsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade folkpensionen. Om folkpensionen i enlighet med 22 § i folkpensionslagen har avvägs enligt den tid som den försäkrade har varit bosatt i Finland, beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda folkpensionen.

9 b §

Om den folkpension som betalas till en mottagare av extra fronttillägg skall justeras eller om folkpensionen skall dras in eller om mottagaren beviljas pension eller en med den jämförbar fortlöpande förmån från utlandet eller om någon annan ändring än en ändring som beror på indexbindning görs i dess belopp, skall beloppet av det extra fronttillägget justeras på motsvarande sätt eller dras in.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 46 b, 46 c, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79, 80, 82, 85, 86, 88, 88 a och 88 b § folkpensionslagen samt lagen om folkpensionsindex (456/2001). Vid bestämmande av extra fronttillägg iakttas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

17 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 56 § 1 och 2 mom., 57, 64 - 67, 69, 73 - 86, 88, 90, 91, 93, 98, 107 - 109 och 111 - 113 § i folkpensionslagen samt lagen om folkpensionsindex (456/2001).

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalats ut i januari 2001 har beräknats.
—————

6.**Lag****om ändring av 2 och 10 § i lagen om betalning av fronttillägg utomlands**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen av den 25 november 1988 om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) 2 § 1 mom. och 10 § 1 mom., sådana de lyder, 2 § 1 mom. i lag 984/1996 och 10 § 1 mom. i lag 371/2004, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Fronttillägg beviljas en finsk eller utländsk medborgare som är bosatt utomlands och som inte får folkpension enligt folkpensionslagen (347/56).

Föreslagen lydelse

2 §

Fronttillägg beviljas en finsk eller utländsk medborgare som är bosatt utomlands och som inte får folkpension enligt folkpensionslagen (xxx/200x).

10§

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas i tillämpliga delar 35 § 1 och 2 mom. samt 37, 40, 46 b, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 79, 82, 85, 86, 88, 88 a och 88 b § folkpensionslagen samt lagen om folkpensionsindex (456/2001).

10 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas i tillämpliga delar 56 § 1 och 2 mom., 65, 86, 88, 93, 98, 107, 108, 111 och 113 § i folkpensionslagen samt lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.